

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200218

UNIVERSAL
LIBRARY

NARASIMHARAJA WADIYAR SERIES

ಪ್ರಾಂತ್ರಿಕ ವಿಲಾಸ

ಬಿ. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯ

PRINTED BY
H. SREENIVASARAGHAVACHARYA
AT THE SREENIVASA PRESS, MYSORE.

ಮೂರನೆಯಾವರ್ತಿಯ ನೂತನಸಂಸ್ಕರಣದ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ

ನಾನೀ ಗ್ರಂಥವನ್ನು 1876 ನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿದೆನು. ಮದ್ರಾಸು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದಲೂ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದ ವಿದ್ಯಾಭಿಲಾಷೆಯ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನ ಜನರಲವರಿಂದಲೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿ 1899 ನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಗ್ರಂಥದ ಎರಡನೆಯ ಸಂಸ್ಕರಣವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದೆನು. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಯೂರೋಪದೇಶದ ಮಹಾಕವಿ ಜೇಕ್ವಿಯರನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮೂಲವಾಗಿ ಉಳ್ಳುದಾದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮೊದಲ ಸಂಸ್ಕರಣದ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವೆನು. ಅದನ್ನು ಪುನರುಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕವಿಯು ಸ್ವತಿಸಂದರ್ಭವೂ ಭ್ರಾಂತಿಯಂ ಪ್ರೇಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಿರತಿಶಯ ಕೌಶಲವಂ ತೋರಿರುವನು.

ಘನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಮ್ಮ ತ್ರೀಯುನರಾಜ ನಗಸಿಂಹರಾಜ ಒಡೆಯರ ಬಹದ್ದುರವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೆಂದು ಹೆಸರು ಅವರ ಮಹದಾಶ್ರಯದಿಂದ ನನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ, ನಗಸಿಂಹರಾಜ ಒಡೆಯರ ಬಹದ್ದುರವರ ಗ್ರಂಥಾವಳಿ ಎಂಬ ನಾಮಾಂಕಿತದಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮನಾದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿರುವನು ಪಾಠಕಮಹಾಶಯರು ಮೊದಲನಂತೆ ಸಾದರದೊಡನೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಸಹಾಯವಂ ಮಾಡುವರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಮೈಸೂರು,
1911

ಬಿ. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯ

ವಿಚ್ಛಾಪನೆ

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಥಮಸಂಸ್ಕರಣವು ಪ್ರಚಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಾದುವು. ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧವಾದ ಗ್ರಂಥವು ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯದಾದಾಗಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಎಫ್. ಎ. ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಪಠನೀಯವಾದ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಚಾರಕರ್ತರು ನಿಯಮಿಸಿದರು. ಅದರ ಈಚೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ್ ಜನರಲವರ ಅಪ್ಪಣಿಯಮೇರೆ ಟೆಕ್ಸ್ಟ್ ಬುಕ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಓದತಕ್ಕ ವಸ್ತುಕವಾಗಿ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಸ್ಕರಣದ ಪ್ರತಿಗಳು ಪೂರೈಸಿಹೋಗಿ ಬೇಕಾದವರಿಗೆ ವಸ್ತುಕಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮಚಿಂತಕರು ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಸ್ಕರಣವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದಲೂ ವಸ್ತುಕದಲ್ಲಿಯೆ ಅಶುದ್ಧಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಪುನಃ ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿರುವೆನು. ಪಾಠಕಮಹಾಶಯರು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಇದನ್ನು ಸಾದರದೊಡನೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವರೆಂದು ನಂಬಿರುತ್ತೇನೆ.

ಮೈಸೂರು, }
1899. }

ಬಿ. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯ

ಪೀಠಿಕೆ

ಲೋಕದೊಳು ಶಾಸ್ತ್ರವಾದೊಂದು ವಿಷಯವು ಕಾಣಬಂದಾಗ ಅದನ್ನೇ ಯಾಗಲಿ, ತತ್ಸಂಜಾತೀಯಿ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಲಿ ಪಡೆಯಲಾಶೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಾಯೇಣ ಮನುಷ್ಯಸಾಧಾರಣ ಗುಣವಾಗಿರುವುದು. ಅಂತಹ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಯತ್ನಿಸುವಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಚಿಂತಿಸದಿರುವನು. ಹೀಗೇನೋ ಈಕಾಲದೊಳು ಎಲ್ಲದೇಶದವರಿಗಿಂತ ಅಸಮಾನಗಳಾದ ವಿದ್ಯಾವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸತ ಅವುಗಳ ಫಲವನ್ನು ಇತರರಿಗಿಂತ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗ್ರಂಥಗಳೆನೆಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನಾಗಲಿ ನಮ್ಮವರು ಓದಿ ಆನಂದಿಸುವಂತೆ ಭಾಷಾಂತರಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬಾಶೆಯು ನನಗೆ ಬಹಳವುಂಟು ; ಪರಂಶು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಬಹುವಿಧ ಸಾಧನವಂಪತ್ತಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ 'ಉತ್ಪಾದ್ಯಂತೆ ವಿಲೀಯಂತೆ' ಎಂಬ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಮನೋರಥವು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗುತ್ತಿದೆ.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದ ಇಂಗ್ಲಿಷು ಕವಿಗಳೊಳು ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಂ ಹೊಂದಿದ (Shakespeare) ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್ ಎಂಬಾತನಿಂದ ಎರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ " ಕಾಮೆಡಿ ಆಫ್ ಎರ್ರರ್ಸ್ " ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆಭಿಧಾನವುಳ್ಳೊಂದು ನಾಟಕವು ಕಲಿಕತ್ತಾದಲ್ಲಿರುವ ಪಂಡಿತ ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾ ಸಾಗರರೆಂದೊಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈಚೆಗೆ ಬಂಗಾಳಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ತದರ್ಥಬೋಧಕವಾದ " ಭ್ರಾಂತಿವಿಲಾಸ " ಎಂಬ ನಾಮಾಂತರದೊಡನೆ, ನಾಟಕಸಂವಿಭಾಗವಂ ಬಿಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿಯ ವಾಕ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹಿಂದೂ ಹೆಸರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಬದ್ಧುಲಾಯಿಸಿ ಕಥಾರೂಪವಾಗಿ ರಚಿಸಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ನಾನು ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನುತ್ಕಾರಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ, ಭ್ರಾಂತಿವೋಷಕವಾದ ಅದರೊಳಗಣ ಪ್ರತಿ ಸಂದರ್ಭವೂ ಅತಿಚಿತ್ರವಾಗಿಯೂ, ಕಾಣಬರಲು ಅದು ಈ ದೇಶೀಯರಿಗೆ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದನು.

ಅಂಥಾ ಗ್ರಂಥರಚನಾವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗಿರುವ ಭಾಷಾಜ್ಞಾನವು ಸಾಕಾರದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲಾರನಾದರೂ ನನಗಿರುವ ಉತ್ಸಾಹಾತಿಶಯದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದೆನು. ಪರಂಶು ಅದು ಕೇವಲ ಸಾಹಸಕೃತವೆಂದೊಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು

ದನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರರ ಸಹಾಯ ದಿಂದಲೇ ನಾನು ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೆಲವುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಲಿತುಕೊಂಡವನಾದೆನು. ಮತ್ತು ಆ ಪಂಡಿತರು ಈಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬ ಹುದೆಂದು ಕಲಿಕತ್ತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆದ ೧೮೭೩ ನೇ ಇಸವಿ ನವಂಬರ ೧೯ ನೇ ತಾರೀಖುಳ್ಳ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ, ಹೇಗೆಂದರೆ,— “ನನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಾವದನ್ನಾಗಲಿ ನಿಮ್ಮ ದೇಶಭಾಷೆಯೊಳು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿರುರಿ. ಏನು ನೀವು ನನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯಂ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನನಗೆ ಬರೆಯಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲವು.”

ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಕವಿಯು ಈ ಭ್ರಾಂತಿವಿಲಾಸದಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯದ ಮೂವತ್ತೈದು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ವಿಲಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲೀಷುಭಾಷಾವ್ರಾಜುರ್ಯವುಳ್ಳ ಸಕಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೇರಳವಾಗಿ ಓದಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ತತ್ರಾಪಿ ಆ ಭಾಷೆಯೊಳು ಸರಸವಾದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯಂ ಬಯಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತತ್ಪಠನವತ್ಯಂತಾಪೇಕ್ಷಿತವಾಗುವಷ್ಟು ಲಾಲಿತ್ಯ, ಮಾಧುರ್ಯ, ಗಾಂಭೀರ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ತತ್ತ್ವಸ್ಸಂದರ್ಭಾನುಗುಣಗಳಾದ ಯುಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಿಗಳ ಒಚಿತೀಸ್ವಾರಸ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಶೋಭಿತಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳೊಳಗೆ ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳು ಇದುವರೆಗೆ ತೆಲುಗು ಅರವ ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಂತಹ ಪಠನೀಯಗಳಾದ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಲೋಪವನ್ನಾಗಿ ಎಣಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೈಯ ಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತ ಅಲ್ಪಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಅಂಕುರಾರ್ಪಣವನ್ನಾಗಿ ವಹಿಸಿದೆನು. ಈ ಗ್ರಂಥದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಯುಕ್ತವಾದುದೆಂದು ಇದನ್ನೊದುವವರು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಭ್ರಾಂತಿವಿಲಾಸದಂತೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳು ಶ್ರೀ ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ರಿಂದಲೇ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕನ್ನಡಿಸಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಬೇಕೆಂದೆನಗೆ ಬಹಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಂಟು—ಆದರೂ ತಕ್ಕಸಾಧನ ಸಮವ ಧಾನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಸುತ ಅವಿಷಯದೊಳು ಅದ್ಯಾಪಿ ಕೃತಪ್ರಯತ್ನ ನಾಗದಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದಂಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆಂದರೆ—ಕರ್ಣಾಟಪ್ರಕಾಶಿಕಾ ವೈವೈಟರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಭಾಷ್ಯಂ ತಿರುಮಲಾಚಾರ್ಯರವರು ಈ ಭ್ರಾಂತಿವಿಲಾಸದ ಇಮತ್ಕೃತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅದನ್ನು ಲಲಿತತರ ಸುಶಬ್ದಗಳಿಂದ

ಮನೋಹರಮಸ್ತಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳು ಂರಚಿಸಿದರು. ಅದೀಗ ತೆಲಗು ದೇವ
 ಳಾಗರ ಲಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಡಲಿಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷುಭಾಷಾ
 ಮಯವಾದ ಮೂಲಗ್ರಂಥವು ಆಪಾತತಃ ಬಹಳ ಚಮತ್ಕಾರವುಳ್ಳುದಾಗಿ ಕಾಣ
 ಬಂದರೂ, ಅದನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಮರ್ಯಾದೆಯಂ ಅನುಸರಿಸಿ ರಚಿಸಲೆತ್ತಿಸಿದಾಗ
 ಮಧ್ಯೆಮಧ್ಯೆ ಕೆಲವಂಶಗಳು ಅತ್ಯಂತಾಪೇಕ್ಷಿತಗಳಾಗಿಯೂ, ಅವುಗಳು ಎನಾ
 ಸಂಸ್ಕೃತಜ್ಞರಿಗೆ, ಪ್ರಾಥಮೆ, ಸರಸತೆ, ಔಚಿತೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಪ್ರಯುಕ್ತ
 ವಾದ ತೃಪ್ತಿಯು ಸುತರಾಂ ಉಂಟಾಗಲಾರದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಈಕಥೆಗೆ ಮುಖ್ಯಾಂ
 ಗಗಳಾದ ಪಾತ್ರಸನ್ನಿವೇಶಾದಿಗಳ ಗೋಚಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಅನುಚಿತಗಳಾದ ಕೆಲವು
 ಅಂತರಾಳಿಕವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ, ತತ್ಪ್ರಕರಣಾನುಗುಣಗಳಾಗಿಯೂ,
 ರಸಜ್ಞಜನ ಹೃದಯಾವಿಷ್ಕರಣೈಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾಗಿಯೂ, ತೋರಿದ ಅಂಶಗಳ
 ನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಏವಂಚ ಅವೆಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾತವ್ಯಗಳಾದ
 ಧರ್ಮನ್ಯಾಯ ಮುಂತಾದ ಬಹುವಿಧವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾತಿಸಂಗ್ರಹ ವಿವರವಾಗಿ
 ತಿಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಸಂಸ್ಕೃತವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಯೋಗಸರಣಿಯೂ, ಶಯ್ಯೆಯೂ
 ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಉಕ್ತಪಂಡಿತರಾ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತಾರವಾ
 ದೊಂದು ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯುಕ್ತಿ ನ್ಯಾಯಗಳು
 ನಿರರ್ಥನಗಳಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಯು ಈ ಗ್ರಂಥರಚನಾ
 ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಈಬಳಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ:-

೧-ಆಂಗೀಲೇಯಭಾಷಾಮಯವಾದ ಮೂಲಗ್ರಂಥವು ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯ
 ಪ್ರಕಾರ ನಾಟಕರೂಪವಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳು ದಶರೂಪಕಾದಿ
 ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ದಶವಿಧರೂಪಕಲಕ್ಷಣಗಳೊಳಗೆ ಅದ
 ಕೊಂಡೂ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಕಾದಂಬರಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಂತೆ ಕೇವಲ ವಾಕ್ಯ
 ರೂಪವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

೨-ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಾದ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಆವಿಷ್ಟರಾದ
 ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭದೊಳಗೆ ಉಂಟಾಗತಕ್ಕ ಭಾವಗಳನ್ನು ಅವ್ಯಕ್ತ ಹೇಳ
 ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ ಮೂಲಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲ್ಪಡದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ
 ವಿಶದಪಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

೩-ಈ ಗ್ರಂಥನಾಯಕರಾದ ಇಬ್ಬರು ಚಿರಂಜೀವಿಗಳು, ಇಬ್ಬರು
 ನಾಯಕಿಯರು ಇವರ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು ಮೂಲಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಥಮಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ
 ವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡದಕಾರಣದಿಂದ ಅವು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

೪—ಆ ಗ್ರಂಥದ ಅಂತ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕನಿಷ್ಠ ಚಿರಂಜೀವಿ ವಿಲಾಸಿನಿಯರ ವಿವಾಹವು ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟುದರಿಂದ ಅದು ಇದರಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

೫—ಯುವರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಮಹಾರಾಜರಿಂದಲೂ ಪೌರರಿಂದಲೂ ವಿಶೇಷ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುವ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಚಿರಂಜೀವಿಗೆ ಅತಿ ಹೇಯವಾದೊಬ್ಬ ಸೂಳಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನಸನ್ನಿವೇಶವು ಮೂಲಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದರೂ ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಅದು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿರುವುದಾದುದರಿಂದ ಅದರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವು ಇದರಲ್ಲಿ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಹೀಗೆ ಮತ್ತೂ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕಗಳಾಗಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಉಚಿತಗಳಾಗಿಯೂ, ಅವಶ್ಯವೇದನೀಯಗಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಬಹುಂಶಗಳು ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಈ ಕನ್ನಡಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿನಗೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖಾ ೨ ನೇ ಸರ್ಕಿಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಟರ ಅಫೀಸ್ ಕ್ಲರ್ಕ್ ಮ|| ಗುಂಡಪ್ಪನವರಿಗೂ, ಇದು ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಶೇಷವಾದ ಆನುಕೂಲ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್ ಮೆ|| ವಿ. ಎನ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯಂ ಗಾರವರಿಗೂ ನಾನು ಬಹಳ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ,
ತಾ|| ೧೨ ನೇ ಜೂನ್ ೧೮೭೬. }

ಬಿ. ವೆಂಕಟಾಚಾರ್ಯ

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಶ್ರೀಯೈನಮಃ.

ಚಿತ್ರಾಂ ತಿ ವಿ ಲಾ ಸ .

ಮೊದಲನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಕಾಲಮೋಳೆ ಹೇಮ
ಕೂಟವೆಂತಲೂ ಜಯಸ್ಥಲವೆಂತಲೂ ಅತ್ಯಂತ
ರಮಣೀಯವಾದ ಎರಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜ್ಯಗಳಿ
ದ್ದುವು. ಅವುಗಳೊಳಗೆ ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯ
ನೆಂತಲೂ, ಹಂಸಧ್ವಜನೆಂತಲೂ ಇಬ್ಬರರಸರು
ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ

ವಿರೋಧವುಂಟಾದುದರಿಂದ ಎರಡನೆಯದಾದ ಜಯಸ್ಥಲದ ಭೂಪಾಲಕನು,
ಹೇಮಕೂಟದ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಜನರು ವ್ಯಾಪಾರಾರ್ಥವಾಗಲಿ, ಇತರಕಾ
ರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಲಿ, ತನ್ನ ದೇಶದ ಎಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ, ಅವರು ಐದು
ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅರ್ಥದಂಡವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂತಲೂ, ಅರ್ಥ

ವನ್ನು ಕೊಡಲು / ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರು ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕೆಂ
 ತಲೂ ಅತಿ ಕ್ರೂರವಾದ ನಿರ್ಬಂಧವಂ ಕಲ್ಪಿಸಿದನು. ಆ ಶಾಸನವು ದೇಶಗ
 ಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಗೊಳ್ಳಲು, ಹೇಮಕೂಟದ ಅರಸನದಂ ಕೇಳಿ ಜಯಸ್ಥಲದ
 ನಿವಾಸಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇರೀತಿಯಾದ ದಂಡನೆಯಂ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ
 ದನು. ಆದರೆ ಎರಡು ರಾಜ್ಯಗಳೂ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಗಳಾಗಿ
 ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಆ ದೇಶಾಧಿಪತಿಗಳಿಗೆ ಪರ
 ಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹಾನುಕೂಲ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಉಭಯ ದೇಶೀಯರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳೂ
 ಐಕಮತ್ಯದಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರುಗಳಿಗೆ
 ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧ ಸಂಭವಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕವಾದಾ ನಿಯಮವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ
 ಕೂಡಲೆ ಬಂದೇಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಭಯದೇಶೀಯರಿಗೂ ವ್ಯಾಪಾರವು ನಿಶ್ಚೇಷ
 ವಾಗಿ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಅಂತಹ ನಿಯಮವು ಪ್ರಚಾರವಾದ ಕೆಲವುಕಾ
 ಲದಬಳಿಕ ಸೋಮಗುಪ್ತನೆಂಬೊಬ್ಬ ವೃದ್ಧವರ್ತಕನು ಜಯಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬರಲು
 ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜಭಟರವನಂ ಹೇಮಕೂಟದನಿವಾಸಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಪಿಡಿದು ನ್ಯಾ
 ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದರು. ಜಯಸ್ಥಲಾಧಿರಾಜನಾದ ವಿಜಯವಲ್ಲಭ
 ರಾಯನು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಗಳೊಳು ಆತ್ಯಲ್ಪವಾದ ಅಂಶವನ್ನೂ ಇತರರ
 ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ತಾನೇ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಸೋ
 ಮಗುಪ್ತನ ವೃತ್ತಾಂತವನೆಲ್ಲವಂ ತಿಳಿದು ಅವನಂ ನೋಡಿ, ' ಎಲೈ ಸೋಮ
 ಗುಪ್ತನೆ ! ನಮ್ಮಿಂದ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉಗ್ರವಾದ ಶಾಸನವನ್ನುಲ್ಲಂಘಿಸಿ
 ಜಯಸ್ಥಲದ ಎಲ್ಲೆಯೊಳು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಸಲವಾಗಿ ನೀನು
 ಐದು ಸಹಸ್ರ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು (ಎಂದರೆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು) ದಂಡವಾಗಿ ಕೊಡಬೇ
 ಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆವು. ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಾ ದಂಡವನ್ನು ತೆರದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಪ್ರಾ
 ಣದಂಡನೆಯಾಗುವುದು * ಎಂದಾಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದನು.

ವಿಜಯವಲ್ಲಭನ ಅಂತಹ ಆಜ್ಞೆಯಂ ಕೇಳಿ ಸೋಮಗುಪ್ತನು,
 ' ಮಹಾರಾಜನೆ ! ನನಗೆ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಯು ವಿಧಿಸಬಹುದು ; ನಾನದಕ್ಕೆ
 ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲವು. ನಾನೀಗನುಭವಿಸುವ ಮನೋ ವ್ಯಥೆಗಿಂತ
 ಪ್ರಾಣವಂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದೇ ಮೇಲು. ಆದರೆ ಪ್ರಭುಗಳಾದ ತಾವು
 ನಿಜವನ್ನು, ಯೋಚಿಸುವಿರಾದರೆ, ನಾನು ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗೆನು.

ಏಕೆಂದರೆ, ಈಗ ಏಳು ಸಂವತ್ಸರಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಸ್ವದೇಶವಾದ ಹೇಮಕೂಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇಶಾಟನಮಾಡುತ್ತಾ ಕಡೆಗೆ ಈ ಜಯಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು. ನಾನು ಹೇಮಕೂಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಈ ಎರಡು ದೇಶಗಳ ಅರಸರುಗಳಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹಭಾವವಿದ್ದಿತು. ಈಗ ವಿರೋಧವುಂಟಾಗಿ ಇಂತಹ ಉಗ್ರವಾದ ನಿಯಮವು ಹುಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದವನಲ್ಲ ; ಹಾಗೆ ತಿಳಿದು ತಮ್ಮ ಶಾಸನವನ್ನು ಮೀರಿದ್ದರೆ ನಾನು ಆನುಕೂಲವಾಗಿ ಆಪರಾಧಿಯೇ ಅಹುದು.* ಎಂದನು.

ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನಾ ಮಾತುಗಳಂ ಕೇಳಿ, ' ಎಲೈ ಸೋಮಗುಪ್ತನೆ! ಜಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೇಮಕೂಟದವರಿಗೆ ಸಲವಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನಿಯಮವನ್ನು ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗದಂತೆ ನಡೆಯಿಸುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಗೈದು, ಈ ಅಧಿರಾಜಪದವಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೇಮಕೂಟದವರಿಗೆ ಸಲವಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ನನ್ನಪ್ರಾಣಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆನ್ಯಥಾ ನಡೆಯಲಾರೆನು. ಮತ್ತು ಕೆಲವುದಿನಗಳಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜಯಸ್ಥಳದ ಕೆಲವುಮಂದಿ ಹಡಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರಗಾರರು ನಿನ್ನಂತೆ ಶಾಸನವನ್ನರಿಯದೆ ಹೇಮಕೂಟಕ್ಕೆ ಹೋದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಭೂಪಾಲಕನವರಿಗೆ ಐದು ಸಹಸ್ರ ಮುಂದ್ರದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಲು ಅವರಾ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತೆರುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಾಗದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದನು. ಆ ಕ್ರೂರದಂಡನೆಯು ಜಯಸ್ಥಳದ ನಿವಾಸಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಲಿಗಲೂ ಹೊಸದಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ನಾನು ದಯಾಬುದ್ಧನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲಾದೀತೆ ? ಆದುದರಿಂದ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ದಂಡದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಶರೀರದೊಡನೆ ನಿಷ್ಠೆ ಸ್ವದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದುವೆ. ಆದರೆ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ದಂಡನಾವ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ನಂಬುಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೂ, ಇನ್ನೂರು ಮುದ್ರೆಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನಪ್ರಾಣವಧೆಯು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎನಲಾಗಿ, ಸೋಮಗುಪ್ತನು ಮನಗುಂದದೆ, ' ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೆ! ನಾನು ಅನೇಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ದುಃ

ಏಕೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಈಗಲೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವೆನಾದುದರಿಂದ, ನನ್ನೀ ಪ್ರಾಣವನ್ನೊಂದು ನಿಮಿಷವಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೂ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ನನ್ನನ್ನೀಗಲೇ ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ನಾನು ಬಹಳ ಸುಖಿಯಾಗುವೆನು * ಎಂದು ಪೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನು ಕೇಳಿ ಮಸ್ಸಿನೊಳೊಂದು ಬಗೆಯಾದ ದಯೆಯೂ ಅಶ್ಚರ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗಿ ಸೋಮಗುತ್ತನಂ ಕುರಿತು, 'ಎಲೈ ಸೋಮಗುತ್ತನೆ ! ನೀನು ಮರಣವನ್ನು ಕೋರಲೇಕೆ ? ಆವ ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ವದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಏಳುವರ್ಷಗಳಿಂದ ದೇಶಾಟನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕಡೆಗೇ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನಿರ್ವೇದವೇಕೆ ? * ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಸೋಮಗುತ್ತನು, ' ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೆ ! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯು ದಿನೇ ದಿನೇ ವೃದ್ಧಿಗೊಂಡು ಅಂತರ್ದಾಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಶಮನವು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯಂ ತೊರೆದು ದೇಶಾಂತರ ಸಂಚಾರವನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಿನ್ನಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದರೆ, ನನ್ನಾದುಃಖಾನಲವು ಈಗಿರುವದಕ್ಕಿಂತ ಶತಾಂಶ ಅಧಿಕವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಾಧಿಸುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾದ ಸಂಕಟವು ಮತ್ತಾವದೂ ಇರದು. ಮಹಾರಾಜರೆ ! ಆದರೂ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿಕೊಡದೆಂದು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ನನ್ನವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಲಾಲಿಸಬೇಕು—ನಾನು ಹೇಮಕೂಟಪುರದೊಳು ಹುಟ್ಟಿದವನು ; ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದೊಬ್ಬ ವರ್ತಕನ ಮಗನು. ನನಗೆ ಯೌವನಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಬಳಿಕ ಅತಿಸುಂದರಿಯಾದ ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯೆಂಬೊಬ್ಬ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆನು, ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯು ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತಿಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ಸುಗುಣಗಳೂಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಳು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದೆವು. ಮಲಯಪುರಿಯೆಂಬ ನಗರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ದ್ರವ್ಯಸಂಪಾದನೆಯೂ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇವರ ಕೃಪೆಯು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಧ್ರುವ ಪರ್ಯಂತ ಸಂಸಾರದ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ದೇವರ ದಯೆ

ಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬರಲು; ಮಲಯಪುರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಾಗಿದ್ದ ಮನುವ್ಯನು ಮೃತನಾದನು. ತರುವಾಯ ನನಗೆ ಮನೋವ್ಯಥೆಯೂ, ವ್ಯಾಪಾರಹಾನಿಯೂ ಬಂದೇಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ, ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯಾದ ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯನ್ನು ಹೇಮಕೂಟದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋರ ಟವನು ಮಲಯಪುರವಂ ಸೇರಿದನು. ಆರುತಿಂಗಳುಗಳೊಳಗೆ ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯು ನನ್ನನ್ನಗಲಿರಲಾರದೆ ಮಲಯಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಬಳಿಕ ಅವಳು ಮಲಯಪುರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿ ಯಮಳರಾದ ಇಬ್ಬರು ಕುಮಾರರನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಆ ಮಕ್ಕಳಬ್ಬರೂ ಬಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ರೂಪಚರ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭೇದತೋರದೆ ಕಣ್ಣೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬಡವಳಾದ ಹೆಂಗಸು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯಂತೆ ಬಂದೇ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ಅವಳಿಜವಳಿ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದಳು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಆ ಬಡಹೆಂಗಸು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಿಸಲವುವುದಕ್ಕೂ ತನ್ನ ಉದರಪೋಷಣೆಗೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನಿರತು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ವಿಕ್ರಯಿಸಲುದ್ಯುಕ್ತೆಯಾದಳು. ನಾನಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗವರು ಕಿಂಕರರಾಗಿರುವರೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕುಮಾರರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳಂತಲೂ ಕ್ರಯಲಬ್ಧರಾದಾ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರಿಗೆ ಕಿಂಕರರೆಂತಲೂ ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಳೆದಬಳಿಕ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯು ಹೇಮಕೂಟಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬರಲು ನನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರಪಡಿಸಿದುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಬಡಂಬಟ್ಟವನಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಶಿಶುಗಳನ್ನೂ ಕರಕೊಂಡು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯೊಡನೆ ಮಲಯಪುರದಿಂದ ಪೊರಮಟ್ಟು, ಹಡಗನ್ನೇರಿಸಮುದ್ರದಮೇಲೆ ಅರ್ಧಹರಿದಾರಿಯ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರಲು, ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೇಘಪದ್ಧಿಯು ಮುಸುಕಿತು. ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಮಾರುತನಂತೆ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಿರುಗಾಳಿ ಯೆದ್ದಿತು. 'ಸಮುದ್ರವು ತರಂಗಗಳ ಸಮೂಹದೊಡನೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಉಕ್ಕಿತು. ಆ ಅದ್ಭುತಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಪ್ರಾಣದ ಆಶೆಯನ್ನು ತೋರೆದು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೆದುರು ನೋಡುತ್ತಿ

ದ್ದೆನು. ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯು ಆ ಭಯೋತ್ಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನೆರಡುಕ್ಕೇ ಗಳಿಂದಲೂ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ರೋದನವಂ ಮಾಡುತ್ತಿ ರಲು ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳೂ ತಾಯಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಭಯಪಟ್ಟು ರೋದನ ಜೀತಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದುವು. ಅನಂತರ ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು, 'ನಾಥ! ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಹೋದರೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯಥೆಯಿಲ್ಲ. ನಮಗೆಂತಾನಭೂತರಾದೀ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಯೋಚನೆಯಂ ಮಾಡು' ಎಂದು ಸಂಕಟದಿಂದ ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ಹೇಳಿದಳು. ಬಳಿಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಡಗು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಣುಗುವಂತಾಗಿ ನಾವಿಕರಿಗದರ ರಕ್ಷಣೆಯು ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ನಾವಿಕರೆಲ್ಲರೂ ನಾವೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವ ಯೋಚನೆಯಂ ಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಯೊಳು ಆತುರರಾಗಿ ಹಡಗಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜಿಕ್ಕ ಜಿಕ್ಕ ದೋಣಿಗಳನ್ನೇರಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ನಾನು ಸಹಾಯಶೂನ್ಯನಾಗಿ ಉಪಾಯಾಂತರಗಳನ್ನರಿಯದೆ ಕಡೆಗೊಂದು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕಿದೆನು. ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದೆರಡು ಧ್ವಜಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಒಂದು ಸ್ತಂಭದ ಒಂದುಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯಮಗನನ್ನೂ ಹಿರಿಯಕಿಂಕರನನ್ನೂ, ಮತ್ತೊಂದುಭಾಗಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯನ್ನೂ ಕಟ್ಟಬಿಗಿದು, ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ತಂಭದ ಒಂದುಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಕಿರಿಯಮಗುವನ್ನು ಕಿರಿಯ ಕಿಂಕರನನ್ನೂ, ಅದರ ಮತ್ತೊಂದುಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪ್ರವಾಹವೇಗದಿಂದ ಪ್ರಯಾಣವಂ ಗೈಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ದೈವವಶಾತ್ತು ಸೂರ್ಯಬಿಂಬವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಾಣುತ ಬಂದಿತು. ಗಾಳಿಯವೇಗವು ಶಮನವಾಗಿ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಪ್ರಕಾಶವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ತರುವಾಯ ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಕರ್ನಪುರ, ಉದಯನಗರಗಳೆಂಬೆರಡು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಎರಡುನಾವೆಗಳಂ ಕಂಡೆವು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ದೇವರು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಂ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಸಿದನೆಂ ಸ್ವಲ್ಪಸಂತುಷ್ಟರಾಗಲು ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಾವೆಗಳು ನಮಗೆ ಹತ್ತರವಾದ ಠಾಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ತಂಭವು ದೂರವಾಗು ತಬಂದಿತು. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದಿದ್ದ ಸ್ತಂಭದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕರ್ನಪುರದ ನಾವಿಕರು ಮೊದಲು ಬಂದುದರಿಂದ ಅವರು ಹಿರಿಯಮಗನ್ನೂ ಹಿರಿ

ಯಕಿಂಕರನನ್ನೂ ಅವರಿಬ್ಬರೊಡನೆ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯನ್ನೂ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿ
ರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರು. ತರುವಾಯ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನೊಳಗೆ ಉದ
ಯನಗರದ ನಾವಿಕರು ಬಂದು ಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನೂ ಕಿರಿಯಮಗ
ನನ್ನೂ ಕಿರಿಯಕಿಂಕರನನ್ನೂ ನೋಡಿ ಕರುಣೆಗೊಂಡು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ
ತಮ್ಮ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ
ಕರ್ನಾಪುರದ ನಾವಿಕರು ಮೊದಲು ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದ ನನ್ನ ಪತ್ನೀಪುತ್ರ
ರನ್ನು ಬಡಗೂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಉದಯನಗರದ ನಾವಿಕರು ಮುಂದೆ ಹೋಗು
ತ್ತಿದ್ದ ಕರ್ನಾಪುರದ ನಾವಿಕರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದರು. ಅವರ ಹಡಗು ಅತಿವೇಗ
ವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಕರ್ನಾಪುರದ ನಾವಿಕರು ಕಠಿಣ
ಮನಸ್ಕರೆಂತಲೂ, ಉದಯನಗರದವರು ದಯಾಳುಗಳೆಂತಲೂ ಯೋಚಿಸಿ
ಕೊಂಡೆನು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ನಾನು ಪ್ರಿಯರಾದ ಪತ್ನೀಪುತ್ರರನ್ನಗಲಿದವನಾ
ದೆನು. ಆದುದರಿಂದ ವಿಜಯವಲ್ಲ ಭರಾಯನೆ ! ನನಗಿಂತಲೂ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನಾದ
ವನಾವನೂ ಇಲ್ಲ ! ಎಂದು ಹೇಳುವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೋಮಗುಪ್ತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ದುಃಖಾಗ್ನಿಯು ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಕಂಬನಿಯು ಸುರಿಯಿತು. ತನ್ನ ದುಃಖ
ಗಳನ್ನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾವೃದ್ಧವರ್ತಕನನ್ನುನೋಡಿ ವಿಜಯವ
ಲ್ಲಭರಾಯನು, ' ಎಲೈ ಸೋಮಗುಪ್ತನೆ ! ನಿನ್ನ ದುಃಖಪಂಪರೆಯನ್ನು
ಕೇಳಿ ನನಗೂ ಬಹಳ ದುಃಖವುಂಟಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವು
ದಕ್ಕೆನಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದರೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಕ್ಷಮಿಸುವೆನು ; ಆದರೆ ನಿನ್ನ
ಮುಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುದ
ರಿಂದ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಉತ್ಸಾಹದೊಡನೆ ಕೇಳುವೆನು ' ಎನಲು,
ಸೋಮಗುಪ್ತನು ಹೇಳತೊಡಗಿದನು:—

'ಕೇಳೈ ಪ್ರಭುವೆ! ನನ್ನಪತ್ನಿಯನ್ನೂ, ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನನ್ನೂ ಜ್ಯೇಷ್ಠ
ಕಿಂಕರನನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಾಗಿ ಉಳಿದ ಕನಿಷ್ಠಪುತ್ರನೊಂದಿಗೂ ಕಿಂಕ
ರನೊಂದಿಗೂ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಂ ಸಂಚರಿಸಿ ಕೆಲವುದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಃ ನನ್ನ
ಸ್ವದೇಶವಾದ ಹೇಮಕೂಟಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಪತ್ನೀಪುತ್ರರನ್ನು
ಎಂದಿಗೆ ನೋಡುವೆನೆಂಬ ವ್ಯಾಕುಲದಿಂದ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಇದ್ದ ಪುತ್ರರ ಲಾಲ
ನಪಾಲನೆಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು; ಕನಿಷ್ಠಪುತ್ರನು ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕನಾಗಿ ತನ್ನ

ಜನನೀ ಸಹೋದರರ ವೃತ್ತಾಂತವಂ ಕೇಳುತ್ತ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ತರಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗದೆ, ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಕನಿಷ್ಠಕಿಂಕರನೊಡನೆ ತನ್ನ ಜನನೀ ಮತ್ತು ಸಹೋದರರಂ ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನನ್ನ ಅನುಮತಿಯಂ ಪಡೆದು ಹೊರಟುಹೋದನು; ಆಗವನಿಗೆ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ವಯಸ್ಸು. ಕುರುಡನಿಗೆ ದಂಡಂತೆನಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದೊಬ್ಬ ಮಗನನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಮೊದಲು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಪತ್ನಿಪುತ್ರರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ವ್ಯಾಕುಲವು ತಪ್ಪಿ, ಕಿರಿಯವನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತೆಯು ಹುಟ್ಟಿಸ್ವಗೃಹವಂ ಬಿಟ್ಟು ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಾನಾ ದೇಶಗಳಂ ತಿರುಗಿವರೂ ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಪಡುವ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಪುನಃ ಹೇಮಕೂಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು, ಹತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಸಮುಖಕ್ಕೆ ದೂತರಿಂ ಸೇವು ತಲಪುತ್ತೆನು. ಮಹಾಪ್ರಭುವೆ ! ಇಂದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲವೇ ನನ್ನ ಸಕಲ ದುಃಖಗಳೂ ಕೊನೆಗಾಣುವುವು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಜೀವಿತರಾಗಿ ಡಾರಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂಬಾಶೆಯು ಮನದಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ನಾಟಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲೆನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ದುಃಖವಿರದು * ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಹೃದಯವ್ಯಥಾಕಾರಿಯಾದಾ ವಾರ್ತೆಯಂ ಕೇಳಿ, ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನು, ' ಎಲೈ ಸೋಮಗುಪ್ತನೆ ! ನಿನ್ನಹಾಗೆ ದುಃಖಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನಾವನನ್ನೂ ನೋಡಿಲ್ಲವು. ನೀನಾ ದುಃಖಪರಂಪರೆಯನ್ನನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ದೇಹಧಾರಣೆಯಂ ಮಾಡಿದಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಪರಾಧವು ನನ್ನಾಜ್ಞೆಗೆ ಉಲ್ಲಂಘನೆರೂಪವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಆದರದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಜಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೇಮಕೂಟವಾಸಿಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ವಿಧಿಯಂತೆ ನಿನಗೆ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನು ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿದರೆ, ಜಯಸ್ಥಲದ ನಿವಾಸಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕೇವಲ ಪೌರುಷಶೂನ್ಯನೆಂದೆಣಿಸುವರು; ಆದರೂ ನಿನಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೂ ಅವಧಿಯಂ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು. ಆಪ್ಪ

ರೋಳಿಗೆ ಜಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನವರಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿ ಐದು ಸಹಸ್ರ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಂದೊಪ್ಪಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಯಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಯು ಸಿದ್ಧವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನು ಕುರಿತು, 'ಎಲೈ ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷನೇ! ಸೋಮಗುಪ್ತನನ್ನು ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೂ ನಿನ್ನಧೀನದಲ್ಲಿ ಟ್ಟುಕೊಂಡಿರು ' ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಲು, ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷನು, ಅಜ್ಞಾನುಸಾರವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಸೋಮಗುಪ್ತನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ, ಕರ್ನಪುರದ ನಾವಿಕರು, ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಅನೇಕ ವಿರರರನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕುವಲಯಪುರಾಧಿಪನಾದ ವಿರವಿಜಯವರ್ಮನೆಂಬನಿಗೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನನ್ನೂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಕಿಂಕರನನ್ನೂ ವಿಕ್ರಯಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ವಿರನಾದಾ ವಿರವಿಜಯವರ್ಮನು ಅತಿ ಸುಂದರರಾದಾ ಕುವರರನ್ನು ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕುತ್ತ ಸರ್ವದಾ ತನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಭರಿತನಾಗಿರುವನು. ಕೆಲವು ಕಾಲಾನಂತರ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮಗನಾದ (ಜಯಸ್ಥಳಾಧಿಪನು) ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನಂ ನೋಡಲಿಷ್ಟಗೊಂಡವನಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ಇಬ್ಬರು ಕುಮಾರರೊಡನೆ ಜಯಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳತನಕ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಜಯಸ್ಥಳದ ಭೂಪಾಲಕನಾ ಕುಮಾರರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ಸುಗುಣಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ, ಅವರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಪುರಾಧಿಪನಾದ ವಿರವಿಜಯವರ್ಮನಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾದ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವನಾದನು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾದ ಬಳಿಕ ವಿರವಿಜಯವರ್ಮನು ಕರ್ನಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಾಲೋಚಿಸಿ ಬಾಲಕರೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಲು ದ್ಯುಕ್ತನಾಗಲು, ತನ್ನ ಪಿತೃವ್ಯನ ಸಂಗಡ ಮಕ್ಕಳೂ ಹೊರಟುಹೋಗುವರೆಂದು ತಿಳಿದು, ವಿಜಯವಲ್ಲಭನು ಮಕ್ಕಳಂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿಂದು ಹೇಳಿದ ಆತನ ಮನೋಭಾವವನ್ನರಿತು ತನಗೆ ಕೇವಲ ಪ್ರೇಮಾಸ್ಪದರಾಗಿದ್ದಾ ಬಾಲಕರನ್ನು ಆತನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವಾದ ಕರ್ನಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ತರುವಾಯ ವಿಜಯವಲ್ಲಭನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸಾಕಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಚಿರಂಜೀವಿಗೆ ವಯಸ್ಸು

ಬರಲವನಂ ತನ್ನ ಸೇನಾನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು ತನ್ನ ಕೆಲಸವಂ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ, ಜಾಗರೂಕತೆ, ಪರಾಕ್ರಮಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಕಲ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಸಂದರಿಸಿ ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದೊಳು ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನು ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಸಕ್ತವಾಗಿದ್ದೊಂದು ಘೋರ ಯುದ್ಧದೊಳು ಪ್ರಾಣಾಪಾಯವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಲಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೇನಾನಾಯಕನಾದ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನ ಪ್ರಾಣವಂ ಕಾಪಾಡಿ ಸ್ವಾಮಿ ಕಾರ್ಯಧುರಂಧರನೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಂ ಪಡೆದನು. ಅಂದು ಮೊದಲೊಂಟು ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನು ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಗನಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಚಿರಂಜೀವಿಗೆ ಅಂತಹ ಐಶ್ವರ್ಯವೊದಗಿಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಜಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯವಂತನಾಗಿದ್ದೊಬ್ಬ ವರ್ತಕನು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ, ವಿಲಾಸಿನಿಯರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗತಿಸಿಹೋದನು. ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನ ಅಧೀನಮಾಡಿ ಶರೀರವಂ ಬಿಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ರಾಜನಾ ಹಿರಿಮಗಳಾದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಒತ್ತಡವೇಗೇವೇ ಚಿರಂಜೀವಿಗೆ ಚೆಲುವಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವೂ, ಅತುಲೈಶ್ವರ್ಯವೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದುವು. ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಇತರರು ತನ್ನನ್ನು ಅನ್ಯದೇಶದವನೆಂದು ಭಾವಿಸದಂತೆಯೂ ಜಯಸ್ಥಳವೇ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯಾಗುಳ್ಳವನಂತೆಯೂ ಕಣ್ಣೊಳಿಸುತ್ತ, ದಯೆ ಸತ್ಯ ಸೌಜನ್ಯಾದಿ ಸುಗುಣಗಳಿಂದ ಸರ್ವಜನಗಳ ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಸುಖದಿಂದಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಶೈಶವದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತಾವಿತ್ಯಗಳನ್ನೂ, ತಮ್ಮನನ್ನೂ ಅಗಲಿದವನು ಪುನಃ ಅವರ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಅರಿಯದವನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಬಂಧುಜನರಾರಾಗಲಿ ಈ ಲೋಕದೊಳದ್ದಾರೆಂದು ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ

ಅನುಭವಿಸಿದ ದುಃಖಲೇಶವೂ ಆತನಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿ ರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಾನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದ್ದವನು ದೈವವಶಾತ್ತು ರಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಬದುಕಿದ್ದು ದೊಂದುಮಾತ್ರ ಸ್ವಪ್ನದೃಷ್ಟವಾದಂತೆ ಮನದೊಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು.

ಜಯಸ್ಥಳದೊಳು ಅವನ ಅಧಿಕಾರವು ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರಚುರಗೊಂಡಿರಲಾಗಿ ಅವನಿಗೂ ಸೋಮಗುಪ್ತನಿಗೂ ಇದ್ದ ಬಾಂಧವ್ಯವು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೆ ಸೋಮಗುಪ್ತನಿಗೆ ರಾಜದಂಡನೆಯು ಎಂದಿಗೂ ಉಂಟಾಗಲಾರದು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ತನ್ನ ಜನನೀ ಭ್ರಾತೃಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಸಲವಾಗಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದ ಕನಿಷ್ಠ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನೂ ಕನಿಷ್ಠ ಕಿಂಕರನನ್ನೂ ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಕಾಣದೆ ದುಃಖಾವಿಪ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿದ್ದ ಸೋಮಗುಪ್ತನು ಜಯಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾಜದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾದ ದಿನವೇ ಕನಿಷ್ಠ ಚಿರಂಜೀವಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ತಂದೆಯಂತೆ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಮಾರ್ಗದೊಳು ಅವನಿಗೆ ಪೂರ್ವಪರಿಚಿತನಾಗಿದ್ದೊಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನು ಅವನಂ ಕಂಡು, 'ಎಲೈ ಸ್ನೇಹಿತನೆ ! ನೀನೇಕೆ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಮಕೂಟವಾಸಿಗಳಾರು ಬಂದರೂ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕುದೆಂದು ಉಗ್ರಶಾಸನವು ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ನಿನ್ನ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯು ಮಲಯಪುರವಾದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಾರಾವರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಆವ ದೇಶದವನೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಮಲಯಪುರದವನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲದೆ ಹೇಮಕೂಟದವನೆಂದು ಹೇಳಬೇಡ ; ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಿನಗೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಯಾಗುವುದು. ಇಂದು ಜಯಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಹೇಮಕೂಟದೊಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ವರ್ತಕನು ಅರಸನಿಂದ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಸಾಯಂಕಾಲ ಸೂರ್ಯನಸ್ತಂತನಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಯಂ ಹೊಂದುವವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನಿಲ್ಲಿರುವತನಕ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರಬೇಕು. ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೇಳಿ, ವರಹಾಗಳು ತುಂಬಿದ್ದೊಂದು ಜೇಲವನ್ನು ಆತನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಅವನದನ್ನು ತನ್ನ ಕಿಂಕರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, 'ಕಿಂಕರನೆ ! ಈ ನರಹಾದ ಜೇಲವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅದನ್ನಾರೆಗೂ ತೋರದೆ ಜೋಪಾನವಾಗಿಟ್ಟರು. ಭೋಜ

ನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತು ಅವಕಾಶವಿರುವುದರಿಂದ ಅಪ್ಪರೊಳಗೆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಳಸಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಬರುವೆನು, ನೀನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೋಗು * ಎಂದು ನಿಯಮಿಸಲು ; ಕಿಂಕರನು, ಅಪ್ಪಣೆ ಯಪ್ರಕಾರವಾಗಲೆಂದು ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಬಳಿಕ ಕನಿಷ್ಠ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಎಲೈ ಮಿತ್ರನೆ ! ನನ್ನ ಕಿಂಕರನು ನನ್ನನ್ನೇ ಬಹಳವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದಾನಾಗಿ ಅವನು ನನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷಗುಣವೇನೆಂದರೆ, ನಾನಾವಾಗಲಾದರೂ ವ್ಯಾಕುಲಚಿತ್ತವೃಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೆ ವಿನೋದಪರಿಹಾಸಗಳಿಂದ ಮನೋರಂಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಉಲ್ಲಾಸಗೊಳಿಸುವನು * ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಕುರಿತು ಪುನಃ, ' ಈಗ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಭೋಜನವಾಡೋಣ * ವೆಂದನು. ಅದಕ್ಕಾಸ್ನೇಹಿತನು ' ಎಲೈ ಚಿರಂಜೀವಿ ! ಈ ಊರಲ್ಲಿರುವ ವರ್ತಕನೊಬ್ಬನು ಇಂದಿನೆಗೆ ಔತನವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾನಾಗಿ ಈಗಲೇ ನಾನವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಆತನಿಂದ ವಿಶೇಷ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದುಕಾರಣ ಈಗ ಮನ್ನಿಸಿದರೆ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿನ್ನಸಂಗಡ ಇರುವೆನು * ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಬಳಿಕ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ನಗರವಂ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ, ಅಂದು ಜಯಸ್ಥಳವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಜ್ಯೋಷ್ಠ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಉಪಶಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದವನು, ಭೋಜಕಾಲವು ಮೀರಿದರೂ ಮನೆಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಭಾರ್ಯೆಯಾದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ವಲ್ಲಭನಂ ಕರತರಲು ಜ್ಯೋಷ್ಠ ಕಿಂಕರನಂ ಕರೆದು, ' ಎಲೈ ಕಿಂಕರನೆ ! ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನನು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನೋ ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೀನು ಬೇಗನೆ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ; ನೀನೆಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಬರುವಿಯೋ ನೋಡುವೆನು * ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದಳು. ಜ್ಯೋಷ್ಠಕಿಂಕರನು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯ ಮಾತಂಕೇಳಿ ಹೊರಟು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ತನ್ನೆದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹೇಮಕೂಟನಿ

ವಾಸಿಯಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಚಿರಂಜೀವಿಯುಂ ನೋಡಿ ಅವನೇ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋದನು.

ಹೀಗೆ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳಿಬ್ಬ ರೂ ಅವರ ಕಿಂಕರರಿಬ್ಬ ರೂ ಜನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಭಿನ್ನರಾಗಿದ್ದರೋ ಈಗಲೂ ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ರೂಪ ದಿಂದಲೂ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಪರಸ್ಪರ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಹೇಮಕೂಟನಿವಾಸಿಯಾದ ಚಿರಂಜೀವಿಯುಂ ನೋಡಿ ಜಯಸ್ಥಿ ಳದ ಕಿಂಕರನಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಅವನೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ತೋ ಹಾಗೇವೇ ಜಯಸ್ಥಿ ಳದ ಕಿಂಕರನು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಗೂ ಅವನು ತನ್ನ ಕಿಂಕರನೇ ಎಂಬ ಭ್ರಾಂ ತಿಯು ಹುಟ್ಟಿ ತೋ ಹೊರತು ಅನ್ಯನೆಂಬ ಜ್ಞಾನವು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ, ' ಎಲೈ ಕಿಂಕರನೆ ! ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಬಂದೆಯೇಕೆ ?' ಎಂದು ವಾತಾಡಿಸಲು, ಜಯಸ್ಥಿ ಳದ ಕಿಂಕರನು, ' ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯುವು ದಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾವಕಾಶವಾಯಿತೆಂಬ ಕೋಪದಿಂದ ಹಾಗೆ ಕೇಳೋಣವಾ ಯಿತೆ ? ಈಗ ಎರತು ಜಾವದ ಹೊತ್ತಾಯಿತು ; ತಾವು ಇದುವರೆಗೂ ಮ ನೆಗೆ ಬಾರದಿದ್ದುದರಿಂದ ಯಜಮಾನಿಯವರು ಬಹಳ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ದ್ದಾರೆ ; ಅಡಿಗೆಯಾಗಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು ; ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲ ಆರಿಹೋ ಗುತ್ತವೆ. ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳು ತಣ್ಣಗೆ ಆದಹಾಗೆಲ್ಲ ಯಜಮಾನಿಗೆ ಕೋಪ ವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ತಾವಿಷ್ಟು ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಆರಿಹೋದುವು. ತಮಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲದರಿಂದಲೇ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಪೂ ರ್ಣವಾಗಿ ಫಲಾಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಹಸಿವಾಗಲಿಲ್ಲ ! ತಾವು ಮ ನೆಗೆ ದಯಮಾಡಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ನಾವು ಊಟವಿಲ್ಲದೆ ಬಣಗಬೇಕಾಯಿತು ' ಎನ ಲು ; ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅಸಂಬಂಧವಾದಾ ಮಾತುಗಳಂ ಕೇಳಿ ಪರಿಹಾಸಚತುರನಾದ ಕಿಂಕರನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಏನೂ ಬೇಕಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಬೇಸರಗೊಂಡು, ' ಈಗ ನಿನ್ನ ಪರಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನನಗೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನಾರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದೆ, ಅದನ್ನು ಹೇಳು ' ಎನಲು ; ಕಿಂಕರನು ಅಂಜಿ, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ತಾವು ನನ್ನಲ್ಲಾವಾಗ ಕೊಟ್ಟಿರಿ ? ಕಳೆದ ಬುಧವಾರದ ದಿನ ಚ

ವರ್ತಕಾರನು ಯಜಮಾನಿಯವರ ಪಾದರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿದ ಕೂಲಿಗೆ ಸಲವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ನಾಲ್ಕುಣೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ನನ್ನಲ್ಲಿನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕಿಂಕರನ ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದಾ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ' ಎಲೈ ಕಿಂಕರನೆ! ಇದು ಪರಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಕಾಲವಲ್ಲ. ನೀನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಚೆನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲೆಟ್ಟು ಹೇಳು! ನಾವೀಗ ಬಂದಿರುವ ದೇಶವು ಪೂರ್ವ ಎಂದಿಗೂ ನೋಡಿದುದಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೊಬ್ಬರೂ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲ. ಆವ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅಮ್ಮೊಂದು ಚೆನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಇತ್ತರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟೆ? ' ಎಂದು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ, ಕಿಂಕರನು, ' ಸ್ವಾಮಿ! ತಾವು ಭೋಜನಮಾಡುತ್ತ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೇಳುವೆನು. ಜಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಬೇಕು. ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಯಜಮಾನಿಯವರು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಸಾವಕಾಶವಾದರೂ, ತಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೂ ಮಾನವುಳಿಯುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ನಾನು ಪೆಟ್ಟನ್ನೂ ತಿನ್ನುಬೇಕಾಗುವುದು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು ' ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಬತೆಗೊಂಡು, ' ಎಲೈ ಕಿಂಕರ! ನೀನೇನನ್ನೂ ಅರಿಯದವನು. ನಾನೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಪರಿಹಾಸವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿ; ನಾನೆಷ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿದರೂ ನೀನು ನಿನ್ನ ನಡತೆಯನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಉಚಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದು-ಅಕಾಲದೊಳು ಅಮೃತವೂ ವಿಪತುಲ್ಯವಾಗುವುದು. ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ, ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಸ್ವರ್ಣಮುದ್ರೆಗಳನ್ನೇನುಮಾಡಿದೆ? ' ಎನಲು; ಕಿಂಕರನು, ' ಸ್ವಾಮಿ! ತಾವಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ' ವೆಂದನು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಎಲೈ ಕಿಂಕರ! ನಿನಗಿಂದೇನಾಗಿದೆಯೋ ನನಗದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ; ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳು, ಚೆನ್ನದ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೆಲ್ಲೆಟ್ಟು ಬಂದೆ? ' ಎಂದು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಕಿಂಕರನು, ' ಯಜಮಾನಿಯವರು ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅತಿ ವಿನಯವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಯಜಮಾನಿಯವರೂ ಆಕೆಯ ತಂಗಿಯೂ ತಮಗಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದಾರೆ.

ತಾವು ದಯಮಾಡದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಊಟವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ' ವೆನಲು; ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದಾ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪದಿಂದ ಕಂಪಿತಕಳೆಬರನಾಗಿ, ' ದುರಾತ್ಮನೆ ! ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮನೆಯಜಮಾನಿಯು ಕರೆಯುತ್ತಾಳೆಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀಯಾ, ಅವಳಾರೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು ' ಎನಲು; ಕಿಂಕರನು, ' ತಮಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ? ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿಯನ್ನು ನಾವುಗಳೆಲ್ಲ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ, ಅವರನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರನ್ನು ಯಜಮಾನಿಯೆಂದು ಕರೆಯುವೆವು ? ಅವರೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು ಕಳುಹಿದರು, ಆದುದರಿಂದ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಬೇಕು, ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗದು. ಭೋಜನಕಾಲವು ಮೀರುತ್ತದೆ ' ಎನಲಾ ಜಿರಂಜೀವಿಯು ಅಸಂಬದ್ಧವಾದಾ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಹಿಸಲಾರದೆ, 'ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅದರ ಫಲವನ್ನನುಭವಿಸುವೆ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊಡಿಯ ಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಪೆಟ್ಟನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಬುದ್ಧಿಶೂನ್ಯವಾಗಿ, ' ಪ್ರಭುವೆ ! ಅಪರಾಧವಿಲ್ಲದೆ ಹೊಡಿಯಲೇಕೆ ? ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಮನೆಗೆ ಬರಬಹುದು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಿಡಬಹುದು. ನನ್ನನ್ನಾರು ಕಳುಹಿದರೋ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವೆನು ' ಎಂದು ಕಿಂಕರನು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ತರುವಾಯ ಜಿರಂಜೀವಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ' ಆರೋ ವಂಚಕನು ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕಿಂಕರನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಕಸು ಗೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆ ಭಯದಿಂದನನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ; ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ವೋತ್ತರವಿರುದ್ಧಗಳಾದಾ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನುಡಿಯನು. ಸ್ವಸ್ಥ ಜಿತ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಅಸಂಬದ್ಧ ವಾಕ್ಯಗಳಾವಾಗಲೂ ಲಾಯಲ್ಲಿ ಬರಲಾರವು. ಅಹದು, ಪಾಪ ಅವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತು. ಈ ಜಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಜಾಲವಿದ್ಯೆಯು ಬಹಳ ಪ್ರಬಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಹಾಗೂ ಈ ದೇಶಸ್ಥರು ಕಪಟವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿ ಗೂಢವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ತಮ್ಮ ಮಾಯೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಪರ ದೇಶಸ್ಥರ ಪ್ರಾಣಧನಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವಂತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನವೆಂಗಳಸರು ಅತ್ಯಂತ ಮಾಯಾವಿಗಳು ; ಅನ್ಯದೇಶದವರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮೂಢರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಂದಾವರ್ತಿ ತಮ್ಮ ಮೋಹಪಾಶಕ್ಕವರನ್ನೊಳಪಡಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅವರಿಗೆ

ವಿವೋಚನೆಯೇ ಇಲ್ಲವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದು ವಿವೇಕವಾ
 ಲಿಲ್ಲ, ಬೇಗನೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದೇ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಗರ
 ವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಸತ್ತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
 ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವುದುಜಿತ ವಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲೊಂದು ಮುಹೂರ್ತ
 ವಾದರೂ ನಿಲ್ಲಲಾಗದು, ಎಂದಾಲೋಚಿಸಿ, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಿಜಿತ್ರಗಳನ್ನು
 ನೋಡುವುದಂ ಬಿಟ್ಟು ಸತ್ತಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ದ್ಯುಕ್ತನಾದನು.

ಎರಡನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ದ್ರಪ್ರಭೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕರೆತರುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
 ಕಿಂಕರನನ್ನು ಕಳುಹಿದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಸೋದರಿಯಾದ
 ವಿಲಾಸಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಎಲೈ, ವಿಲಾಸಿನಿ ! ಕಿಂಕರ
 ನನ್ನು ಕಳುಹಿ ನಾಲ್ಕುಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಾದರೂ ನನ್ನ

ನಾಥನಾಗಲಿ ಕಿಂಕರನಾಗಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವೇನೋ ತಿಳಿ
 ಯಲಿಲ್ಲ, ಇಂದವರು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೋ ಔತನಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ
 ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಅವರಿಗೋಸ್ಕರ ಕಾದಿರುವುದರಿಂದ ಫಲ
 ವಿಲ್ಲ; ಕಾಲಾತಿಲತವಾಯಿತು. ಊಟಮಾಡೋಣ ಬಾ, ' ಎಂದಳು. 'ಅವರು
 ಬರುವುದಕ್ಕೆ ವಿಳಂಬವಾದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನೀನು ಅಪ್ಪೊಂದು ಕಳವಳ
 ಗೊಂಡು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವುದೇಕೆ ? ಪುರುಷರು ಸರ್ವವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಸ್ವತಂ
 ತ್ರೇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರ ; ಹೆಂಗಸರಾದರೋ ಪುರುಷರ ಮನೋನುಗುಣವಾಗಿ
 ವರ್ತಿಸತಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಪುರುಷರಿಗೆ ಕೋಪವೂ ಅಸಂತೋ
 ಷವೂ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಲಜ್ಜೆ, ವಿನಯ, ಭಯ, ಸಹನೆ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗ
 ಳಿಂದ ಸಂಸಾರಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದರೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು; ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಪೂರ
 ತಂತ್ರವೇ ಸ್ವರೂಪವಾದುದರಿಂದ ಸಾಂಸಾರಿಕವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗಾಗ್ಗೆ ಸಂಭ
 ವಿಸುವ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು ; ಅಭಿ
 ಮಾನದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ' ಎಂದು ವಿಲಾಸಿನಿಯು ಹೇಳಲು; ಚಂದ್ರ

ಪ್ರಭೆಯು ಕೋಪದೊಡನೆ ವಿಲಾಸಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ' ಹೆಂಗಸರಿಗಿಂತ ಗಂಡ ಸರಿಗೆ ಅಧಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಂಟಾಗುವುದಾವೆ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ನಾನದ ನ್ನರಿಯೆನು ; ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವುದೇ ಹೊರತು ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಧಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಿರುವುದಕ್ಕಾವ ಕಾರಣವೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಪತಿಯು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡಿದರೆ ಪತ್ನಿಯು ಅವಳಿಚ್ಛೆಯಂತೆಲೇಕೆ ನಡಿಯಬಾರದು? ' ಎಂದು ಕೇಳಲು ; ವಿಲಾಸಿನಿಯು, ' ಆತನಿಷ್ಟವು ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿರ್ಬಂಧಕರವಾಗಿರುವುದೇ ಕಾರಣ ' ವೆನಲಾಗಿ ; ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, ' ಎಲೈ ವಿಲಾಸಿನಿ ! ಚತು ಷ್ವದ ಜಂತುಗಳು ವಿನಾ ಇತರರು ಅಂತಹ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೊಳಗಾಗಲಾರರು, ಎನಲಾಗಿ ; ವಿಲಾಸಿನಿಯು, ' ಅಕ್ಕಾ ! ನೀನು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿ. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಅಧಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗು ವುದು. ಜಲ, ಭೂಮಿ, ಅಂತರಿಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಜಲಚರ, ಭೂಚರ, ಖೇಚರಗಳಾದ ಸರ್ಪಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಆ ನಿಯಮಕ್ಕೊಳಗಾಗಿಯೇ ನಡಿಯುತ್ತವೆ ' ಎಂದು ನುಡಿದ ಮಾತುಗಳಂ ಕೇಳಿ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮೌನವಾ ಗಿದ್ದು, ಬಳಿಕ ಮುಗುಳುನಗೆಗೊಂಡು ಪರಿಹಾಸವಚನದಿಂದ ವಿಲಾಸಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಪರಾಧೀನೆಯಾಗುವೆನೆಂಬ ಭಯದಿಂದಲೇ ನೀನು ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೇನೋ ! ' ಎನಲು ; ವಿಲಾಸಿನಿಯು, ' ಅಹುದು, ನಿಜ, ಅದೂ ಬಂದು ಕಾರಣ ; ಮತ್ತೊಂದುಕಾರಣವುಂಟು ; ವಿವಾಹಿತ ದಶೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುವಿಧಸಂಕಟಗಳಿವೆ ' ಎಂದಳು. ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, ' ನನಗವು ತಿಳಿದಿವೆ. ನೀನು ಮದುವೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಗಂಡಸಿನ ದುರಾಚಾರಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆಯಲ್ಲವೆ? ' ಎನಲು ; ವಿಲಾಸಿನಿಯು, ' ಪುರುಷನ ಮನೋನುಗುಣವಾಗಿ ನಡಿಯುವುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ' ವೆಂದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ನಕ್ಕು, ' ಹಾಗಾದರೆ ಈಗಿನಿಂದದನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಮದುವೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಕಲಿಯುವುದು ಬಹುಶ್ರಮವಾಗುವುದು. ಪುರುಷರು ಪದೇಪದೆ ಮಾಡುವ ದುರಾಚಾರಗಳನ್ನು ನೀನೆಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಿಸಬಲ್ಲೆ ? ' ಹೇಳಲು.

ನಿನಗೆ ಪುರುಷರ ನಡತೆಯು ತಿಳಿಯದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿಯುವುದು. ಈಗ ಮಾತಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಧರ್ಮವಂ ಬೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಮರ್ಥರೇ ಹೊರತು ಸ್ವಾನುಪಾತ್ರನದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಂಶವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸೈರಣಿಯೂ ವಿವೇಕವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ನೀನು ಮದುವೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಎಷ್ಟು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ನಡಿಯುವಿಯೋ ನೋಡುವೆನು' ಎಂದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೀಗೆ ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಿಂಕರನು ವಿಷ್ಣುವದನನಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸೋದರಿಯರ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಚಂದ್ರಸ್ರಭೆಯು, ' ಕಿಂಕರ ! ಯಜಮಾನರನ್ನು ನೋಡಿದಿಯೋ ? ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬರುವರು ? ' - ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಕಿಂಕರನು, ' ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವಾಗುತ್ತದೆ ; ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಹೇಳದಿರಬಾರದಾದುದರಿಂದ ವಿಚ್ಛಾ ಪಿಸುವೆನು, ಆಲೈಸಬೇಕು, ನಾನವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನಾಲೋಚಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಂಶವುಂಟಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬಂತು-ಯಜಮಾನಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ, ಬೇಗನೆ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕು, ಭೋಜನಕಾಲವು ಮೀರಿಹೋಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ' ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲದಿರಲಿತಿ ಕೋಪಗೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಹಣದಗಂಟನ್ನು ಎಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬಂದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೂ ಅಷ್ಟೆಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಆಗ್ರಹವುಂಟಾದವರಾಗಿ, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಹಣದ ಗಂಟನ್ನೆಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬಂದೆ ಎಂದು ಕೇಳುವರು. ಅದಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ನಾನು, ' ತಾವು ಮನೆಗೆ ಬಾರದುದರಿಂದ ಯಜಮಾನಿಯು ಬಹಳ ಜಿಂತಾಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ' ಎನಲು; ಅವರು ಕೋಪದಿಂದ, ' ನೀನು ಯಜಮಾನಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆ ? ನಾನು ಕಾಣೆ, ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನಿಯನ್ನು ಸುಡು, ನನ್ನ ಸ್ವರ್ಣಮುದ್ರೆಯನ್ನೆಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬಂದೆ ? ' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದ ಕಿಂಕರನ ಮಾತನ್ನಾಳೈಸಿ, ವಿಲಾಸಿನಿಯು ಭಯಪಟ್ಟು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳದವರಾರೊಂದು ಕೇಳದುದಕ್ಕೆ ಯಜಮಾನರೇ ಹೇಳದರೆಂತಲೂ, ಅದಲ್ಲದೆ ' ನನಗೆ

ಯಜಮಾನಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಯವ್ವೆ, ನನಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ? ಬಾಗಲಲ್ಲಿ? ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ? ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ? ನಾನಾವಾಗ ಮಣುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆನು? ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆನಗೆ ತಿಳಿಯದು * ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅತ್ಯಾಗ್ರಹದಿಂದ ವಿಚಾರ ವಿಲ್ಲದೆ, ತನ್ನನ್ನು ಹೊಡಿದರೆಂದು ತನ್ನಕಿವಿಯ ಕೆಳಗಿದ್ದ ಮುಟ್ಟಿಪೂತದ ಗುರುತನ್ನು ತೋರಿದನು. ಆಗ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಕಿಂಕರನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ನೀನು ಮರಳಿ ಭೇಗನೆ ಹೋಗಿ ಆವದಾದರೂ ಉಪಾಯವೆಂದೆ ಹೊಡಿ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬಾ ' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಿಂಕರನು, ' ಪುನಃ ಹೋಗಿ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಿಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತಾದುದರಿಂದ ನಾನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಲಾರೆನು, ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಹೋಗುವೆನು * ಎಂದನು. ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಖತಿಯಾಗಿಯೆ, ' ನೀನು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ವಿಶೇಷವಾದ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವೆ, ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ ಈಗಲೇ ಹೋಗು * ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಿಂಕರನು, ' ನೀವಿಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡಿದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿರಿ, ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಹೊಡಿದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಿ, ಅಂತೂ ಅಂತೂ ನಾನು ಉಪಾಯವಾಗಿ ತೋರಲಿಲ್ಲ * ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಿಂಕರನು ಹೊರಟು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿ, ವಿಲಾಸಿನಿಯೆಂದು ಕುರಿತು, ' ನಿನ್ನ ಭಾವನವರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಿಯಾ? ನಾವು ಇದುವರೆಗೂ ಏನನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು? ಈಗೇನನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅವರಿಗೆ ಮನೆ, ಬಾಗಿಲು, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಆರೂ ಇಲ್ಲವೆಂತೆ, ನಾನು ಕಿಂಕರನನ್ನು ಕಳುಹಿದರೆ ಅವನನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹೊಡಿದು, ನನ್ನ ಗುರುತನ್ನೇ ಅರಿಯದವರಂತೆ ಮಾಡಿದರಂತೆ. ನಾನೀಗ ಅವರ ನೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಶೂಲವಾದೆನು. ನಾನಿದುವರೆಗೂ ಆಹಾರವನ್ನು ತೊರೆದು ಅವರನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಲಿಲ್ಲೋ ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ ಕಾಲಯಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಸಂಶಯವಿದೆ, ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನೇನು ಸಪರಾಧವೆಂದೆ ಮಾಡಿದೆಯೋ ನನಗೆ ದುಃಖವೆಂದು. ನಾನು ಕುರೂಪಿಯೇ ಅಥವಾ ಗುಣಹೀನಿಯೆ? ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ದಯಾಶೂನ್ಯರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಇದು ನನ್ನ ಗ್ರಹಚಾರವೇ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು * ಎಂದಳು. ಅಕ್ಕನಾ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಕೆಯ ಭಾವವನ್ನರಿತು, ವಿಲಾಸಿನಿಯು ' ಅಕ್ಕಾ, ! ಕೋಪವು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಕ್ರೂ

ವಾದ ಶತ್ರುವು, ಹೆಂಗಸು ಕೋಪಾಧೀನೆಯಾದರೆ ಜೀವಿಸಿರುವ ಪರಿಯಂತವೂ ದುಃಖಕ್ಕೊಳಗಾಗುವಳು. ಆದುದರಿಂದ ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಡು * ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಮತ್ತೂ ಹೇಚ್ಚು ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದ ವಿಲಾಸಿನಿಯಂ ಕುರಿತು, 'ವಿಲಾಸಿನಿ ! ಸಾಕು, ಸುಮ್ಮನಿರು, ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದಸಾಗದು. ಅಂತಹ ದುರಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆನು. ಇಷ್ಟು ಅನಾದರವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಗೆ ತಾಳಲಿ, ಅವರು ಮೊದಲಿನಂತೆ ನನ್ನಮೇಲೆ ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಾರದೆ ಇರುವರೆ? ಅದೂ ಹಾಗಿರಲಿ, ಕಿಂಕರನನ್ನು ಅಕಾರಣವಾಗಿ ಹೊಡಿದು ಮನೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆನ ಥವೊ? ನೀನದನ್ನು ನೋಡು. ಈಗ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಕೆಳಗೆ ನನಗೊಂದು ಮುಕ್ತಾಹಾರವೆಂ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಈಚೆಗೆ ಅದರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಳತಕ್ಕುದೇನಿದೆ ! ಹೀಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದವರೊಂದಿಗೆ ಸಹವಾಸಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ದೇಹತ್ಯಾಗವು ಸುಖಕರವಾಗಿರುವುದು. ಇದುವರೆಗೆ ಇಷ್ಟಾಯಿತು, ಮುಂದೆ ಏನೇನು ಕಷ್ಟವನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆಯೋ ನಾನರಿಯೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಬದುಕಿರುವೆನೋ ಅದುವರೆಗೆ ಅನವರತವೂ ದುಃಖಪಡುತ್ತಾ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಾಯಿತು * ಎಂದಳು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ವ್ಯಾಕುಲಹೃದಯನಾಗಿ ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಿಂಕರನೆಲ್ಲೆಂದು ಪಾರಪತ್ಯಗಾರನನ್ನು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಪಾರಪತ್ಯಗಾರನು, ' ಅಯ್ಯಾ ! ಅವನಿಲ್ಲಿಗೆಬಂದು ನಾಲ್ಕುಗಂಟೆಗಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನೀನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಹಣದ ಗಂಟುನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನಿನ್ನ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದವನು, ನೀನು ಬರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಈಗಲೇ ಹೊರಟುಹೋದನು * ಎಂದನು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಪಾರಪತ್ಯಗಾರನ ಮಾತಂ ಕೇಳಿ ತನ್ನೊಳು ತಾನೇ, ' ಈತನಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಣಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಿಂಕರನನ್ನು ಕಳುಹಿದ ಬಳಿಕ ಅವನೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಮಾತಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ; ಆದರೆ ಅವನ ಸಂಗಡ ನಾನು ಮಾತಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಹೊಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಈಗಲೇ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದನೆಂದು

ಪಾರಸತ್ಯಗಾರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಅವನೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ * ಎಂದು
 ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನು ಅವನದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂ
 ತನು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ, ' ಕಿಂಕರ ! ನಿನ್ನ ಪರಿಹಾಸ
 ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆಯೋ, ಅಥವಾ ಅದಿನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆಯೋ ? ನಿನಗೆ ಪೆಟ್ಟು
 ನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀನೆಂದೂ
 ನನ್ನೊಡನೆ ಪರಿಹಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ, ಈಗ ಹೇಳು, ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ
 ನಾನು ಸ್ವರ್ಣಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲವೆ ? ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನಿಯು
 ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದಳೋ ? ಈ ಜಯಸ್ಥಳವು ನಮ್ಮ
 ಸ್ಥಳವೆ ? ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತು ; ನಾನು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅವಿ
 ನೇಕವಾಗಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿ * ಎಂದನು. ಕಿಂಕರನು ಕೇಳಿ ಭಯ
 ಪಟ್ಟು, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ಆ ಮಾತನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಆವಾಗ ಹೇಳಿದೆನು ? *
 ಎನಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಅರ್ಥಗಂಟೆಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ * ಎಂದನು. ಕಿಂಕ
 ರನು, ' ತಾವು ಸ್ವರ್ಣಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದ ಬಳಿಕ ತಮ್ಮನ್ನು
 ನಾನು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ * ಎಂದುದಕ್ಕೆ ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಕೋಪಾ
 ವಿಷ್ಯನಾಗಿ, ' ಎಲೈ ದುರಾತ್ಮನೆ ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೆ ? ಸ್ವರ್ಣ
 ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ ? ಮನೆಯ ಯಜ
 ಮಾನಿಯು ನನ್ನಂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿದಳೆಂದು ತಿಳಿ
 ಸಲಿಲ್ಲವೆ ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡಿಯಲಿಲ್ಲವೆ ? * ಎಂದನು.
 ಕಿಂಕರನು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಸ್ತಂಭಿಭೂತನಾಗಿದ್ದು, ಬಳಿಕ, ಚಿರಂಜೀವಿಯು
 ತನ್ನನ್ನು ಪರಿಹಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದೆಣಿಸಿ, ' ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರೋ ?
 ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಪರಿಹಾಸಮಾಡುವುದರ ಮೂಲವು
 ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ * ವೆನಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಅಹುದಹುದು, ನಾನೇ
 ಪರಿಹಾಸಮಾಡುವವನು, ನೀನಲ್ಲವೋ ? ಇಂದುನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಶುದ್ಧಾಂಗ
 ವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಹಾಸಮಾಡುವವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿ
 ಯಲ್ಲವೆ ? ಅದರ ಫಲವನ್ನನುಭವಿಸು * ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡಿ
 ದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಿಂಕರನು, ನೀವೆನ್ನನ್ನು ಹೊಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನಾನಾವಸರಾ
 ಧವಂ ಮಾಡಿದೆನು ? * ಎಂದು ಕೇಳಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ಅಪರಾಧವು

ನಿನ್ನದಲ್ಲ ; ಸೇವಕರನ್ನಾವ ಮುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಬೇಕೋ ಹಾಗಿಡದೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಸ್ನೇಹಿತನಂತೆ ನಿನೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಪರಾಧವು ನನ್ನದು, ನೀನು ಗರ್ವಿತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಮಯಾಸಮಯಗಳನ್ನರಿಯದೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪರಿಹಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದು ಮಾಡಬೇಕು ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಪರಿಹಾಸ ರೋಗವನ್ನು ತಾಡನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವೆನು ' ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಿಂಕರನು. ' ತಾವು ಪ್ರಭುಗಳಾದುದರಿಂದ ಹೊಡಿಯಬಹುದು, ನಾನು ದಾಸನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ; ಪರಂತು ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ. ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡಿದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದ ಹೊರತು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ' ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿಯ ಮನೆತನದವರಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಎಲೈ ಬುದ್ಧಿಶೂನ್ಯನೆ ! ಸುಮ್ಮನಿರು ; ಅವುನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಡ : ಹೆಂಗಸರಾರೋ ಇಬ್ಬರು ನನ್ನಬಳಿ ಬರುವಂತಿದೆ ' ಎಂದನು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಜಯಸ್ಥಳದ ಕಿಂಕರನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಬಾರದುದರಿಂದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಆತುರಗೊಂಡು ತನ್ನ ಸೋದರಿಯೊಡನೆ ಗಂಡನನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಸತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನೂ, ಕಿಂಕರನನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂಜೀವಿ ಕಿಂಕರರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ತನ್ನ ಕಿಂಕರನೊಡನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಾಗ್ವಾದದಿಂದಂಟಾಗಿದ್ದ ಕೋಪವು ಇನ್ನೂ ಶಾಂತವಾಗದೆ, ಆ ರಸವು ಮುಖದೊಳು ತೋರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ಪ್ರೀತಿಸ್ತರಸ್ಸರಮಾಗಿ, ' ಎಲೈ ನಾಥನೆ ! ನನ್ನಂ ನೋಡಿದರೆ ನಿಮಗೇನೋ ಬೇರೆ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಹುಟ್ಟುವಂತಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮುಖದೊಳು ಕೋಪ ಅಸಂತೋಷಗಳ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ತೋರುತ್ತವೆ ; ಆರ ದೆಸೆಯಿಂದ ವಿಶೇಷವಾದ ಸುಖಗಳುಂಟಾಗುವುದೋ ಅವರು ಬಂದರೆ ಇಷ್ಟು ಅನಾದರಮಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವು. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಈಗ ನಾನಲ್ಲ ವಾಗಿಹೋದನು. ಪೂರ್ವ

ವಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾತಾಡಿದರದು ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿಗೆ ಅಮೃತವಾಗಿಯೂ, ನಾನು ನೋಡಿದರದು ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆನಂದಕರವಾಗಿಯೂ, ನನ್ನ ಕರಸ್ಪರ್ಶವು ನಿಮಗೆ ರೋಮಾಂಚವಂ ಹುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕದಾಗಿಯೂ, ಎಂತಹ ಅಮೃತವಾದರೂ ನಾನು ಮುಟ್ಟಿ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅಸಾರವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಹಾಗೂ, ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಬೇಕಿಲ್ಲದವರಾಗಿದ್ದಂತೆಯೂ ಇದ್ದಕಾಲವು ತಪ್ಪಿ, ಈಗಿನ ದುರವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೇಕೆ? ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವಾವಾಗಲೂ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವುದು. ಈ ಸಂಸಾರದೊಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆನಗೆ ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಹೀಗಾದಬಳಿಕ ನಾನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಾಣವಂ ಧರಿಸಿರಲಿ. ನನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ವಿಲಾಸಿನಿಯಂ ಕೇಳಿರಿ, ಇದುವರೆಗೂ ನಾನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಂತೋಷಪಡು ತಿದ್ದೆನೋ ಅವಳದನ್ನು ಹೇಳುವಳು. ನೀವು ಮನೆಗೆ ಬಾರದಿದ್ದುದರಿಂದ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಶರೀರದೊಳು ಸಂತಾಪವುಂಟಾಯಿತು. ನಿಮಗಾದರೋ ನನ್ನ ಮೇಲಿದ್ದ ಅನುರಾಗವು ತಪ್ಪಿತೆಂದು ಪುಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತಿದೆ. ಅವ ಭಾಗ್ಯವತಿಗೆ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸುಖಪಡುವ ಭಾಗ್ಯವಿದೆಯೋ ಅವಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುವಿರಿ. ನಾನದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತ ಜೀವಜ್ಞವದಂತಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಹೀಗೆ ದಯಾಶೂನ್ಯರಾಗಿರಬೇಡಿರಿ. ನನ್ನಿಂದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲಾದೀತೆ? ತಾವೇ ಆಲೋಚಿಸಿರಿ. ಇದು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಏನೆಂದುತೋರುವುದು? ಎಂದಳು.

ಹೀಗೆ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನೂ ಕೇಳಿ, ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಕಳವಳಗೊಂಡು ಬುದ್ಧಿಭ್ರಂಶನಾಗಿ, ಅಪರಿಚಿತನಾದ ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಈಪರಿ ಪತಿಯಸಂಗಡ ಮಾತಾಡುವಂತೆ, ಅವನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಹೀಗೆಕೆ ನಿಮ್ಮರೊಕ್ಕಿತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೋ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಸ್ತಬ್ಧನಾಗಿದ್ದು, ಬಳಿಕ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದಿರಕೂಡದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ತರಳನಯನನಾಗಿ ಮೃದೂಕ್ತಿಗಳಿಂದ, "ಎಲೈ ವರವರ್ಣಿನಿ! ನಾನು ಪರದೇಶದವನು, ಜಯಸ್ಥಳವು ನನ್ನ ವಾಸಭೂಮಿಯಲ್ಲ, ಈ ಊರಿಗಿದೇ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರವೇಶ, ನಾನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಾಲ್ಕುಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ,

ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದನ್ನಾದರೂ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ * ವೆಂದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಲಾಸಿನಿಯು ವಿಸ್ಮಿತೆಯಾಗಿ, ' ಇದೇನು ! ಓದೇನಾತಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾತಾಡದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿರಿ !! ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಬಮ್ಮಿದೊಂದು ಹೀಗೇಕೆ ವಿಪರೀತವಾಯಿತು !!! ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾವಾಗಲೂ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದುದಿಲ್ಲ, ಅವಳ ಅಪರಾಧವೇನು ? ಊಟಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತುಮೀರಿತೆಂದು ಕಿಂಕರನನ್ನು ಕಳುಹಿದಳು. * ' ಕಿಂಕರನು * ಎಂಬಮಾತು ಆಕೆಯ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಟೊಡನೆ ಹತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಿಂಕರನು ಭಯಪಟ್ಟು, ' ನನ್ನನ್ನೇ? ಏನು ! * ಎಂದನು. ಆಗ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಕೋಪದಿಂದ, ' ಅಹುದು, ನಿನ್ನನ್ನೇ, ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿಗೆಮುಂಚೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮನೆಬಾಗಿಲು ಹೊಡೆತಿ ಮಕ್ಕಳು ಆರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆಂತಲೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದರೆಂತಲೂ ಹೇಳಿಲ್ಲವೆ ? * ಎನಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅದಂಕೇಳಿ, ' ನೀನೇಕೆ ಆ ಹೆಂಗಸರೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿ ? ವಿಶೇಷ ಸಮಾಚಾರವು ನೀನಿಗೇಕೆ ? ಮೊದಲೇನುಮಾತಾಡಿಬಂದೆ ? ಹೇಳು * ಎನಲು, ; ಕಿಂಕರನು, ' ಪ್ರಭುವೇ ! ನಾನಾವಾಗ ಅವರ ಸಂಗಡ ಮಾತಾಡಿದೆ ? ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ನಾನವರನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ * ವೆನಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ದುರಾತ್ಮನೆ ! ನೀನು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿ, ಈಗವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಲೋಪವಿಲ್ಲದೆ ನೀನನಗೆ ಹೇಳದೆ * ಎನಲು ; ' ಸ್ಯಾಮಿ ! ನಾನಾವಾಗಲೂ ಹೇಳಿದವನಲ್ಲ, ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮೊದಲು ಇದುವರೆಗೂ ಆವಾಗಲೂ ಅವರ ಸಂಗಡ ಮಾತಾಡಿಲ್ಲ * ಎಂದುದಕ್ಕೆ ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ನೀನು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದಿತು ? * ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಹೇಮಕೂಟವಾಸಿನಿಯಾದ ಚಿರಂಜೀವಿ ಮತ್ತು ಕಿಂಕರ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಅತ್ಯಂತ ವಿಪಾದಪಟ್ಟು, ಚಿರಂಜೀವಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಪತಿಯಾದ ಜಯಸ್ಥಲದ ಚಿರಂಜೀವಿಯೆಂಬ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿಷ್ಕರೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು—' ಎಲೈ ನಾಥನೆ ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸೇವಕನೊಡನೆ ಕಲಹಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಪಡಿಸುವುದು

ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೀನಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವೇನೋ ಅದನ್ನರಿಯೆನು. ನನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆ ಯೋಚನೆಯು ಸಲ್ಲದು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ವಿನಾ ನಾನು ಮತ್ತಾರನ್ನು ಬಲ್ಲೆನು? ಈ ದೇಹವು ಇರುವವರೆಗದು ನಿಮ್ಮದಾಗಿರುವುದು. ನಾನು ಪ್ರಾಣದಿಂದಿರುವಾಗ ತಾವೆನ್ನನ್ನು ಅನ್ಯೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಕೂಡದು. ನೀವು ಸೂರ್ಯ, ನಾನು ಕಮಲಿನಿ ; ನೀವು ಚಂದ್ರ, ನಾನು ಕುಮುದಿನಿ ; ನೀವು ಮೇಘ, ನಾನು ಮಿಂಚು ; ಹೀಗೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹವಿರುವಾಗ ನೀವು ಬಿಟ್ಟರೂ ನಾನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ನಡೆಯಿರಿ. ಜನರು ನೋಡಿ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲೇಕೆ ? ' ಎಂದುದಂ ಕೇಳಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಇದೇನು ಅಪಾಯ ಸಂಘಟನೆ ! ಇಂತಹ ವಿಪತ್ತು ಹಿಂದೆಂದೂ ಉಂಟಾಗಿ ರಲಿಲ್ಲವು. ಇವಳು ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತಾಳೆ! ಅನ್ಯರು ನಗುವರೆಂಬದನ್ನೂ ತಿಳಿಯದೆ ಧೈರ್ಯಗೊಂಡು ನಟಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳು ಸಾಮಾನ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಅನ್ಯದೇಶದಿಂದ ಬಂದೆನ್ನೊಡನೆ ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಂತೆ ಅವಕಾಶದಿಂದ ಮಾತಾಡುತ್ತಾಳೆ ! ನಾನೇನಾವರೂ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡೆನೋ, ಭೂತಾವಿಷ್ಣುನಾದೆನೋ, ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಣೆಯುಂಟಾಗಿದೆಯೋ! ಎಂದು ತರಳತಹದೆಯನಾಗಿ, ' ಆಶ್ಚರ್ಯಾತಿಶಯದಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ಮುಗ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಪಾಯದಿಂದ ಹೇಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವೆನೋ' ಎಂದಾಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ವಿಲಾಸಿನಿಯು ಕಿಂಕರನಂ ಕುರಿತು, ' ನೀನು ಮುಂದಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಸೇವಕರಿಗೆ ನಿಯಮಿಸು. ನಾವು ಬಂದಕೂಡಲೆ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡುವೆವು ' ಎನಲು ; ಕಿಂಕರನು ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣು ಮಿಡುಗಿಸುತ್ತ ದುಃಖ ಸೂಚಕವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ, ' ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೆ ! ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀವು ಆಲೋಚಿಸದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿರಿ. ಇದು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳವಲ್ಲವು. ಇಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಜಾಲ ಮಹೇಂದ್ರ ಜಾಲಗಳು ಪ್ರಬಲಿಸಿವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಆಸನ್ನವಾಗಿರುವ ಗಂಡವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ನಾವು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಊರನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವು. ಈಗ ವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ತಿಸದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂರಕ್ಷಣೆ

ಯಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮುಂದೇನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕಿಂಕರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಲಾಸಿನಿಯು, 'ಎಲೈ ಕಿಂಕರ ! ಈ ಪರಿಹಾಸವನ್ನೂ, ಈ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನೂ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಬಲ್ಲೆನು ; ಈಗದನ್ನೆಲ್ಲ ಬತ್ತಿಟ್ಟೆ. ನಿನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ತೋರಬೇಡ. ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿರು, ನಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು ' ಎನಲು ; ಕಿಂಕರನು ಆ ಮಾತುಗಳಂ ಕೇಳಿ ಭಯಗೊಂಡು ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಈಗಲೇನು ಮಾಡತಕ್ಕದೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿರಿ ' ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ನಿನ್ನಂತೆ ನನಗೂ ಬುದ್ಧಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ' ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಕೈಯಂ ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು, ' ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಬಹುದು. ಸೇವಕರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿ ನಗುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅವಮಾನ ಪಡಿಸಿದಿರಿ. ಕಾಲಾತೀತವಾಯಿತು. ವಿಳಂಬದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಊಟಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ ' ರೆಂದು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು ಚಿರಂಜೀವಿಯಾದರೋ, ಅವ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ಬುದ್ಧಿಯೋಳಾಲೋಚಿಸಲಾರದೆಯೂ, ಆಕೆಯಮಾತುಗಳಂ ನಿರಾಕರಿಸಲಾರದೆಯೂ, ಮೌನದಿಂದಾಕೆಯ ಹಿಂದೊಡರಿಹೋದನು. ಅನಂತರ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನಂ ಕುರಿತು, ' ಮನೆಯಬಾಗಿಲೊಳೊಬ್ಬ ರನ್ನೂ ಬಿಡಬೇಡ. ಯಜಮಾನರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡಾರಾದರೂ ಬಂದರೆ ಇಂದು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳು. ಅವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಲವಾಗಿ ಬಂದರೂ ಬಿಡಬೇಡ ' ಎಂದಾಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಮರಳಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಎಲೈ ನಾಥನೆ ! ನಿನ್ನನ್ನೆಂದು ಆಚೆಗೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವು. ಮಾತಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯವು ಬಹಳವಿದೆ ' ಎನಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮೆಗೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ' ಇದೇನು ! ಇಂದು ಇಂತಹ ಅದೃಷ್ಟವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು ! ನಾನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವೆನೋ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವೆನೋ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಯುವೆನೋ, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ನನಗೇನಾದರೂ ಮರುಳುಹಿಡಿದಿದೆಯೋ, ಅವದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ! ಈಗೇನನ್ನು ಮಾಡಲಿ ? ಇವರ * ಇಷ್ಟಾನು

ಸಾರ ನಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು ; ಬಳಿಕ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವಿದ್ದಂತಾಗುವುದು !
 ಎಂದು ಜಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಕಿಂಕರನು ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಸ್ವಾಮಿ!
 ನಾನು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾದಿರಲಿ? ' ಎನಲು; ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, 'ಅಹುದು,
 ಬಳಗಾರೂ ಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿರು. ಅದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯುವಿಯಾ
 ದರೆ ವಿಶೇಷ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವಿ ' ಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು
 ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಂತರ್ಗೃಹವಂ ಪೊಕ್ಕಳು.

ಮೂರನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಯಸ್ಥಳದ ಕಿಂಕರನು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯ ಅಜ್ಜಾನುಸಾರ
 ವಾಗಿ ಎರಡನೆಯ ತಡವೆ ತನ್ನ ಯಜಮಾನನಾದ ಜಯ
 ಸ್ಥಳದ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು
 ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತ ವಸುಪ್ರಿಯನೆಂಬ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನ

ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಆತನಂ ಕಂಡು, ' ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿ ! ತಮಗಿನ್ನೂ ಹಸಿವಾಗ
 ಲಿಲ್ಲವೆ ? ತ್ವರೆಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಬಹುದಲ್ಲ ; ತಾವು ಬಾರದುದ
 ರಿಂದ ಯಜಮಾನಿಯು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ತಮ್ಮನ್ನು ನಾನು
 ಮೊದಲು ನೋಡಿವಾಗ ತಾವು ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ,
 ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡಿದುದನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬಿಡದೆ ಆಕೆಗೆ ಹೇಳಿದೆನು ' ಎನಲು;
 ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ' ನಾನಿಂದು ನಿನ್ನನ್ನಾವಾಗ
 ನೋಡಿದೆನು? ಏನನ್ನುಹೇಳಿದೆನು? ಹೊಡಿದೆನಾವಾಗ? ಅದೆಲ್ಲಾ ಹಾಗಿರಲಿ;
 ಆಕೆಯೊಡನೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳಿದೆ? ' ಎನಲು ; ಕಿಂಕರನು, " ನಾನೆಲ್ಲಿಗೆ
 ಹೋಗಬೇಕು? ನನಗೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲ, ಬಾಗಿಲಿಲ್ಲ ; ಮದುವೆಯೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ "
 ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ ? ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆನು. ಅದನ್ನು
 ಕೇಳಿ ಆಕೆ ಮರಳಿ, " ಅವರನ್ನಾವದಾದರೂ ಉಪಾಯದಿಂ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿ
 ಕರೆತರೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿದರು ' ಎಂದಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಜ್ಯೋಷ್ಠ ಚಿರಂ
 ಜೀವಿಯು ಕೋಪದಿಂದ, ' ಎಲೈ ಪಾಪಿಪ್ಪನೆ ! ಈ ಪೋಕರಿವಿದ್ಯೆಯನ್ನು

ಎಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿತ ? ನಿನ್ನ ಸ್ವಕಪೋಲ ಕಲ್ಪಿತಗಳಾದಾ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಹೇಳಿ ವೃಥಾ ಸಂಕಟವುಂಟುಮಾಡಿದೆಯಲ್ಲ, ನನ್ನನ್ನು ನೋಡದಲೇ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಲ್ಪಿತವಾದಾ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಕೆಗೆ ಏಕೆ ತಿಳಿಸಿದೆ ? * ಎನಲು ; ಕಿಂಕರನು, ' ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಮಾತನ್ನೊಂದನ್ನಾದರೂ ಆಕೆಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ತಾವು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೇ ತಿಳಿಸಿದೆಯೆಂದು ಬಂದಂಥವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿದವನಲ್ಲ. ನೀವು ಬಳ್ಳಿಯದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಕೃತ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಕೆಗೆ ಅರುಹಿದೆನು. ತಮಗೇನು ಭಯ ? ಆಗ ತಾವು ಹೊಡಿದ ಗುರುತು ಸಹ ಇದೆ, ನೋಡಿರಿ ; ಹೊಡಿದು ಅವನ್ನೀಗೇಕೆ ಮರೆಮಾಚುವಿರಿ ? * ಎನಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಕೋಪದಿಂದ, 'ನಿನಗೆ ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಿದರಾದೀತು ? ನೀನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕತ್ತೆ ! * ಎನಲು ; ಕಿಂಕರನು, ' ಅಹುದು, ಅದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವೆ ? ಹಾಗೆ ಕತ್ತೆಯಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು ? ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಹೊಡಿದರದು ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವನ್ನರಿಯದೆ ಕಾಲ್ಗಳಿಂದೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುವುದೆ ನಾನೂ ಆ ಮಾರ್ಗವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದರೆ ತಾವು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಹೊಡಿಯದಿರುವಿರಿ * ಎನಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಬಹಳ ಬೇಸರಗೊಂಡವನಾಗಿ ಅವನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನೀಯದೆ ವಸುಪ್ರಿಯನೆಂಬ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಕೇಳೈ ವಸುಪ್ರಿಯನೆ ! ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾವಕಾಶವಾದುದರಿಂದ ಹೆಂಗಸು ಬಹಳ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಅಸಂತುಷ್ಟೆಯಾಗಿ, ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಸಂದೇಹಪಟ್ಟು, ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಕಲಹಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಸಂಗಡಲೇ ಬಂದು, ಅವಳಿಗೋಸ್ಕರ ನೀನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಂಠಹಾರವು ಪೂರೈಸಿದಕೂಡಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಕಾದಿದ್ದುದರಿಂದ ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂತಲೂ ಅದಿನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಇಂದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ನಾಳೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆಕೆಗೆ ತಂದುಕೊಡುವೆನೆಂತಲೂ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕು * ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಬಳಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ರತ್ನದತ್ತನೆಂಬ ಬಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹುಕಾರನನ್ನು ಕುರಿತು, ಶೆಟ್ಟರೆ ! ತಾವೂ ದಯಮಾಡಿರಿ ; ಇಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಭೋಜನವಂ

ಪಾಡುವೆವು. ನೀವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿ, ಬಹಳ ದಿನಗಳಾದುವು * ಎನಲ
 ದಕ್ಕೆ ಶೆಟ್ಟಿಯು ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ
 ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಮನೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತ ಬಾಗಿಲು ಮು
 ಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಕಂಡು, ಕಿಂಕರನನ್ನು ಕರೆದು, ' ನೀನು ಮುಂಜಿತವಾಗಿ
 ಓಡಿಹೋಗಿ ನಾವು ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಬಾಗಿಲ ತೆಗೆಯಿಸಿರು * ಎಂದು
 ಹೇಳಲವನು ಅದೇಮೇರೆಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ
 ಇತರ ಅಳುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೂಗಿ ಬಾಗಿಲ ತೆಗೆಯಹೇಳಿದನು.
 ಬಳಗೆ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಕಾದಿದ್ದ ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನು, ' ಯಾರದು ?
 ಬಾಗಿಲ ತೆಗೆಯಲೇಕೆ? ಯಜಮಾನಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಾಗಿಲ
 ತೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಹೋದರೂ ಮನೆಯೊಳಗಾರಿನ್ನೂ ಬಿಡಲಾರೆನು.
 ನೀನು ಹೊರಟುಹೋಗು. ಹಾಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೀದಿ
 ಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬಾಯನ್ನುಹೊಡಿಕೊ * ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು
 ಕೇಳಿ ಜಯಸ್ಥಳದ ಕಿಂಕರನು, ' ನೀನಾರು ? ಅವ ಸೀಮೆಯವನು ? ನಿನ್ನ
 ವೃತ್ತಿಯೇನು? ಯಜಮಾನರು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ, ನೀನು ಬಾಗಿಲ ತೆಗೆ
 ಯುವುದಿಲ್ಲವೆ ? * ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನು, ' ನಿನ್ನ
 ಯಜಮಾನನನ್ನು ಬಂದ ದಾರಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಂದು ಹೇಳು ; ಏನಾ
 ದರೂಆಗಲಿ, ಮನೆಯಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲ * ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಾತಿನ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಲ್ಪಡದಿರುವುದು
 ಕಂಡು ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಎಲೋ ನೀನಾರು ? ಬಾಗಿಲ
 ತೆರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೇಕೆ ? * ಎಂದು ಕೇಳಲು ; ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನು,
 ' ನೀನು ಕೇಳುವುದು ಹಾಗಿರಲಿ, ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆಯಹೇಳುತ್ತೀ ? *
 ಎನಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಊಟಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ * ಎಂದನು.
 ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನು, ಇಂದಿಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗು
 ವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೆಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗು * ಎನಲು ; ' ನೀನಾರು ? * ಎಂದು ಮರಳಿ
 ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕವನು ತಾನು ದ್ವಾರಪಾಲಕನೆಂತಲೂ, ತನ್ನ ಹೆಸರು
 ಕಿಂಕರನೆಂತಲೂ ಹೇಳಿದಕೂಡಲೆ ಹೊರಗಿದ್ದ ಜಯಸ್ಥಳದ ಕಿಂಕರನು,
 ' ಏನೆಲೋ ದುರಾತ್ಮನೆ ! ನನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಹೆಸರನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಅಪಹರಿಸಿದೆಯಾ ? ನೀನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆ, ಯಜಮಾನರು ಎಷ್ಟೊಂದು ಹೊತ್ತು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವರು? ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನು ಕಡೆಗೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲವು. ಜಯಸ್ಥಳದ ಕಿಂಕರನು ತನ್ನ ಪ್ರಭುವನ್ನು ನೋಡಿ ' ಸ್ವಾಮಿ ! ಇಂದು ಶುಭಸೂಚನೆಗಳಾವವೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ; ಬಾಗಿಲನ್ನು ಬಳಿಯಮಾತಿನಿಂದ ತೆಗೆಯುವಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಬಾಗಿಲನ್ನೊಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ ; ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರಲಾದೀತು ? ಅಪೂರ್ವವಾಗಿ ಔತಣಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ವ್ಯರ್ಥ ಶ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ ' ಎಂದನು. ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಬಳಗೆ ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಎಲೈ ಕಿಂಕರ ! ಅದಾರು ಹೊರಗೆ ಗದ್ದಲವಂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ? ' ಎನಲು ; ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನು, ' ಅದೇನೆಂದು ಕೇಳುವಿರಿ, ತಮ್ಮ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪೋಕರಿಜನರು ತುಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಗದ್ದಲಕ್ಕೇನೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ ' ಎಂದನು. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಎಲೈ ! ಇಂದು ಮನೆಯಲ್ಲೇನವಸ್ಥೆ ? ' ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಆಕೆಯು ಬಹಳ ಕೋಪಗೊಂಡವಳಾಗಿ, ' ಎಲೈ ಹತಭಾಗ್ಯನೆ ! ನೀನಾರು? ದೂರಹೋಗು, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲವಂ ಮಾಡಬೇಡ. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ ಕರೆಯುತ್ತೀಯೆ ' ಎನಲು ; ಜಯಸ್ಥಳದ ಕಿಂಕರನು, ' ಪ್ರಭುವೆ ! ಇದು ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಡಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೆ ? ಈ ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರು ನಿಂತಿದ್ದಾರಲ್ಲ. ಬಾಗಿಲ ತೆಗೆಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕೈಲಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಬೇಗನೆ ತೆಗೆಯಿಸುವಂತೆ ತಾವೇ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ' ಎನಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ನನಗೂ ಏನೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವು, ಋದ್ಧಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನದ ಮಹಿಮೆಯೇನೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ' ವೆನಲು ; ಕಿಂಕರನು, ನಾವಿನ್ನು ತಾಳುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಬಾಗಿಲನ್ನೊಡೆಯಿಸುವುದೇ ಯುಕ್ತ ' ವೆಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಅದೇನರಿಯಾದ ಉಪಾಯ ' ವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಬಾಗಿಲೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿ ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಲು ; ಕಿಂಕರನು, ' ಅಪ್ಪಣೆ ಪ್ರಕಾರ'

ವೆಂದು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಆಗವನ ಬಳಿ ನಿಂತಿದ್ದ ರತ್ನದತ್ತನು ಜಯ ಸ್ಥಲದ ಜಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಪ್ರಭುವೆ ! ಬಾಗಿಲೊಡೆಯುವುದೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸರಿಯಲ್ಲವು. ಜಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಅವಿಚಾರವಾಗಿ ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಂ ಕೊಡಬಾರದು. ಆದರೆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ರಕ್ತವಾಂಸಗಳುಳ್ಳವನನ್ನು ಇಂತಹದುದನ್ನು ಸಹಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಆಗಲಾರದಾದರೂ ಕೇವಲ ಕ್ಷಮಾಗುಣದಿಂದ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೆಳ್ಳಿಯದು. ತ್ವರೆಪಟ್ಟು ಬಂದು ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಕೋರಸವು ಶಾಂತವಾದಬಳಿಕ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅನಂತರ ಅದನ್ನು ಕ್ರಮಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಯಾಸ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು. ಮೆಟಮೆಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾವು ಬಾಗಿಲೊಡಿದರೆ, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಗುಂಪುಕೂಡಿ ತುಚ್ಛವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವರು. ತಾವು ಅಸವಾದಕ್ಕೊಳಗಾಗಬಾರದು. ಮನುಷ್ಯರು, ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, ದೂಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿ, ತಕ್ಕ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿಮಿತ್ತವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹಳವುದಕ್ಕುಪಕ್ರಮಿಸುವರು. ಇತರರು ಅದನ್ನೇ ನಿಜವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಆಡುವರು. ಮತ್ತು ಬಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸುಗುಣಗಳಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆಮಾಚಿ ಅವನುಗುಣಕ್ಕೆ ಅಣುಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶವು ಸಿಕ್ಕರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಬಲಮಾಡಿ ಮಾತಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಜನರು ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುವರು. ತಾವಾದರೋ ಬಹಳ ಸತ್ಯವಂತರು, ಮಾನಸರು ; ಇದುವರೆಗಾರಿಗೂ ಅಪಕಾರವಂ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲ. ಶಕ್ತ್ಯನುಸಾರ ಉಪಕಾರವನ್ನೇ ಮಾಡಿರುವಿರಿ. ತನಗೆ ಶತ್ರುಗಳಾದವರಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಿರುವಿರಿ. ಆ ನಂಬುಗೆಯು ತನಗೆ ಭ್ರಾಂತಿಕಲ್ಪಿತವೇಹೊರತು ಬೇರೆಯಲ್ಲವು. ತಾವು ಶಕ್ತಿಮಿರಿ ಉಪಕಾರವಂಮಾಡಿದ ಜನರಲ್ಲಿ ತಮಗಾರು ಆಪ್ತರೆಂದು ಭಾವಿಸುವಿರೊ ಅಂತಹವರಲ್ಲಿ ಯೇ ಬಹಳಮಂದಿ ದ್ವೇಷಿಗಳಿರುವರು. ಅಂತಹವರೆಲ್ಲರೂ ಹಿಂದೆ ತಮ್ಮನ್ನು ದೂಷಿಸುವರು. ಮಿಕ್ಕವರು ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ದಯಾಸೌಜನ್ಯಾದಿ ಸುಗುಣಗಳನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸುವರು. ತಾವು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾನವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ ಈ ಊರಲ್ಲಿ

ಮಾನನೀಯರಾಗಿಯೂ ಶ್ಲಾಘ್ಯಗುಣಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತೀರಿ. ಆದರೆ ಅನೇಕರು ನಿಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಮ್ಮಂತೆ ತಾವು ಬಳ್ಳಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರತಕ್ಕವರಾದರೂ ತಮಗಾಸ್ಥಿತಿಯು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಂಕಟದಿಂದ ಅಸೂಯೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುವರಲ್ಲದೆ ನೀವು ಬಂದು ಬಳ್ಳಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲೆತ್ತಿಸಿದರೆ ಅದು ನಡಿಯದಹಾಗೆ ಬಹು ವಿಘ್ನಗಳು ಘಟಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವರು. ಮತ್ತು ನೀವು ಮಾಡಿದ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನಾರಾದರೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ, ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವ ಅಸೂಯಾಳುಗಳನೇಕರನ್ನು ನೋಡಿದುವೆನು. ಅದಲ್ಲದೆ ಪರಾರ್ಥವಾಗಿ ನೀವು ಶ್ರಮಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥವೆಂದು ಅಪಲಪಿಸುತ್ತಾ ಲಾಘವದಿಂದ ಮಾತಾಡುವರು. ಅಂತೂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ನಿಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲೊಂದು ದೋಷವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅದಂ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ರಸಾಭಾಸ ಮಾಡುವರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾರಣವು ಸಿಕ್ಕರೆ ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇರದು. ತಮ್ಮನ್ನೊಂಪಿಂದೊಮ್ಮೆ ನರಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಬಿಡುವರು. ನಾನು ತಮ್ಮ ಮಡದಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆನು. ಆಕೆ ಪರಿಶುದ್ಧಳು. ಪ್ರಕೃತ ನೀವು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ಬಾಗಿಲ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣವಿರಬೇಕು. ಆ ಕಾರಣವು ನಿಮಗಿಗಲ ಗೋಚರವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡಿದಬಳಿಕ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಶದವಾಗುವುವು ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನಾಲ್ತೆಸಿ, ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಗಲಭೆ ಮಾಡದಿರುವುದು ಮೇಲು. ಮತ್ತೆಲ್ಲಾದರೂ ಭೋಜನವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಳಿಕ ತಾವು ಬಬ್ಬುಟೆಗರಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬಳಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು * ಎಂದನು.

ಚಿರಂಜೀವಿಯು ರತ್ನದತ್ತನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಅನಂತರ ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ನೀವು ಹೇಳುವುದು ಬಳ್ಳಿಯ ಬುದ್ಧಿವಾದಗಳು. ಇಲ್ಲಿಂದಿಗ ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು. ತಾವು ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯು ಮೂಢೆಯಲ್ಲ ; ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿಮತಿ, ಪತಿವ್ರತೆ—ಆದರೆ ಅವಳಲ್ಲಿರುವ ದುರ್ಗುಣವೇನೆಂದರೆ, ನಾನು ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಸಾನಕಾಶವಾದರೆ ಮನದಲ್ಲಿ ವಿಧವಿಧವಾಗಿ

ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಹುಚ್ಚಿ ನವಳಂತೆ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕಲಹಿಸುವೆಳು. ಇಂದು ಕಿಂಕರನು ಆಕೆಗಿಲ್ಲದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೋಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಪ್ಪನರ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ : ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಬಳಿಕ ವಸುಪ್ರಿಯನೆಂಬ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ನೀನು ಬೇಗನೆ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗು ; ನಾನು ಅಪರಾಜಿತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವೆನು. ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಕಂಠಹಾರವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ, ತಳುಮಾಡಬೇಡ. ಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಕೆಯ ಕೋಪವು ಶಾಂತವಾಗುವುದು ' ಎನಲು ; ವಸುಪ್ರಿಯನು ' ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ತರುವೆನು ' ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಮೌನವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ ವಿಲಾಸಿನಿಯರಿಬ್ಬರೂ ನುಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನೀಯದೆ, ತಾನೆಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನೋ, ಏನನ್ನುಮಾಡುತ್ತಿಹೆನೋ, ತನಗೇನು ವಿಪತ್ತು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೋ ಎಂದು ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತ, ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡದ ಆತನ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ತನ್ನಲ್ಲಾ ತನಿಗೆ ಅನುರಾಗವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದು ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ರೋದನವನ್ನುಮಾಡುತ್ತ ಅಂತರ್ಗೃಹವಂಪೋಕ್ಕು ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಉರುಳಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ವಿಲಾಸಿನಿಯು ಚಿರಂಜೀವಿಯೊಬ್ಬನೇ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು, ಬುದ್ಧಿವಾದರೂಪವಾಗಿ ' ಭಾವ ! ನೀವು ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಪತಿಯಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಆಕೆ ತಮಗೆ ಭಾರ್ಯೆಯಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ನುಡಿಯಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಅಂತಹ ವಿರಕ್ತಿಯು ತಮಗೇಕೆ ಹುಟ್ಟಿತು ? ನಾನೀ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುದಿನಗಳಿಂದಿರುವೆನಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನು ತಮಗಿಷ್ಟು ವೈರಸ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ನಾನಾವಾಗಲೂ ನೋಡಿಲ್ಲ, ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೇಮವಿಶ್ವಾಸಗಳೊಂದಿಗಿರುವುದಕ್ಕಿದು ಬಳ್ಳೆಯಕಾಲ. ಅಂತಹ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವಿರುದ್ಧಾಚರಣೆಯು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ, ನೀವು

ಸ್ವತಃ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಅಪಲಪಿಸುವುದಾವ ನ್ಯಾಯ ಅವಳ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ನೀವು ಆಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲವಾದರೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ದಯೆಯನ್ನೂ ಸ್ನೇಹವನ್ನೂ ತೋರುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ನಿಮ್ಮ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಕ್ಷನಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪ್ರೀತಿವಿಶ್ವಾಸಗಳಿರುವಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವು. ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಆಕೆಯು, ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ತಾವು ಆಕೆಯ ಗಂಡನಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ತಾವು ಅವಳನ್ನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವೆಂದೆ ಯೆಂದಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಹೇಳಿದುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಗಂಡನಿಂದ ಹೀಗನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ದುಃಖಕರವಾದುದು ಬೇರೊಂದಿರದು. ವಿಶೇಷ ಹೇಳಲೇಕೆ? ಇಂದು ಅನ್ಯರಸಂಗಡ ಕಲಹಿಸುವಂತೆ ಆಕೆಯ ಸಂಗಡ ಬಹಳ ಕಲಹಿಸಿದಿರಿ. ಒಂದುವೇಳೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಾತುಗಳಿಂದಲಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಯಂ ತೋರಿದರೇನು ಹಾನಿ ? ನೀವೀಗ ಅಪ್ಪಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಆಕೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆಕೆಯ ವ್ಯಥೆಯು ಪರಿಹಾರವಾಗದು. ತಾವು ಇಂದು ವಿಶೇಷ ಗಲಭೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದಿರಿ. ಹೀಗೆ ಗಂಡಹೆಂಡದಿರು ಕಲಹಿಸಿದರೆ ಜನರು ಹೇಳನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದೀತಲ್ಲವೆ ? ಇಂದಿನ ನಿಮ್ಮ ಚೇಷ್ಟೆಯಂ ನೋಡಲಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಖದೊಳು ಕೇವಲ ರಾದ್ರರಸವೇ ತೋರುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಶಾಂತರಸವು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೋಡು ಭಾವನೆಯಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ. ನಾನೀಗ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು. ಚಿಕ್ಕ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆಕೆಯಂ ಕರೆದು ಮೃದೂಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಆಕೆಯ ಮನೋವ್ಯಥೆಯಂ ಪರಿಹರಿಸಿರಿ. ಇದುವರೆಗೆ ಮಾತಾಡಿದುದು ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕೋಸ್ಕರವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆಕೆಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾದೀತು. ಅಷ್ಟನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಕೂಡದೇಕೆ ? * ಎಂದು ಹೇಳಿದ ವಿಲಾಸಿನಿಯ ಮಾತಂ ಕೇಳಿ ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದನು:—

‘ ಎಲೈ ಚಾರುಶೀಲೆಯಾದ ವಿಲಾಸಿನಿ ! ಇಂದೆನಗೆ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ವಿಷಯಗಳದೇಶಿಯಿಂದ ನಾನು ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನಾಗಿರುವೆನು. ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯುತಪ್ಪಿದೆ. ಕಂಠದೊಳು ಮಾತು ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲವು. ವಿವೇಕವೂ,

ವಾಕ್ಯಾಟವವೂ, ಅಡಗಿಹೋಗಿವೆ. ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ನಾನಾವ ಉತ್ತರವಂ ಕೊಡಲಿ ? ನನಗೇನೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವು. ಪರಂತು ನೀನಿದುವರೆಗೆ ನನಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಡಿಯತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಹೋದರೂ ಅಂತಹ ದುರ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ನಾನು ಪ್ರವರ್ತಿಸಲಾರೆನು. ನೀವು ಮನುಷ್ಯರೋ ದೇವತೆಯರೋ ಅದೆನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲವು. ಒಂದುವೇಳೆ ನೀವು ದೇವತೆಯರಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊದಲೆನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯೂ ವೃತ್ತಿಯೂ ನನಗೆ ಮರಳಲುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವಿರಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವೆನು. ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕನು ನನಗೆ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲವು. ಆಕೆಯನ್ನಾವಾಗಲೂ ನಾನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನಲ್ಲ—ಆಕೆಯು ವ್ಯಥಿಸಡುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾದರೂ, ಆಕೆಯ ದುಃಖನಿವೃತ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ನೀನು ತಿಳಿಸಿದ ಉಪಾಯವನೆಂದಿಗೂ ನಾನವಲಂಬಿಸತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ನೀನು ಹೇಳುವದಂ ಕೇಳಿದರೆ ಆಕೆ ವಿವಾಹಿತೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾನು ವಿವಾಹವಿಲ್ಲದವನಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ದುಷ್ಕರ್ಮದೊಳು ತಿಳಿದುತಿಳಿದು ಹೇಗೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲಿ ? ನೀನು ವಿವಾಹಿತೆಯಲ್ಲವಾಗಿ, ನಿನಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದರೆ ಹೇಳು, ನಿನ್ನನ್ನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆನು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ವಿವಾಹವೆಂಬ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬದ್ಧರಾದರೆ ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ನಿನ್ನ ಸಂತೋಷಾನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುವೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಪ್ಪುವನಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ಎಲೈ ಪ್ರಿಯೆ! ನಿನ್ನ ರೂಪವಿಭ್ರಮಗಳನ್ನೂ, ವಾಚ್ಛಾಧುರ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಕೇಳಿ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಹಳ ಮೋಹಗೊಂಡಿದೆ. ನೀನು ಸಮ್ಮತಿಸಿದರೆ ನಾನೀ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ, ವಿಲಾಸಿನಿಯು ಭೀತಿಗೊಂಡು, 'ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನೇನಿಮ್ಮ ಪ್ರಿಯೆ, ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಮೇಲೆ ಪ್ರಿಯೋಕ್ತಿಗಳಂ ನುಡಿಯುವುದುಜಿತವಾಗಿಹುದು' ಎಂದಳು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು, 'ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅವಳಲ್ಲೊಲಿದದೆಯೋ ಅವಳೇ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ನೀನು ಹರಸಿದೆಯಾಗಿ ನೀನೆ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯೆ ; ನಿನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಸಂಪರ್ಕವೆನಗೇಕೆ ? ಆಕೆ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯೆಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ವಿಲಾಸಿನಿಯು, 'ಭಾವ ! ವಿಶೇಷ ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇನಿದೆ ? ನಿನುಗೆ

ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮೆಯುಂಟಾಗಿದೆ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇಂತೀಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನವು ಹೇಗೆ ಬಡಂಬಡುವುದು. ಛೇ ! ಛೇ ! ಇದು ಬಹಳ ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದ ವಾದುದು. ಇಂತಹ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾನಂದಿಗೂ ಕೇಳಿಲ್ಲವು. ಈ ಮಾತು ಗಳು ಅಕ್ಕನಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವಂ ಮಾಡುವಳು. ನಾನು ಆಕೆಯಂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ತರುವಾಯ ನೀವೇನನ್ನುಮಾಡುವಿರೋ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಇರ ಬಾರದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ * ಎಂಬದಾಗಿ ನುಡಿಯುತ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಅದನ್ನು ಚಿರಂಜೀವಿಯು ನೋಡಿ ತನ್ನೊಳು ತಾನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ ಜಂತಾ ಮೆಗ್ಗನಾಗಿದ್ದನು.

ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲೊಳು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನು ನಿಟ್ಟುಸುರನ್ನುಬಿಡುತ ಗದಗದಸ್ವರದಿಂದ, ' ಹಾ ! ಜಿಯ್ಯಾ ! ಏನೋ ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿದ್ದೇನೆ, ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ' ಎನಲು; ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಅದೇನು ಸಂಗತಿ? ' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಕಿಂಕರನು, ' ಈ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಯು ತಮ್ಮನ್ನು ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರಮಾಡಲೆಳಸುವಂತೆ ಆಕೆಯ ಪರಿಚಾರಕನ ಹೆಂಡತಿಯು ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಗಂಡನೆಂದೆಣಿಸಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರಮಾಡಲೆತ್ತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವುದಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಗುರುತುಗಳ ನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲಳು. ಅವಳಿಗೆ ಅವು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತೋ ನಾನದನ್ನರಿಯೆನು. ಅವಳು ಇದ್ದಿದ್ದಹಾಗೆ ಬಂದು, ' ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತಿರಲೇಕೆ ? ಪಾಕಶಾಲೆಗೆ ಬಾ, ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಂತೋಷವಾಗಿರೋಣ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸೆಳೆದಾಡಿದಳು. ನಾನದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಭಯವುಂಟಾಗಿ ದೇಹದೊಳು ಕಂಪವೂ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವಳು ಬಹಳ ಕುರೂಪಿಯೂ ಅತಿಕಾಯೆಯೂ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಾನು ತವ್ವೊಂದಿಗೆ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿದವನಾದರೂ ಅಂತಹ ಅತಿಕಾಯೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿಲ್ಲವು. ಅವಳು ಮಾನುಷವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಕ್ಷಸವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು ಯಮಲೋಕಕ್ಕಾದರೂ ಹೋಗುವೆನೇ ಹೊರತು ಪಾಕಶಾಲೆಯನ್ನು

ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾರೆನು. ವಿಶೇಷ ಹೇಳಲೇಕೆ ? ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದಮಾತ್ರ ದಿಂದ ನನ್ನ ದೇಹದ ರಕ್ತವು ಇಂಗಿತು, ನಾನು ಅವಳಷ್ಟದಂತೆ ಪಾಕಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದವನಾದಪ್ಪೂ ಅವಳಾ ವಿಷಯದೊಳು ನನ್ನಂ ಬಲವಾಗಿ ಪಿಡಿಸಿದಳು. ಕಡೆಗೆ ಅವಳ ದರ್ಶನವೇ ಅತಿಭೀಭತ್ಸವಾದುದರಿಂ ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಓಡಿಬಂದೆನು. ಅವಳ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳು ವುದೋ ತಾವೇ ಉಪಾಯವಂ ತಿಳುಹುಬೇಕು * ಎಂದನು.

ಅದ್ಭುತವಾದಾಮಾತಂ ಕೇಳಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ನಿನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸಲಿ ? ಮೊದಲೆನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕವರಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಥಳದ ವಿದ್ಯಮಾನ ಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿವೆ. ಅಡಿಗೆಯವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ನಿನ್ನ ಶರೀರಗತವಾದ ಜಿಹ್ವೆಗಳೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ? ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವೀ ಗಂಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆ ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಓಡಿಹೋಗುವುದೊಂದು ವಿನಾ ಮತ್ತಾವ ಉಪಾ ಯವೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವು. ನೀನೊಂದು ನಿಮಿಷವಾದರೂ ತಡಮಾಡದೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು ನಾವೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಮುಂದೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಗಾದರೂ ಹೋಗಬಹುದು ; ಅಥವಾ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ನೀನು ಅಗಡಿಬೀದಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅಪ್ಪರೊಳಗೆ ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರು ವೆನು. ವಿಳಂಬ ಮಾಡಬೇಡ. ಈಗಿಲ್ಲಾರೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಓಡಿ ಹೋಗುವುದೇ ಬಳೈಯದು * ಎಂದು ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ಕಿಂಕರನೊಂದಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಾವೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರಲು ಕಿಂಕರನಂ ಕಳುಹಿ ತಾನು ಅಂಗಡಿಬೀದಿಗಾಗಿಯೊರಟನು.

ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ವಸುಪ್ರಿಯನೆಂಬ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನು ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂ ಜೀವಿಯು ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಹಾರವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದವನು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಹೇಮಕೂ ಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂಜೀವಿಯೆಂದು ಭ್ರಾಂ ತಿಗೊಂಡು, ' ಓಹೋ ! ಚಿರಂಜೀವಿಗಳೆ ! ಮಾರ್ಗದಲ್ಲೇ ದರ್ಶನಕೊ ಡೋಣಾಯಿತು * ಎನಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು ತನ್ನ ಹೆಸರು ಅವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ' ಅಹುದು : ನನ್ನ ಹೆಸರು ಚಿರಂ ಜೀವಿ, ಆದರೆ ಅದು ತಮಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ? * ಎನಲು ; ವಸುಪ್ರಿಯನು ' ಏನುಸ್ವಾಮಿ ! ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ? ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಈ ಪುರದ ಆಬಾಲಗೋಪಾಲಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯುವುದಲ್ಲ. ತಿಳಿಯದವರಾರಿದ್ದಾರೆ ? *

ಎಂದು ಹೇಳಿ, 'ತಾವು ಮೊದಲು ಹೇಳಿಕಳುಹಿದ ಪ್ರಕಾರ ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀನಿ' ಎಂದು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಆತನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು; ಜಿರಂಜೀವಿಯು 'ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಲೇಕೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ? ಅದನ್ನು ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ವಸುಪ್ರಿಯನು, 'ಆದು ತಮಗೋಸ್ಕರವೇ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು' ಎನಲು; ಜಿರಂಜೀವಿಯು, 'ಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ ತಮಗೆ ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಕೇಳಿ ವಸುಪ್ರಿಯನು, 'ಏನು ಸ್ವಾಮಿ! ಮಾಡಿತರುವಂತೆ ನಿನ್ನೆಯದಿನ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದಿರಲ್ಲ, ಬಹಳ ದಿನಗಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬಹಳ ಕೆಲಸವಿದೆ. ಪರಿಹಾಸಕ್ಕಿದು ಕಾಲವಲ್ಲ, ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೊಯ್ದರೆ ಬಳಿಕ ಬಂದು ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನು' ಎನಲು; ಜಿರಂಜೀವಿಯು, 'ನಾನು ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಈಗಲೇ ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನೀವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಬಳಿಕ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲಾರಿರಿ' ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ವಸುಪ್ರಿಯನು, 'ನನ್ನೊಡನೆ ಪರಿಹಾಸವೇಕೆ? ಹಾರವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿರಿ; ನಾನು ಬೇಗನೆ ಹೋಗಬೇಕು' ಎಂದನು.

ಹೇಮಕೂಟದ ಜಿರಂಜೀವಿಯು ಹಾರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, 'ಇದೇನು ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗಿದೆಯಲ್ಲ! ಈ ಸ್ಥಳದ ಜನರ ನಡತೆಯು ದುರವಗಾಹವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮೊದಲು ಈ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿದವನಲ್ಲ, ಕೇಳಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಹಾರವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಬೆಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ಅತ್ಯದ್ಭುತಗಳಾಗಿವೆ. ಆವದು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ, ಮತ್ತೊಂದು ನಿಮಿಷವಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ರಲಾರದು. ಕಿಂಕರನು ನಾವೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಕೂಡಲೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕು' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ, ಕಿಂಕರನು ಅಂಗಡಿಬೀದಿಗೆ ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಸುಪ್ರಿಯನೆಂಬ ಸ್ವರ್ಣಕಾರನು, ಅನ್ಯದೇಶದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಗಾರನಿಂದ ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೆಲ ವುದಿನಗಳ ಗಡುವಿನಿಂದ ಸಾಲಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಗಡುವು ಪೂರೈಸಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಸಾಹುಕಾರನಿಗೆ ಹಣದ ಅವಶ್ಯ ಕ್ತೆಯಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅವಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪದೇ ಪದೇ ವರಾತ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈಚೆ ಗಾ ಸಾಹುಕಾರನು ದೂರದೇಶಪ್ರಯಾಣಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಸಕ್ತ ವಾಗಲು ತನ್ನ ಸಾಲದ ಹಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವರಾತ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಕಡೆಗೂ ವಸುಪ್ರಿಯನಿಂದ ಹಣವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬರಲಾರದೆಂದು ತಿಳಿದು ಒಬ್ಬ ರಾಜದೂತನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ವಸುಪ್ರಿಯನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು, 'ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದಿಂದು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವೆನು; ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಹಡಗು ಹತ್ತು ವದೊಂದೇ ಉಳಿದಿರುವುದು ! ನಾನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಡಗು ಇಂದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲವೇ ಜಯ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಹೊರಡುವುದು—ನಾನು ಹೋಗುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ದ್ರವ್ಯಸ ಹಾಯಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನೀನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಹಣವನ್ನೀಗಲೇ ಕೊಟ್ಟು ತೀರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನೀ ರಾಜಭೃತ್ಯನ ವಶಮಾಡುವೆನು * ಎನಲು; ವಸುಪ್ರಿಯನು, ' ಅಯ್ಯಾ; ವರ್ತಕರೆ ! ನಿಮ್ಮ ಸಾಲವನ್ನು ಒಂದು ನಿಮಿ ವವಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆವೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲವು. ನಿನಗೆ ನಾನು ಕೊಡ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮೊತ್ತವು ನನಗೆ ಚಿರಂಜೀವಿಯವರಿಂದ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೊಂದು ನೂತನವಾದ ಋಕ್ತಾಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಆದುದ ರಿಂದ ತಾವು ನನ್ನಮೇಲೆ ಕೃಪೆಯಿಟ್ಟು ಅವರ ಋನೆಯವರೆಗೂ ಸಂಗಡ ಬಂದರೆ ಕೂಡಲೆ ತಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವೆನು * ಎನಲು ; ಸಾಹುಕಾ ರನು ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ವಸುಪ್ರಿಯನು ವರ್ತಕನನ್ನೂ ಅವನಸಂಗಡ

బందిద్ద రాజదూతనన్నూ కరేదుకొండు జీరంజీవియ మసేగాగి
 యోరతలనువాదను. అష్టరల్లి జీరంజీవియ అసరాజితేయ మసే
 యల్లి భోజనవన్ను మాడి ఆకేయ కృతీద్ద ఆమూల్యవఱదొండుం
 గురవన్ను తేగేదుకొండు అదక్కే బదులಾಗಿ బండు ముక్తాహారవన్ను
 కొడువేనేండు యేళలు ; అసరాజితేయ హారద గుణగళన్ను కేళ
 టుంగురక్కీంతదు దత్తరప్ప యేట్టాద బిలేయుళ్ళదుదేండు తిళిదు
 బదులాయీసేకొళ్ళలు సమ్మతీసి, హారవావాగ బరువుదేండు కేళదు
 దక్కే జీరంజీవియ, ' అదన్నూ అక్కసాలీగనల్లిదే. పరంతు అదర
 క్రయ ముంతాదవు సిష్టపేయాగిదే. అవనదన్ను కళగళో తరబుదు,
 యాగే తరదిద్దరే నాల్కీదు భుళిగేగళొళగే సినగే హారవు దొరేయు
 వువరల్లీనూ సందేహవిల్లి ' వేండు యేళదను. నాల్కీదు భుళిగేగళు
 కళేదుయోదరూ అక్కసాలీగను హారవం తారదుపరింద జీరంజీవి
 యు తాను యేళద గతువు తప్పదుదక్కొక్కర నాజకొండవనాగి
 తానే యోగి తరువేనేండు యేళ కింకరనొజన అక్కసాలీగన మసే
 గాగి యోరటను.

స్వల్పదూరయోగి జీరంజీవియ కింకరనన్ను కురితు, ' నోర
 డిదియా, దేంగను నన్నున్నెండు మసేగే ప్రవేశమాడగొడిఁదేయో
 దళు ; అవళిగే తక్క శాస్త్రయాగజీకు. సింసింగళో యోగి బండు
 దగ్గవన్ను తేగేదుకొండు యా. అవళిగూ, అవళ మంత్రిగూ హార
 క్కే బదులಾಗಿ దగ్గవన్ను కొడొంణి వేండు యేళ, దగ్గక్కేల
 వాగి అవసేగొండు రూపాయీయన్ను కేటట్టు అంగడిగే కళుఁదను.
 అదేకాలదల్లి వసుప్రియనేంబ అక్కసాలీగను వత్తకనొందిగూ,
 రాజభృత్యనొందిగూ ఇదిరిగే బరలు, అదువరేగవను హారవన్ను తరలి
 ల్లవేంబ కేళపదింద వసుప్రియనన్ను కురితు, ' పునయ్యా, గృహస్థనే!
 ఇండు సిన్న మాతిన నిశ్చయవన్ను నోరడి బచళ సంతోషవాయీతు.
 యారవన్ను తేగేదుకొండు బేగన బరబేకేండు ఎమ్మోవిధవాగి
 యేళిదేనేల్ల, అదక్కొక్కరవే ఇప్పు, సావకార మాడిదియేనో ?

ಕಡೆಗೆ ನಿನಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅನ್ಯರ ಕೈಯಲ್ಲಾದರೂಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹುಬಾರದಾಗಿದ್ದಿತೆ ? ನೀನು ಮಾಡಿದ ವಿಳಂಬದಿಂದ ನಾನುಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆಲ್ಲ ವಿಫೂತವುಂಟಾಯಿತು. ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯೂ ಸಂಭವಿಸಿತು. ನೀನು ಬಪಳ ಅಕ್ರಮ ಮಾಡಿದಿ. ನೀನಿದುವರೆಗೂ ಹಾರವನ್ನು ತಾರದು ದರಿಂದ ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಬರುತ್ತಿದ್ದೆನು ' ಎನಲು ; ವಸುಖ್ರಿಯನು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಜಯಸ್ಥಿಲದ ಚಿರಂಜೀವಿಯೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡು, ಹಾರವನ್ನು ಆತನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನಷ್ಟೆ. ಪ್ರಕೃತವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅವನೇ ಎಂತಲೂ, ಸರಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೇವೇ ಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂತಲೂ ತಿಳಿದವನಾಗಿ, ' ಏನು ಸ್ವಾಮಿ ! ಈಗ ತಮ್ಮ ಪರಿಹಾಸವು ಹಾಗಿರಲಿ, ಇದೋ ತಮ್ಮ ಹಾರದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ನೋಡಿರಿ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಚಿರಂಜೀವಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ' ತಮ್ಮಿಂದೆನಗೆ ಬರಬೇಕಾದುದು ಐನೂರು ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು. ನಾನೀ ವರ್ತಕನಿಗೆ ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವನಿಗಲೇ ಪರಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾನೆ ; ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಡಗನ್ನು ಹತ್ತಬೇಕಂತೆ. ನನ್ನಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಹಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಆತನು ಕಾದಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ನನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮೇಲೂ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಕೂಡಲೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಗ ಹಣವಿಲ್ಲ. ಅದಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಕೆಲವು ವರಾತುಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿಕೊಂಡಹೊರತು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ವರ್ತಕನನ್ನು ನಿನೊಂದಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅಕ್ಷಣ ಹಣವೆನ್ನು ಕೊಡುವಳು. ಅಪ್ಪರೊಳಗೆ ನಾನೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸೇರುವೆನು. ನೀನು ಹೋಗು ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ವಸುಖ್ರಿಯನು, ' ಹಾರವು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ, ತಾವೇ ಕೊಡಬೇಕು ' ಎಂದುದಂ ಕೇಳಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯು

‘ವಸುಪ್ರಿಯನೆ ! ಆನಾತು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾರವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಂತಿದೆ’ ಎಂದನು.

ವಸುಪ್ರಿಯನು, ‘ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ’ ಎಂದನು.

ಜಿರಂಜೀವಿ-ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದರೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಹಾರವನ್ನುತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದು.

ವಸುಪ್ರಿಯ—ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆದು ಕಾಲವಲ್ಲ, ಪ್ರಯಾಣಕಾಲವು ಮೀರುತ್ತದೆ, ಅದುದರಿಂದ ಹಾರವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕೊಡಿ.

ಜಿರಂಜೀವಿ—ಹಾರವನ್ನು ಬೇಗ ತರಹೇಳಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿದೆನು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೋಡುವಲ್ಲಿ ನಾನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಹಾರವನ್ನು ತರಹೇಳಿದಂತೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಾರದೆ ಹೋದುದರಿಂದ ನಾನು ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದಾಲೋಚಿಸಿ. ಜಗಳಗಂಟಿಗರಾದ ಹೆಂಗಸರಂತೆ ಕಲಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿ ; ಅದು ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ಸರಿಯಲ್ಲ.

ವರ್ತಕನು ವಸುಪ್ರಿಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ‘ಏನೈಯ್ಯಾ, ಸ್ವರ್ಣಕಾರನೆ ! ನನಗೆ ಪ್ರಯಾಣಕಾಲವು ಮೀರಿತು. ನಾನಿನ್ನು ತಡೆಯಲಾರೆನು’ ಎಂದನು. ವಸುಪ್ರಿಯನು ಜಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕುರತು, ‘ಸ್ವಾಮಿ ! ಈ ವರ್ತಕರಾಡುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಿರಾ ! ಇವರು ಬಹಳ ಅವಸರವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ’ ಎನಲು ; ಜಿರಂಜೀವಿಯು, ‘ಅಹುದು, ವಸುಪ್ರಿಯನೆ ! ನನಗೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿಯಿತು. ನೀನು ಹಾರವಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡು, ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಆಕೆ ಕೊಡುವಳು’ ಎಂದನು.

ವಸುಪ್ರಿಯ—ಏನುಸ್ವಾಮಿ ! ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತೀರಿ ? ಈಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಹಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀನೆ. ಅದು ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಾರವನ್ನಾಗಲೀ ಅದರ ಬೆಲೆಗೊಂದು ಪತ್ರವನ್ನಾಗಲೀ ಬರೆದುಕೊಡಿ.

ಜಿರಂಜೀವಿಯ ಮನಸ್ಸಿನೊಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಕೊಪಾಗ್ನಿಯು ಮತ್ತೂ ಅತಿಶಯವಾಗಿ, ಅವನು, ‘ಅಯ್ಯಾ, ವಸುಪ್ರಿಯ ! ನಿನ್ನ ಪರಿಹಾಸದ ಮಾತುಗಳು ಹಾಗಿರಲಿ. ಹಾರವನ್ನು ತೋರು, ನೋಡುವೆನು’ ಎಂದನು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ

ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದಂ ಅವರ ಬಳಿ ನಿಂತಿದ್ದ ವರ್ತಕನು ಕೇಳಿ ಜಿರಂಜೀವಿಯಂ ಕುರಿತು, 'ನಿಮ್ಮ ವಾಕ್ಯಾತ್ಮಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವಿರೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ? ಖಂಡಿತ ಹೇಳಿರಿ. ನೀವು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ವಸುಪ್ರಿಯನನ್ನೀಗ ಈ ರಾಜದೂತನ ವಶಮಾಡಿ ಹೋಗುವೆನು. ತಾವು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿ' ಎಂದನು.

'ಅಷ್ಟೊಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೂ ನನಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವೇನು?'

ವಸುಪ್ರಿಯ—ಹಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀವಿನಗೆ ಸಾಲಗಾರರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆತನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಾಗೆ ಕೇಳಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ. ಹಣವನ್ನೀಗಲೇ ಕೊಡುವಿರಾ, ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೆ?

ಜಿರಂಜೀವಿ—ನೀನು ಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಹೊರ್ತು ನಾನೊಂದು ಕಾಸನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದವನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ವಸುಪ್ರಿಯ—ಇದೇನು! ಅರ್ಧಘಂಟೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಹಾರವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟೆದ್ದೆನಲ್ಲ!

ಜಿರಂಜೀವಿ—ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಾ ವಾಗಲೂ ನೀನು ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ—ಹೀಗೆ ಸುಳ್ಳಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ.

ವಸುಪ್ರಿಯ—ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹಾರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಮ್ಮ ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳೇ ನನಗೆ ಬಾಧಕಗಳಾಗಿವೆ. ಚೆನ್ನಾಯಿತು! ಈ ಸಂದರ್ಭವು ಅನೇಕ ದಿನಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಮರೆತುಹೋಗಲಾರದು.

ಹೀಗೆಂದುಹೇಳಿ ಸುವ್ರನಾದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವರ್ತಕನು ವಸುಪ್ರಿಯನಿಂದ ಹಣವು ಬೇಗನೆ ಬರಲಾರದೆಂದೆಣಿಸಿ ಅವನಂ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನ ಕೊಯುವಂತೆ ರಾಜದೂತನ ವಶಮಾಡಲವನದೇ ಮೇರೆಗೆ ವಸುಪ್ರಿಯನಂ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಅವನು ಜಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, 'ಏನಯ್ಯಾ! ನಿಮ್ಮ ದೆಸೆಯಿಂದಲ್ಲವೆ, ನನ್ನ ಮಾನವು ಹೋಯಿತು. ಈಗಲೇ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀವೂ ನನ್ನಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೊಳಗಾಗಬೇಕು' ಎಂದುಹಂ ಕೇಳಿ ಜಿರಂಜೀವಿಯು, ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದ, 'ಎಲೈ ಮಂದ

ಮತಿ ! ನಾನು ಹಾರವಂ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳದೆ ನಿನಗೆ ಹಣವನ್ನೇಕೆ ಕೊಡಲಿ ? ನಿನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧದೊಳಿಡಿಸು * ಎನಲು ; ವಸುಪ್ರಿಯನು ರಾಜಭ್ರಾತೃನನ್ನು ಕುರಿತು, 'ಚಿರಂಜೀವಿಯು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಹಾರವನ್ನು ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಆತನನ್ನು ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಡಬ್ಬೇಕು. ನನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದವನಾದರೂ ಇಂತಹ ದುರ್ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುವವನಾದರೆ ನಾನು ಮನ್ನಿಸಲಾರೆನು * ಎಂದನು. ಬಳಿಕ ರಾಜಭ್ರಾತೃನು ಅದೇಮೇರೆಗೆ ಚಿರಂಜೀವಿಯಂ ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸಿದನು.

ಚಿರಂಜೀವಿ--ನಾನು ಹಣವನ್ನಾಗಲೀ ಹೊಣೆಗಾರನನ್ನಾಗಲೀ ಕೊಡುವತನಕ ನಿನ್ನ ವಶವರ್ತಿಯಾಗಿರುವೆನು. ಹೀಗೆಂದು ರಾಜಭ್ರಾತೃನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬಳಿಕ ವಸುಪ್ರಿಯನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಎಲೈ ದುರಾತ್ಮನೇ ! ನನ್ನನ್ನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವಮಾನಪಡಿಸಿದೆಯಲ್ಲ ? ಇಂತಹ ನಿನ್ನ ನೀಚನಡತೆಗೆ ಸಲವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವಿ * ಎಂದನು.

ವಸುಪ್ರಿಯ--ಇರಲಿ, ಹೇಗಾಗುವುದೋ ನೋಡುವೆನು. ಜಯಸ್ಥಳವು ಅರಾಜಕವಲ್ಲ. ರಾಜಾಸ್ಥಾನದೊಳು ನಿನ್ನ ಗುಣಾತಿಶಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವರ್ಣಿಸಿ ಜನಗಳಿಗೆ ನೀನು ಮುಖತೋರದಂತೆ ಮಾಡುವೆನು--ರಾಜನ ದಯೆಗೆ ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರನೆಂದು ಇಷ್ಟು ಗರ್ವಪಡುತ್ತೀಯೇನೋ? ಈ ಪಟ್ಟಣದ ಅರಸು ನ್ಯಾಯೈಕಪರನೇ ಹೊರತು ಲೇಶವೂ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವನಲ್ಲ.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ನಾವೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಒರುವುದಕ್ಕೆ ಸಲವಾಗಿ ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನು ಅದರ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಯುಕ್ತನಾಗಿ ಆ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತನ್ನ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಅತ್ಯುತ್ತಮದೊಡನೆ ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗದೊಳು ಸಿಕ್ಕ ಜಯಸ್ಥಲದ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಯಜಮಾನನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟವು ಬಳ್ಳಿಯದು, ಮಲಯಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ನಾವೆಯು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಅದು ಅತಿ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವುದಾಗಿರು

ವುದರಿಂದ ನಾವು ಬೇಗನೆ ಸತ್ತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಭಯಂಕರವಾದೀ ನಗರವಂ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವೆವು ' ಎಂದನು. ಕಿಂಕರನ ಮಾತಂ ಕೇಳಿ. ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಎಲೋ, ಮಂದಮತಿ, ಭ್ರಾತನೆ ! ಮಲಯಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ನಾವೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೇಕೆ ' ಎನಲು; ಕಿಂಕರನು, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ಈಗಲೇ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ನಾವೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹುತಿಲ್ಲವೆ ? ' ಎಂದನು.

ಚಿರಂಜೀವಿ—ನಾವೆಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಿನಗೇನೂ ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಪರಂತು ಬಂದು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದ್ದೆನು, ಅದರ ಉದ್ದೇಶ್ಯವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೆನು.

ಕಿಂಕರ—ಸ್ವಾಮಿ ! ಹಗ್ಗದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೇ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ತಾವಾ ವಾಗಲೂ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ನಾವೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದಿರಿ. ಅದೇಮೇರೆಗೆ ನಾನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಚಿರಂಜೀವಿ—(ಬಹಳ ಬೇಸರಗೊಂಡು)—'ಎಲೋ ಪಾಪಿಪ್ರಾಣಿ ! ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲೇಕೆ ? ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಅದರ ಭಾವವಂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡು. ಅದರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವೆನು, ನೀನೀಗಲೇ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಈ ಬೀಗದಕೈಯನ್ನು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ನಾನು ಮಾರ್ಗದೊಳು ನಿರೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಪೆಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ವರಹಾದ ಜೀಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿದನೆಂಬದಾಗಿ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅತಿ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ. ನೀನು ಬಂದ ಬಳಿಕ ನಾನೀ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಬೇಕು. ತಳುಹುಬೇಡ, ಹೋಗು.

ಹೀಗೆಂದು ಕಿಂಕರನಂ ಕಳುಹಿ, ರಾಜಭಟರನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಹಣವು ಬರುವತನಕ ಕಾರಾಗೃಹದೊಳಿರುವೆನು ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅವನಸಂಗಡ ಸೆರೆಶಾಲೆಗಾಗಿ ಹೊರಟನು.

ಹಣವಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲುಹೋದ ಕಿಂಕರನು ತನ್ನೊಳುತಾನು ನನ್ನ ಯಜಮಾನನು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿಬರಹೇಳಿ ಕಳು

ಹಿಪಿರುವನು. ಆ ಮನೆಯು ನಾವು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಮನೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಈಗಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಮನೆಯ ಪರಿಚಾರಕನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ನನಗೆ ಕಾಲೇಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಅಂತಹ ದುರವಸ್ಥೆಯು ಸಂಭವಿಸಿರುವಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೋಗಿಬರತಕ್ಕದ್ದು ; ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ ' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಭಯಚಕಿತನಾಗಿ ಅದೇಮನೆಗಾಗಿ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ವಿಲಾಸಿನಿಯು ತನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಚಂರಜೀವಿಯು ಅಕ್ಕನನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂತಲೂ ಮುಂತಾಗಿ ನುಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಲದಂ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಕೇಳಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ಬಳಿಕ, 'ವಿಲಾಸಿನಿ! ಅವರು ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಅನುರಾಗದಿಂದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಿಜವೆಂದೆಣಿಸಬೇಡ ; ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ನುಡಿದಿರಬಹುದು ' ಎಂದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಲಾಸಿನಿಯು, ' ಅಕ್ಕ ! ಹಾಗಲ್ಲ, ಭಾವನಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುರಾಗವುಂಟು. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲೇನೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಂಡಸರು ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡಲಾರರು. ಮತ್ತು ದೃಢವಾದ ಆತನಾ ಮಾತುಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ನಾನದನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ' ವೆಂದುದಂ ಕೇಳಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಬಿಸುಸುಯ್ದು, ಮತ್ತೇನನ್ನು ಹೇಳಿದರು ? ' ಎಂದಳು.

ವಿಲಾಸಿನಿ—ಅಕ್ಕ ! ಏನನ್ನು ಹೇಳಲಿ ! ನಿನಗೂ ತನಗೂ ಆವ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲವೆಂತಲೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದೂ ಇಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಜಯಸ್ಥಿಲವು ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಳವಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಅನ್ಯಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಅನುರಾಗವಂ ತೋರಿ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಆತನ ಭಾವವನ್ನರಿತು ಭಯಪಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಬಂದೆನು.

ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ—ವಿಲಾಸಿನಿ ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಬಳಿಕ ನನ್ನೇಜನ್ಮದೊಳು ಪುನಃ ಆತನ ಮುಖಾವಲೋಕನ

ವನ್ನು ಮಾಡಲಾರದೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಆತನು ಅಪ್ಪೊಂದು ದುಸ್ವಭಾವದವನೆಂದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಬುದ್ಧಿಗೇನೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವು. ಹೇಗಾದರೂ ಆಗಲಿ ; ಆತನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪದೇಪದೇ ಅವಜ್ಞತೆಯಂ ತೋರುವಂತೆ ನಾನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಂತೂ ಆತನಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯು ಯಥಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುವುದು. ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ದುಃಖಪಡುತ್ತಿರಲಾಕೆಯಂ ವಿಲಾಸಿನಿಯು ನಾನಾವಿಧ ಹಿತೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂತೈಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅವ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನು ಸೋದರಿಯರಿಬ್ಬರ ಸಮಾಪವನ್ನೈದಲವನಂ ಕಂಡು, ಜಯಸ್ಥಳದ ಕಿಂಕರನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ವಿಲಾಸಿನಿಯು, ' ಕಿಂಕರ ! ಏಕೆ ಏದುತ್ತಿ ? ' ಎಂದಳು.

ಕಿಂಕರ—ಉಸುರಿಗುಕ್ಕು ಲವಿಲ್ಲದೆ ಓಡಿಬಂದೆನಾದುದರಿಂದ ಏದುತ್ತೇನೆ.

ವಿಲಾಸಿನಿ—ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನರಲ್ಲಿ ? ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದಾರೆಯೆ ? ನಿನ್ನ ಮುಖವಂ ನೋಡಿದರೆ ನನಗೆ ಭಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೇನೂ ಅನಿವೃತ್ತಿ ಘಟಿಸಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ?

ಕಿಂಕರ—ಅವರು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ರಾಜಭಟನಿಂದ ನಿರೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೊಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ . *

ವಿಲಾಸಿನಿ—ಆರ ಅಪ್ಪಣೆಯಮೇಲೆ ನಿರೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು ?

ಕಿಂಕರ—ಅದೇನಗೆ ತಿಳಿಯದು, ನನ್ನನ್ನೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಲವಾಗಿ ಕಳುಹಿದರು. ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರಿಗಿ ಹೋದಕೂಡಲೆ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೀಗದಕೈಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸಿ ಅದರೊಳಿರುವ ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆ ಕಳುಹಿದರು. ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು.

ವಿಲಾಸಿನಿಯು ಬೀಗದಕೈಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಂ ತೆಗೆದು ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನು ತಂದು ಕಿಂಕರನ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತು, ' ಬೇಗನೆ ಎಲ್ಲರಂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆ ಕಳುಹಿದಳು. ಕಿಂಕರನು ಹಣದ

ಗಂಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದನು. ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಚಿರಂಜೀವಿಯು ನಾವೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಿಂಕರನು ಬರುವನೆಂದು ಅತ್ಯಾತುರದಿಂದೆದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಿಂಕರನೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಾರದೆಯೋದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಕುಲಜಿತ್ತನಾಗಿ ತನ್ನೊಳು ತಾನು, 'ಕಿಂಕರನು ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದ ಕೆಲಸವು ಅವನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೋ, ಇಲ್ಲವೋ, ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗಾವುದರೂ ಅಪಾಯವು ಸಂಭವಿಸಿತೋ, ಅಥವಾ ಹೋಗಿರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿಷಯಾಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದನೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಬಹುದೆಂದರೆ, ಜಯಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತ ಅವನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆತುರವಿದೆಯಾಗಿ ಅವನು ಇತರ ವಿಷಯದೊಳು ತನ್ನಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರಲಾರನು. ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಅಪಾಯವುಂಟಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಪುರಜನರ ಸ್ವಾಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವಿಸತ್ತುಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುದೇನೂ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಬಹುಕಾಲದ ಪರಿಚಿತರಂತೆ ಕೆಲವರು ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ನನ್ನ ಪೋಷ್ಯರಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ನನಗೆ ಹಣದ ಗಂಟನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಕೆಲವರು ಔತಣಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ಯರು ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ನಾನು ಹಣವನ್ನು ಕೇಳಿದಂತೆಯೂ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಡಬಹುದೋ ಮನೆಗೆ ತರಬಹುದೋ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಸತ್ತಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಚಿಟ್ಟಿಗರವನೊಬ್ಬನು ಬಲವಂತದಿಂದ ನನನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನನಗೆ ಸಲವಾಗಿ ರೇಪ್ತಿಯ ಬಟ್ಟೆಯಂ ತಂದಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಅದರಿಂದ ಅಂಗರೇಖೆಯನ್ನು ಹೊಲಿದುಕೊಡುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮೈಯ ಅಳತೆಯಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಳುಹಿದನು. ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನೊಬ್ಬನು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳೊಂದು ಹಾರವನ್ನು ತಂದು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತು ಅದರ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋಗಿ ಹೋದನು. ಈ ಊರಲ್ಲೊಬ್ಬ ನಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಪರದೇಶದವನೆಂದೆಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಜಯ

ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನೊಬ್ಬ ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯನೆಂತಲೇ ಭಾವಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಸಹಜವೆಂದೆನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿಬ್ಬರು ಹೆಂಗಸರು ಬಂದು ನಡೆಯಿಸಿದ ಚರ್ಯೆಗಳು ಅಶುತ್ರದೃಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ವವಾಗಿವೆ-ವಿದೇಶೀಯರಲ್ಲಿರುವುದು ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ಕ್ಷೇಮಕರವಲ್ಲವು. ಇಲ್ಲಿನ ಸಂವರ್ಧನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಯಂಕಾಲದೊಳಗೆ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದರೆ ಕ್ಷೇಮವಾದೀತು. ಆದರೆ ನಾನು ಕಳುಹಿದ ಕಿಂಕರನು ಇದುವರೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ; ನಾನೇ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದುಚಿತಂ ಎಂದು ಅಲೋಚಿಸುತ್ತ ಸತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿದಿರೋಳು ಬರುತಿರುವಲ್ಲಿ ಕಿಂಕರನು, ತನ್ನ ಸಮಾನ ಸ್ವಾಮಿ ಕಾರ್ಯದೊಳು ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನು ಜೇರಿಲ್ಲನೆಂದೆದುಕೊಂಡು ಆತನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಿಡಬಂದು, * ತಮ್ಮ ಅಜ್ಜಾ ನುಸಾರವಾಗಿ ಹಣದ ಜೇಲವನ್ನು ತಂದೆನು ; ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು * ಎಂದು ಹಣದ ಜೇಲವನ್ನು ಜಿರಂ ಜೀವಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, * ಸ್ವಾಮಿ ! ಹಣವನ್ನು ಕೊಡದೆ ರಾಜಭಟನ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರಿ ? * ಎಂದು ಕೇಳಲು ; ಜಿರಂಜೀನಿಯು ಕಿಂಕರನು ಕೊಟ್ಟ ಹಣದ ಜೇಲವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ, * ಎಲೈ ಕಿಂಕರ ! ಈ ವರಹಾಗಳ ಜೇಲವೆಲ್ಲಿಯದು ? ನಿನಗಾರುಕೊಟ್ಟವರು ? ನೀನದನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೇ ಕೊಟ್ಟೆ ? ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ * ಎಂದನು,

ಕಿಂಕರ - ಅದೇನು ಸ್ವಾಮಿ ! ರಾಜದೂತನು ತಮ್ಮನ್ನು ಸೆರೆಸಾಲಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದುಹೋಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ನಾನು ತಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಬರಲು. ತಾವು ಬಂದು ಬೀಗದಕೈಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆಗೆಯಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅತಿ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿದ ಪ್ರಕಾರ ಇದೋ ಹಣವನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸಂಗತಿಯು ತಮಗೂ ಜ್ಞಾಪಕವಿರಬಹುದು. ಇಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದೆವಷ್ಟೆ. ಆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿಯ ಹೆಸರೇ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ-ಆಕೆಯೂ ಆಕೆಯ ತಂಗಿಯೂ

ತಾವು ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಹಳ ವಿಷಾದಿಸಿ, ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಈ ಹೂದ ಚೇಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧ ದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿದರು. ತಮ್ಮಲ್ಲ ವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೇಮವಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಹೋದರೂ ನಾನಾ ಮನೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲನ್ನು ಪುನಃ ತುಳಿಯಲಾರೆನು. ಆದರೆ ತಾವು ನಿರ್ಬಂ ಧಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದುದರಿಂದ ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿ ಹೂದ ಗಂಟನ್ನು ತಂ ದೆನು. ತಾವು ರಾಜಭಟನ ವಶದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ತತೋಪಿ, ತಾವು ಮುಕ್ತರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇ ಕಾಗಿದ್ದ ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದುದು ಮತ್ತೂ ಸಂತೋಷಕರವಾಗಿದೆ * ಎಂದನು.

ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಕೇಳಿ, ಪರಿಹಾಸ ಚತುರನಾದ ಕಿಂಕರನು, ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿದು, ' ಎಲವೋ ಪಾಪಿಪ್ರಾಣಿ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿದ್ದ ಕೆಲಸದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ತಿಳಿಸದೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಗಳಹುತಿದ್ದೀಯೆ. ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇಗನೆ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಪ್ರಯಾ ಣಕ್ಕೆ ಸಲವಾಗಿ ಬಂದು ನಾವೆಯಂ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಹೇಳಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆ, ಅದೇನಾಯಿತು ? ಇಂದಿಲ್ಲಿಂದ ಹಡಗು ಹೊರಡುವುದೆ, ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೆ ? ಹೊರಡುವುದಾದರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನು ಕೂಲಿಸುವುದೇ, ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೆ ? ' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಕಿಂಕರ—ಏನು ಸ್ವಾಮಿ ! ನಾನಾ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು, ಬಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಮೊದಲು ತಮಗೆ ಶ್ರುತಪಡಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೆ ? ಆಗ ತಾವು ರಾಜಭಟನ ನಿರ್ಬಂಧವಲ್ಲಿದ್ದಿರಿ. ಆ ಗಡಬಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಪರಂತು ನಾನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ ಅಂಶವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾರದೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮಾಡುವುದೇನು ? ತಮಗೆ ನಾನು ತಿಳಿಸಿದಾಗಲೇ ಹೊರಟಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ನಾವೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು * ಎಂದನು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ' ಈ ಪಾಪಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಂಶವುಂ ಟಾಗಿ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಪ್ರಲಾಪಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮಾಡುವು

ದೇನು ? ಅವನನ ದೋಷವಲ್ಲ. ನಾನೂ ಅವನಂತೆ ಮರುಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವಕ್ಕೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. 'ವೆಂದು ಯೋಜಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೂರದೊಳಗೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದಂ ಕಂಡು ಕಿಂಕರನು ಭಯಚಕಿತನಾಗಿ, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ಅತ್ತನೋಡಬೇಕು. ಆರೋ ಬಬ್ಬಾಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆಯೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ನಾವು ಊಟನಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಮೊದಲು ಬಬ್ಬಾಕೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಪತಿಯೊಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಮಾತಾಡಿ, ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನು ಪಿಡಿದು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡದೆ ಕಳ್ಳ ರಂತೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಬಂದೆನಲ್ಲವೆ ? ಇವಳು ಅವಳಲ್ಲವು. ಈಕೆ ಬೆರೆಯೊಬ್ಬಳೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ' ಎಂದನು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಜಯಸ್ಥಳದ ಜಿರಂಜೀವಿಯು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆಲ್ಲದೆ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ಲುಪ್ಪೆದ್ದುದರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ಅಸರಾಜಿತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಭೋಜನವನ್ನು ತಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಕೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದೊಂದು ಗುರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವಕ್ಕೆ ಬದುಲಾಗಿ ವಸುಪ್ರಿಯನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಜಿಬೆಯುಳ್ಳೊಂದು ಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥವನು, ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದರೂ ವಸುಪ್ರಿಯನು ಹಾರವನ್ನು ತರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ನಾಜಿಕೊಂಡವನಾಗಿ ತಾನೇ ತರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋಗಿ ಪುನಃ ಬಾರುವರಲು, ಅಸರಾಜಿತೆಯು ಆತನಂ ನೋಡಲು ತಾನೇ ಹೊರಟವಳಾಗಿ ದಾರಿಯೊಳು ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಹೇಮ ಕೂಟದ ಜಿರಂಜೀವಿಯಂ ಕಂಡು ಆತನೇ ಜಯಸ್ಥಳದ ಜಿರಂಜೀವಿಯಂ ದರಿತು ಆತನಂ ಕುರಿತು, ' ಸ್ವಾಮಿ ' ತಾವು ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಹಾರವಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ನನ್ನ ಉಂಗುರಕ್ಕೆ ಬದುಲಾಗಿ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾದಾರವು ತಮ್ಮ ಕಂಠದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದೆಂದೆಣಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಮನೆಗೆ ದುಮ್ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಸೂತ್ತಿಗೆ ಭೋಜನವಾಗಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು. ತಾವು ಬಾರದೆಹೋದಿರಿ, ತಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದೆನು ' ಎನಲು ; ಹೊಸ ಜಿರಂಜೀವಿಯು ಕೇಳಿ, ' ಬಹೋ !

ಪ್ರಾಣಿ ವಿಪತ್ತು ಸಂಭುತಿಸಿದಂತಿದೆಯಲ್ಲ! * ಎಂದಂದುಕೊಂಡು, ಖತಿಯೊಂಡು ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳು ಕೆಂಪಡರೆ ಗದರಿಸಿಕೊಂಡು, * ಎಲೈ ಮಾಯಾವಿನಿ! ದೂರದಲ್ಲಿರು. ನಾನು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ದುರಾಶೆಯಂ ತೋರಬೇಡ, ಸುಮ್ಮನಿರು * ಎಂದನು. ಕಿಂಕರನು, * ಸ್ವಾಮಿ ! ತಾವು ಸಮಾಧಾನವಾಗಿರಿ. ಈ ಮಾಯಾವಿನಿಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ತಾವು ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಭೋಜನಕ್ಕೇನಾದರೂ ಹೋಗುವಿರಿ, ಕಂಡಿರಾ? * ಎಂದನು,

ಹೀಗೆಂದು ಸ್ವಾಮಿ ಭೃತ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದಂ ಕೇಳಿ ಅಪರಾಜಿತೆಯು ಅಶ್ಚರ್ಯಪಡದೆ, ಮಂದಹಾಸದೊಡನೆ, * ಸ್ವಾಮಿ ! ಪರಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ತಮಗಿಂತ ತಮ್ಮ ಭೃತ್ಯನು ಹೆಚ್ಚಾದ ಇಷ್ಟವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ ! ನನ್ನೊಡನೆ ಇಷ್ಟು ಅಪಹಾಸ್ಯವೇಕೆ ? ಈಗಿನ್ನೆಮ್ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡೋಣಾಗಲಿ, ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ * ಎನಲು ; ಕಿಂಕರನು ತನ್ನ ಯಜಮಾನನನ್ನು ನೋಡಿ, * ಸ್ವಾಮಿ ! ನಾವು ಈಗಲೂ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದಿರುವೆವು. ತಾವೀ ವಿಶಾಹ ಹೆಂಗಸಿನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿ ಕೊಡಬೇಡಿ * ಎಂದನು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಕೋಪೋದ್ರಿಕ್ತನಾಗಿ ಅಪರಾಜಿತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಎಲೈ ದುರಾತ್ಮಳೆ ! ಈಗಲೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗು. ನಮ್ಮ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಹಾರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿ. ಇಂದಿ ಪಟ್ಟಣದ ಹೆಂಗಸರನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಲಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವಿಶಾಹಸ್ವರೂಪದವರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಈಗಲೇ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಚೆಗೆ ಹೋಗು * ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂಜೀವಿಗೂ ಅಪರಾಜಿತೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ನೇಹವಿದ್ದಿತು. ಆತನು ಅತಿ ಕಠಿಣವಾದಾ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನುಡಿಯುವನೆಂದು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳೆಣಿಸಿದವಳಲ್ಲವಾಗಿ ಅವಳು ಚಿರಂಜೀವಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಬಹಳ ಅವಮಾನಪಟ್ಟು, ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಲೂ, ಕೋಪದಿಂದಲೂ, * ನಿಮ್ಮನ್ನಿಂದಿನದವರೆಗೂ ನೋಡುವನುಪ್ಯರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನು, ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯು ಈಗ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ; ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ತಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿದ್ದ ಉಂಗುರವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ ; ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕೊಡುವೆನೆಂದ ಹಾರವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಿರಿ. ಎರಡರಲ್ಲೂ ವದಾದರೂ

ನನಗೆ ಸಮ್ಮತ! ಕೊಟ್ಟುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣವಿರುವತನಕ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾಡೆನು ; ಹಾಗೂ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣಹಾನಿಯುಂಟಾದರೂ ತಮ್ಮ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಮಾಡೆನು * ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನಾ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಪಿಶಾಚಿಗಳು ತೋಲಗಿಹೋಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾದರಕ್ಷಾದಿ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಈ ಪಿಶಾಚಾಂಗನೆಯಾದರೋ ಹಾರ ಆಥವಾ ಉಂಗುರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಹೊರತು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾಳೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಮತ್ತೂ ತನ್ನ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ನೀವು ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಿ. ಅವಳಿಗಾವದನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುವಿರಿ, ಕಂಡಿರಾ ? ಅನರಿಂದ ಬಹಳ ಅನರ್ಥಗಳುಂಟಾಗುವುವು * ಎಂದು ಕಿಂಕರನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಅಸರಾಜಿತೆಯು ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ಹಾರವನ್ನಾಗಲಿ ಉಂಗುರವನ್ನಾಗಲಿ ಕೊಡಬೇಕು ; ಮೋಸಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ತಮಗಿರದೆಂದು ನಾನನಂದಿದ್ದೆನು * * ಎಂದುಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಕೋಪಗೊಂಡು, ' ಎಲೈ ಪಿಶಾಚಿಯೆ ! ದೂರತೋಲಗು * ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಿಂಕರನಂ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಅಸರಾಜಿತೆಯು ಚಿರಂಜೀವಿಯ ನಡತೆಯಂ ಕಂಡು ಕಳವಳಗೊಂಡು, ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಏನೂ ತೋರದೆ ಸ್ತಂಭದಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದು, ತರುವಾಯ ತನ್ನೊಳು ತಾನೇ, ' ಚಿರಂಜೀವಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಂಶವುಂಟಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆನೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವು. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ನಡತೆಯು ಹೀಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗುವುದಕ್ಕೆನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಆತನ ಪರಿಚಯವೆನಗೆ ಬಹುಕಾಲದಿಂದುಂಟು. ಅವನು ಬಳ್ಳಿಯ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ, ಶೀಲವಂತನು, ಕೃಪಾಳು, ಸತ್ಯವಂತನು, ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನು. ಅವನು, ಕೋಪಗೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ನಾನೆಂದೂ ನೋಡಿಲ್ಲವು. ಅಂತಹ ನಡತೆಗಳು ಇಂದು ವಿಪರ್ಯಾಯವಾಗಿವೆ. ಆತನಿಗೆ ಹುಣ್ಣು ಹಿಡಿಯದಿದ್ದರೆ ಹೀಗೆಂದೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯನು. ಅವಲ್ಲದೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬರಗೊಳಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗದರ ಕಾರಣವೆನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವು. ಈಗ ಸ್ವಪ್ನವಾಯಿತು. ಮತಿಭ್ರಂಶವುಂಟಾದ

ರಿಂದ ಬಳಗೆ ಬಾರದಹಾಗೆ ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು ಬಾಗಿಲ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ನನ್ನ ಉಂಗುರವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೆಂದೆಂದೆನಿಸಿದರೆ ? ನೂರುರೂಪಾಯಿಗಳು ಬಾಳತಕ್ಕ ಉಂಗುರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ? ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಪುನಃ ' ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ನನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತು, ಈ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದವನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉಂಗುರವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವಳು ಸಹಾಯದರೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ಅವನ್ನು ತರಿಸಿ ಕೊಡುವಳು ' ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಜಿರಂಜೀವಿಯ ಮನೆಗಾಗಿ ಹೊರಟಳು.

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಜಯಸ್ಥಳದ ಜಿರಂಜೀವಿಯು ಪಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಕಳುಹಿದ್ದ ತನ್ನ ಭೃತ್ಯನು ಅದುವರೆಗೂ ಬಾರದಿದ್ದುದಂಕಂಡು ರಾಜದೂತನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಎಲೈ ! ನನ್ನನ್ನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಬಂಧಿಸುತ್ತಿ, ಅವ ಪಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನನ್ನನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧ ಪಡಿಸಿರುವೆಯೋ ' ಅದನ್ನು ಮನೆಗೆ ಸೇರಿದೊಡನೆ ನಿನಗೆ ಕೊಡುವೆನು ; ನನ್ನನ್ನು ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆನು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಬೇಡ. ನಾನೀ ಜಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಸುಪ್ತನಲ್ಲ. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನೊಬ್ಬ ರೂಠಿಯ ದವರಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕಿಂಕರನು ಪಣವನ್ನು ತರದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಂಟು ; ನನ್ನನ್ನು ರಾಜದೂತನು ತಡೆದಿದ್ದಾನೆಂದು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನಾಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ನಂಬಳು. ಇಂದಾಕೆ ಚಿತ್ತ ಸ್ಥೈರ್ಯವಿಲ್ಲದವಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಿಂಕರನ ಮಾತಿಗೆ ಸದುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಳು. ಆಕೆ ಹಾಗೆ ಕಳವಳಗೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ನಾನರಿ ಯೆನು ' ಎಂದು ಹೇಳಲು ; ರಾಜದೂತನು ಆತನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿ ಆತನಂಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟನು.

ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಹೋಗುವುದರೊಳಗೆ ಕಿಂಕರನು ಇದಿರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದಂ ನೋಡಿ, ಜಯಸ್ಥಳದ ಜಿರಂಜೀವಿಯು ರಾಜಭೃತ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಇದೋ, ನನ್ನ ಆಳು ಬರುತ್ತಾನೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಪಣವನ್ನು ತಂದಿರಬಹುದು, ನೀನು ಮನೆಯತನಕ ಬರಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕವು ತೋರಲಿಲ್ಲವು '

ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳೊಳಗೆ ಕಿಂಕರನು, ತನ್ನಂತೆ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರಾಗೂ ಇರಲಾರರೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಇದಿರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ, ' ಎಲೈ ಕಿಂಕರ ! ನಾನು ಕಳುಹಿದ್ದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆಯಾ ? ' ಎಂದು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಕಿಂಕರನು, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ತಾವು ನಿಯಮಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಬರತಕ್ಕವನಲ್ಲ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಾನು ತಂದಿದ್ದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದು ಮುಂದಿಟ್ಟನು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು ನೋಡಿ ಹಣವೆಲ್ಲೆಂದು ಕೇಳಲು; ಕಿಂಕರನು, ' ಹಣವನ್ನು ನಾನೆಲ್ಲಿಂದ ತರಲಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣಕ್ಕೆ ಈ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬಂದೆನು ' ಎನಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಏನು ! ಬಂದು ಹಗ್ಗದ ಬೆಲೆ ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಾಯಿತೆ ? ' ಹುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಿಡು, ನಾನು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದ್ದ ಕೆಲಸವೇನಾಯಿತು ? ' ಎಂದು ಕೇಳಲು ; ಕಿಂಕರನು, ' ಹಗ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓಡಿ ಬಾ ' ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ ; ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ತಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆನು, ಎಂದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಕೋಪಾವಿಪ್ಪನಾಗಿ ಕಿಂಕರನನ್ನು ಹೊಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿದನು. ರಾಜಭೃತ್ಯನದಂ ನೋಡಿ, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ಆತುರಪಡಬೇಡಿರಿ, ಸೈರಣೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಬೆಳ್ಳಿಯದು ' ಎನಲು ; ಕಿಂಕರನು, ' ಅವರಿಗೆ ಸೈರಣೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿ ಏನುಪ್ರಯೋಜನ ? ' ಶ್ರಮಪಡುವವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಬೆಳ್ಳಿಯದು, ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನೀ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದು ಶ್ರಮಪಡುತ್ತೇನೆಯಾಗಿ ಸೈರಣೆಯೆನಗಿರಬೇಕು ' ಎನಲು ; ರಾಜಭಟನು, ' ಎಲೈ ದುರಾತ್ಮನೆ ! ಸಾಕು ! ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿ, ಮಾತಾಡಬೇಡ ' ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಿಂಕರನು, ' ನನ್ನ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವರ ಕೈಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಬೆಳ್ಳಿಯದು ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ, ' ಎಲೈ ದುರಾತ್ಮನಾದ ಕಿಂಕರನೆ ! ನನಗೆ ಕೋಪವೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಡ, ಸುಮ್ಮನಿರು ' ಎನಲು ; ಕಿಂಕರನು, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ಹೊಡಿದರೆ ಪೆಟ್ಟುತಗಲದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಂಕುಶನಾಗಿದ್ದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದಿತು ; ಹಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ಏನುಮಾಡೋಣ ? ' ಎನಲು, ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ನೀನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯ

ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, ' ಅವರ ಚರ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮತಿಭ್ರಂಶವುಂಟಾಗಿರುವುದಕ್ಕೇನೂ ಸಂಶಯತೋರುವುದಿಲ್ಲ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾಧರನನ್ನು ನೋಡಿ, ' ಅಯ್ಯೋ ! ಮಂತ್ರಜ್ಞರೆ ! ತಮಗೆ ಅನೇಕ ಮಂತ್ರತಂತ್ರಾಪಧಾದಿಗಳು ತಿಳಿಯುವುದಷ್ಟೆ? ನನ್ನ ಪೂಜಾಂಶಗಳಿಗೆ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಂಶವಾದಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸ್ವಸ್ಥರನ್ನಾಗಿಮಾಡಿದರೆ ತಾವು ಕೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮಗೆ ಮನಸ್ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವೆನು ' ಎಂದಳು.

ವಿಲಾಸಿನಿಯು, ' ಅಯ್ಯಾ ! ನಮ್ಮ ಭಾವನವರಿಗೆ ಆ ಕೆಟ್ಟ ಉಪಾಧಿಯಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ? ಮೊದಲಿನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯೂ, ಮುಖವರ್ಚನೆಯೂ ಗಾಂಭೀರ್ಯಾದಿಗಳೂ ಈಗ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋದವಲ್ಲ ! ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನವರನ್ನೆಂದೂನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ನನಗೆ ಬಹಳ ಭಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ' ಎಂದು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾ ನಾನಾವಿಧಚಿಂತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ವಿದ್ಯಾಧರನು ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಅಯ್ಯೋ ! ಸಿಮ್ಮಕೈಯನ್ನು ತೋರಿ, ನಾಡಿಯಗತಿಯು ಹೇಗಿರುವೆಯೋ ನೋಡುವೆನು ' ಎಂದು ಹೇಳಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಬಹಳ ಕೋಪದಿಂದ, ' ಇದೋ, ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡು ' ಎಂದನು. ವಿದ್ಯಾಧರನು ಕೈನೋಡಿ, ' ಈತನಿಗೆ ಭೂತಾವೇಶದಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿವೈಕಲ್ಯವುಂಟಾಗಿದೆ ' ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಗೂಢವಾಗಿದ್ದ ಪಿಶಾಚವನ್ನು ಹೊರಪಡಿಸಲು ಚಿರಂಜೀವಿಗೆದುರಾಗಿ ಕೆಲವು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕಾವ ಭೂತವೂ ಹೊರಗೆ ಬಾರದುದನ್ನು ಕಂಡು ವಿದ್ಯಾಧರನು ಪುನಃ ಮಂತ್ರಾದಿಗಳಿಂದಾ ಭೂತವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ, ' ಎಲೈ ದುಷ್ಟಪಿಶಾಚವೇ ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ- ನೀನು ನಿಮಿಷವಾದರೂ ತಳುಹದೆ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಿನ್ನ ಸ್ವಸ್ಥರನಕ್ಕೆ ಹೋಗು ' ಎಂದನು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು ತನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿಂತಿಸಿ, ' ಎಲವೋ ಮೂಢಮತಿ! ವಂಚಕ ! ಡಾಂಭಿಕ ! ಸುಮ್ಮನಿರು. ನಿನಗೆ ಧನಪಿಶಾಚವು ಹಿಡಿದಿರುವಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಭೂತಾವಿಷ್ವನನ್ನುತ್ತಿಯಾ ? ' ಎನಲದಂ ಕೇಳಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ದುಃಖದೊಡನೆ ಕಂಬನಿಸುರಿಸುತ್ತ ದೈನ್ಯಸ್ವರದಿಂದ ತನ್ನ ಪತಿಯಂ ಕುರಿತು,

‘ ಸ್ವಾಮಿ ! ವೆರೊಡಲು ತಾವು ಎಂದೂ ಹೀಗಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ನನ್ನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದಿಂದಲ್ಲವೆ, ಇಂದು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತಮಗೆ ಇಂತಹ ಅವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ, ಆದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೊಳಬೇಕು’ ಎನಲು, ಜಿರಂಜೀವಿಗೆ ಕೋಪವುಬಂದು, ‘ ಎಲೈ ಭ್ರಾತೃ ! ಇಂದೀ ದುರ್ನೀತನು ಸಿನ್ಯ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಅದರಿಂದೆನ್ನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯದು’ ಎಂದನು ಅದಂ ಕೆಳಗೆ ಜಂತ್ರಪ್ರಭೆಯು ಭಯಪಟ್ಟು, ‘ ಆವೇನು’ ಸ್ವಾಮಿ ! ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಿರಿ ? ತಾವು ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತಾದುದು ನಿಜವೆ, ಪರಂತು ತಾವು ಬಂದಬಳಿಕ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಭೋಜನವಂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆ ? ಭೋಜನವಾದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನೊಳಗೆ ತಾವಾರಿಗೂ ಹೊಳವೆ ಹೊರಟುಹೋದಿರಿ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ನನ್ನನ್ನು ಗದರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಿಂದಿಸುವುದರಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ತಾವು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೋ ನಾನದನ್ನರಿಯನು’ ಎಂದುದಂ ಕೆಳಗೆ, ಜಿರಂಜೀವಿಯು ತನ್ನ ಕಿಂಕರನನ್ನು ಕುರಿತು, ‘ ಎಲವೋ ! ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾನು ಮನೆಗೆಬಂದು ಊಟಮಾಡಿದೆನೆ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಕಿಂಕರನು-ತಾವು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಲಿಲ್ಲ

ಜಿರಂಜೀವಿಯು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿದ್ದಿತು ಇಲ್ಲವೆ’

ಕಿಂಕರನು-ಆಯದು, ಹಾಕಿದ್ದುದು ನಿಶ್ಚಯ

ಜಿರಂಜೀವಿ-ನುನಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಷ್ಟರ ಅನುಕೂಲವಿದ್ದಿತೆ’

ಕಿಂಕರನು-ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಜಿರಂಜೀವಿ-ಅವಳು ಇಕ್ಕಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮನ್ನಾನೆ.

ಬೈದಳೇ ಇಲ್ಲವೆ ?

ಕಿಂಕರನು-ಆಯದು, ಈಕೆ ಕೂರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಳು

ಜಿರಂಜೀವಿ-ನಾನು ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಅವಮಾನಿತನಾಗಿ

ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬರಲಿಲ್ಲವೆ ?

ಕಿಂಕರನು-ಸ್ವಾಮಿ ! ನಿಶ್ಚಯ, ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಾವು

ಕ್ರೋಧಭರಿತರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದಿರಿ.

ಈ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಕಿಂಕರನನ್ನು ಕುರಿತು, 'ವಿಲಕ್ಷಣನಾದಾಪ್ರಭುವಿಗೆ ನೀನು ತಕ್ಕ ದಾಸನೇ ಸರಿ, ಹಾಗೂ, ಹಿತಚಿಂತಕನೂ ಅಯ್ಯದು. ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನಾವಪ್ರಕಾರ ಶಾಂತಗೊಳಿಸಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಮತ್ತೂ ಕೋಪವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿ' ಎಂದು ಹೇಳಲು ; ವಿದ್ಯಾಧರನು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, 'ನಿವು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತೀರಿ. ಅವನು ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ಅವನವರ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲನು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜಿತ್ತವನ್ನು ಅನುವರ್ತಿಸುವುದೇ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಉಪಾಯ, ಅನ್ಯಥಾನಡೆಯುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ' ವೆಂದನು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, 'ನೀನು ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದೆ' ಎನಲು ; ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡು, 'ನಾಥನೇ ! ಅಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನೇಕೆ ಆಡುವಿರಿ ? ಹಾಗಾದಬಾರದು. ನೀವು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕಿಂಕರನು ಬಂದು ಹೇಳಿದೊಡನೆ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನು' ಎಂದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಿಂಕರನು ಚಕಿತನಾಗಿ, 'ನೀವು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲವಾಗ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಿ? ಮನಸ್ವಿ ಮಾತಾಡುವಿರಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಪುನಃ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, 'ಸ್ವಾಮಿ ! ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಂದು ಕಾಸನ್ನೂ' ಕೊಟ್ಟವರಲ್ಲ. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಬೇಡಿರಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯು, 'ಹಣವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ನೀನವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲವೆ ?' ಎನಲು ; ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, 'ಅವನು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು ; ಆ ನಿಮಿಷದಲ್ಲೇ ಹಣದ ಜೇಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟನು' ಎನಲಾಮಾತಂ ಕೇಳಿ ವಿಲಾಸಿನಿಯು, 'ಅಹುದು, ಅವಳು ಹಣದ ಜೇಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಾಕ್ಷಿ' ಎಂದಳು. ಕಿಂಕರನು, 'ದೇವರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ ! ನಾನು ಹಗ್ಗದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದುದನ್ನು ಇಬ್ಬರು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಇಂದೆನೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸವು ಹಗ್ಗವನ್ನು ತರುವುದೊಂದು ವಿನಾ ಬೇರೆ ಆವದೂ ಇಲ್ಲ' ವೆಂದನು,

ಆ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ವಿದ್ಯಾರಥನನು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, 'ಯಜಮಾನ ಭೃತ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ಭೂತಾವಿಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೆ ಹಾಗೆತೋರುತ್ತದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿ ಕತ್ತಲೆಯಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಬರುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಲು; ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದಳು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪಾಧಿಕ್ಯದಿಂದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, 'ಎಲೈ ಮಾಯಾವಿನಿ! ದುರ್ವೃತ್ತೆ! ಇದುವರೆಗೂ ನೀನು ಮಾನವತಿ. ಪತಿವ್ರತೆಯೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೆನು. ನೀನೀಗಾ ದುಷ್ಟರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಇಂತಹ ದುರಾಲೋಚನೆಯನ್ನುಮಾಡಿ ನನ್ನ ಪಾಪವನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತೆಯಾಗಿರುವೆ. ಆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತೆಂದು ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಕತ್ತಲೆಯಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಬೇಕೆಂದಿತ್ತಿಸಿರುತ್ತಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕೋಪದೊಡನೆ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಡೆರೆ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ನಿಂತಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿಬಂದುದಂಕಂಡು, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ವ್ಯಾಕುಲಚಿತ್ತವುಳ್ಳವಳಾಗಿ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು, 'ನೀವು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿರಲೇಕೆ? ಅವರನ್ನು ಬಳಿಯಾರದಂತೆ ಹಿಡಿದು ಬಂಧಿಸಬಾರದೆ?' ಎನಲು; ಚಿರಂಜೀವಿಯು, 'ಎಲೈ ದುಷ್ಟಳೆ! ನಿನ್ನ ಚರ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆತ್ತಿ ಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ' ಎಂದನು.

ಅನಂತರ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಪ್ರಕಾರ ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಜನರು ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಲು; ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆತನಿಗೆ ಉಪಾಯವು ತಿಳಿಯದೆ ರಾಜದೂತನನ್ನು ಕುರಿತು, 'ಎಲೈ ದೂತನೆ! ಸಾಲಕ್ಕೆ ಸಲವಾಗಿ ನಿನ್ನವಶದೊಳು ನಿರುದ್ಧನಾದೆನ್ನನ್ನಾವ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವೆ? ಬಿಟ್ಟರೆ ಅಪರಾಧಿಯಾಗುವೆ' ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜದೂತನು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, 'ನೀವವರನ್ನು ನನ್ನವಶದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಕೂಡದು. ಅವರು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಸಲವಾಗಿ ನನ್ನವಶದೊಳು ನಿರ್ಬಂಧದಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲದ್ದಾರೆ'

ಎನಲು ; ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ' ಎಲೈ ರಾಜದೂತನೆ ! ಈಗ ನಡೆದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಕೇಳಿದಿಯಷ್ಟೆ ? ಆದರೂ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವೆ ? ಅವರನ್ನೇ ಅವನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿನಗಿಷ್ಟವಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ ' ಎಂದು ಹೇಳಲು ; ರಾಜದೂತನು ನೀವು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನನ್ನಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವಿರಿ. ಅವರನ್ನು ನಾನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೃಪೆಯಿಂದ ತರಬೇಕಾಗುವುದು ' ಎಂದನು.

ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ—ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಲಿ, ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ನಾನವರಿಗೆ ಹೊಣೆಯಾಗುವೆನು. ಅವರ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಿದ ಹೊರತು ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಿಂದ ನಾನಾಜಿಗೆ ಕದಲುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು. ಅವರ ಸಾಲಗಾರನಾವನೋ ಅವನನ್ನು ತೋರು. ಅವರಕ್ಕೆ ಸಲವಾಗಿ ಸಾಲಗೊಂಡಿರುವರೋ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೂಡಲೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾಧರನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ನೀವು ಉಪಾಯದಿಂದವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿರಿ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ವಿಲಾಸಿನಿಯನ್ನು ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪುನಃ ವಿದ್ಯಾಧರನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಏಕೆ ತಳುಹುವಿರಿ ? ಬೇಗನೆ ಹೊರಡಿ ; ಅವರು ಬಂಧನದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗದಂತೆ ಜೋಪಾನದಿಂದಿರಿ ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ವಿದ್ಯಾಧರನು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನೂ ಕಿಂಕರನನ್ನೂ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು.

ಅನರು ಕಣ್ಣು ಮರೆಯಾದವಳು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ರಾಜದೂತನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಎಲೈ ರಾಜದೂತ ! ಆರಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ತಡೆವಾಡಿದೆ ? ' ಎಂದು ಹೇಳಲು ; ರಾಜದೂತನು, ' ಅಮ್ಮಾ ! ವಸುಪ್ರಿಯನೆಂಬ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನನ್ನು ತಾವು ಬಲ್ಲ ರಷ್ಟೆ. ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸಾಲಕ್ಕು ' ಎಂದನು, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, ' ಅಹುದು. ನಾನವನನ್ನು ಬಲ್ಲೆನು ; ಆದರೆ ಅಪ್ಪು ಹಣವನ್ನು ಅವನಿಗೇಕೆಕೊಡಬೇಕು ? ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವುದೆ ? ' ಎಂದಳು.

ರಾಜದೂತ—ಆ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನು ಸಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರಿಗೊಂದು ಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದನಂತೆ ; ಅದರ ಬೆಲೆಯು ಐನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, ' ನನಗೋಸ್ಕರವೇ ಬಂದು ಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೆನು ; ಆದರದನ್ನು ನಾನಾವಾಗಲೂ ನೋಡಿಲ್ಲ ' ವೆಂದು ಹೇಳಲು ; ಕೂಡಲೆ ನಮಿಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಪರಾಜಿತೆಯು, ' ಇಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟವಂ ಮಾಡಿ, ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದಂ ಗುರವನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕಸುಗೊಂಡು ಓಡಿಹೋದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾನವರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆನು. ಆಗವರ ಕಂಠದಲ್ಲೊಂದು ಜೊಸದಾದ ಹಾರವನ್ನು ಕಂಡೆನು ' ಎಂದಳು. ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, ' ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಸುಳ್ಳು, ಹಾಗಿರದು, ಇದ್ದರೆ ನಾನದನ್ನಾವಾಗಲಾದರೂ ನೋಡಬೇಕು. ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ, ಅಯ್ಯಾ, ರಾಜದೂತನೆ ! ನೀನನ್ನನ್ನು ಬೇಗನೆ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು, ನನಗಾವದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ' ವೆಂದಳು

ಇತ್ತಲಾಗಿ ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅಪರಾಜಿತೆಯಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಕಿಂಕರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡವ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅದೇ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ ಮೊದಲಾದವರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದದನ್ನು ವಿಲಾಸಿನಿಯು ದೂರದಿಂದ ನೋಡಿ, ವ್ಯಾಕುಲ ಜಿತ್ತವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಅಕ್ಕಾ ! ಇದೇನೋ ಆಪತ್ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಂತಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಭಾವನವರು ಬಂಧನವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಿಂಕರನೊಡನೆ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಓಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ನಾವೇ ನನ್ನಮಾತೋಣ ! ' ಎಂದಳು. ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ದುಃಖವೇಶದಿಂದ, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನೂ ರಾಜದೂತನನ್ನೂ ಕುರಿತು, ' ನೀವು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಸೇಳದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ' ರೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅವನ್ನು ನೋಡುವುಂಕೋಸ್ಕರ ಜನರ ಗುಂಪುಗೂಡಿ ಗದ್ದಲವಾಯಿತು. ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಆಗದ್ದಲವನ್ನು ನೋಡಿ, ತನ್ನ ಭೃತ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಆ ಮಾಯಾವಿನಿಯೇ ಇಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದವಳು. ಈಗವಳು ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನೂ ರಾಜದೂತನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿ ಸೇಳಕೊಂಡು ಹೋಗುವರೆಂದು ಭಯಪಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಕೈಯ

ಲ್ಲಿದ್ದ ಕತ್ತಿಯನ್ನೊರೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಿಡಿದು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ ನೋಡಲಾದವರನ್ನು ಹೊಡಿಯುವುದಕ್ಕೂಡಿಬಂದರು. ರಾಜದೂತನು ಅದಂ ನೋಡಿ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ ವಿಲಾಸಿನಿಯರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕುರಿತು, 'ನೋಡಿರಿ, ಈಗವರು ಉನ್ನಾದಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯಿದೆ. ನಾವೀ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಣಹಾನಿಗಳುಂಟಾಗುವುವು. ನಾನಿಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಓಡಿಹೋದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮಿಷ್ಟವಿದ್ದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದನು ! ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ ವಿಲಾಸಿನಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಜನರನ್ನು ಕರೆತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಓಡಿಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡು ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ತನ್ನ ಕಿಂಕರನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಎಲೈ ಕಿಂಕರ ! ಆ ಸ್ತ್ರೀಪಿತಾಚಗಲು ನಮ್ಮ ಕತ್ತಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದುವು. ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯಿದ್ದುದು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವೆಂದರಿಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಪುನಃ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಏನನ್ನುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ತಿಳಿಯದು ' ಎನಲು; ಕಿಂಕರನು ' ಸ್ವಾಮಿ ! ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ತಮಗೆ ಪತ್ನಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಪಿಂಡಿಸಿದವಳೇ ಹೆಚ್ಚು ಭಯಪಟ್ಟು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಓಡಿಹೋದಳು. ಆ ಪಿತಾಚಗಳನ್ನೊಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕತ್ತಿಯು ಇಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಾಧನವೆಂದೆನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಚಿರಂಜೀವಿ—ಎಲೈ ಕಿಂಕರ ! ನಾವು ಎಷ್ಟು ಜೀಗನೆ ನಾವೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೊರಟುಹೋಗುವೆವೋ ಅಷ್ಟು ಬಳ್ಳಿಯದು. ಈ ಸ್ಥಳದ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿವೆ ಆವಾಗಾವ ಸಂಕಟಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುವೋ ಹೇಳಲಸಾಧ್ಯ, ಜೀಗನೆ ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾಯಂಕಾಲದೊಳಗೆ ನಾವೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೊರಟುಹೋಗೋಣ.

ಕಿಂಕರ—ಸ್ವಾಮಿ ! ಅಷ್ಟು ಆತುರಪಡಬೇಡಿರಿ. ರಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿರುವೆವು. ಅವರು ನಮ್ಮನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು ? ಆಲೋಚಿಸಿ ನೋಡಿರಿ. ಅಂತಹ ಸ್ನೇಹಪಾತ್ರರಾದವರಾರೂ ಇಲ್ಲವು. ನಮ್ಮನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮೃದೂಕ್ತಿಗ

ಳಿಂದಲೂ, ಭೋಜನಾದ್ಯುಪಚಾರಗಳಿಂದಲೂ ಸತ್ಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುವಂತೆ ಕಂಡು, ಪ್ರಣಯೋಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಡಿರು ; ನಮ್ಮಿಂದವರಿಗಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ; ಆದುದರಿಂದ ಅಂತಹವರನ್ನು ದುಷ್ಟರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಜನರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೃತಘ್ನರೆಂದೆಣಿಸುವರು ; ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಬಹಳವಾಗಿ ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದವನು ; ಇಂತಹ ಸುಜನರನ್ನೆಲ್ಲಯೂ ನೋಡಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷ ಹೇಳಲೇಕೆ ? ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನವರ ಉದಾರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಮೋಹಿತನಾದೆನು. ಆದರೂ ಹಸ್ತಿನಿಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪಾಕಶಾಲೆಯ ಹೆಂಗಸು ನನ್ನನ್ನು ಪತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸಿದಿದ್ದರೆ ಇದೇ ಊರಿನೊಳಗೆ ವಾಸಮಾಡುತ್ತ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಏಶಾಚದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿರುವೆನು' ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಲು ; ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಕೇಳಿ ನಕ್ಕು, 'ಎಲೈ ಮೂಢಾತ್ಮನೆ! ನಿನಗೆಪ್ಪು ಹೇಳಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿಯೇ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿರಾಜ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ನಾನೊಂದು ರಾತ್ರಿ ಈ ಊರಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡೆನು, ನಡಿ, ಸಾವ ಕಾಶಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಅಸ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ನಾವೆಯನ್ನೇರಬೇಕು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಐದನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಜಭಟನು ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆತನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಬಂದ ಬಳಿಕ ವರ್ತಕನೂ, ಅವನಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನೂ, ಪರಸ್ಪರ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತ, ವರ್ತಕನು ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನನ್ನು ಕುರಿತು, 'ಏನಯ್ಯಾ ವಸುಪ್ರಿಯನೆ ! ನಿನ್ನಿಂದ ಹಣವು ಬರುವುದು ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟವೆಂದು ನಾನೆಂ

ದೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು ? ಆ ಹಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಇಂದಿನದ ಪ್ರಯಾಣವು ನಿಂತುಹೋಗುವಂತಿದೆ ; ನಾನು ಹೋರಡದೆ ಹೋಗುವೆನಾದರೆ ಪ್ರಬಲ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದುದು ನನಗೇ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು * ಎಂದುದಂ ಕೇಳಿ, ವಸುಪ್ರಿಯನು ಲಜ್ಜಿತನಾಗಿ, ' ಅಯ್ಯಾ ! ನನ್ನ ಮಾನವನೇಕೆ ಕೆಡಿಸುತ್ತೀರಿ ? ತಮ್ಮ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನೊದಗಿಸಿಕೊಡದೆ ಹೋದುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದ ಪರಿತಾಪವನ್ನನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಚಿರಂಜೀವಿಯವರು ಹೀಗೆ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ವಿರೋಧಿಸುವರೆಂದು ನಾನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕೈಯಾರ ನನ್ನಿಂದ ಹಾರವಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಾನದನ್ನು ಕಂಡದ್ದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅಪಲಪಿಸಿದರೆ ನಾನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು ? ನಾನವರಿಗೆ ಹಾರವನ್ನು ಕೊಡದೆ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿ ಮೋಸಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ತಾವೆಂದಿಗೂ ಎಣಿಸಕೂಡದು. ಈಗ ನಾಲ್ಕು ಗಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಆ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಮಾಡುವೆನು. ನಾನು ಹಾರವನ್ನು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲೊಪ್ಪಿಸಿದಾಗ ಅದರ ಕ್ರಯದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದರೂ ನನ್ನ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ' ಹಣವೀಗ ಜೇಡ, ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಯದೊಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನು * ಎಂದು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ' ಹಣವನ್ನೀಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಸಮ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಣವು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟ * ವೆಂದರು. ಆವ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಾಗವರು ಹೇಳಿದರೋ ನಾನರಿಯೆನು. ಪರಂತು ಅವರು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳೇ ನಿಮಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ತೋರುವುವೇ ಹೋರತು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬುಗೆಯು ಹುಟ್ಟಲಾರದು * ಎಂದನು.

ವಸುಪ್ರಿಯನು ನುಡಿದಾ ಮಾತುಗಳಂ ಕೇಳಿ ವರ್ತಕನು, ' ಚಿರಂಜೀವಿಯವರು ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯರೆ ? * ಎಂದುದಕ್ಕೆ, ವಸುಪ್ರಿಯನು, ' ಅಯ್ಯಾ ! ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ವರ್ತಕರೀ ಜಯಸ್ಥಳದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲವು. ಇಲ್ಲಿನ ಆಬಾಲವೃದ್ಧರೂ ಅವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲರು. ಸರ್ವರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಮಸ್ತ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ಅವರು ಸಮಾನವಾಗಿ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕಾರದೊಳಗೂ ಈ ರಾಜ್ಯದೊಳವರಿಗೆ ಸಮಾನತೆ ಇಲ್ಲವು. ಅವರು ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನೆಂದಿಗೂ ತಪ್ಪಿದವರಲ್ಲ. ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಔದಾರ್ಯ ಪರೋಪಕಾರದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರು. ಇಂದವರು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ವಾಕ್ಯಲಹಮಾಡಿದುದನ್ನಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ಅವರದನ್ನು ನಿಜವೆಂದು ನಂಬಲಾರರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತ ಸಂಭವಿಸಿದ ವಿರಸತೆಗೆ ನಾನೇನನ್ನು ಮಾಡಲಿ ? * ಎಂದ ಮಾತುಗಳಂ ಕೇಳಿ ವರ್ತಕನು ' ಹಾಗಾದರೆ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ನಡೆಯಿರಿ, ಆತನ ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹಣವು ಬರಬಹುದು ; ಮತ್ತು ನಾನಿಂದಿನವೇ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲಿಸಬಹುದು * ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಚಿರಂಜೀವಿಯ ಮನೆಗಾಗಿ ಹೊರಟರು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ತನ್ನ ಕಿಂಕರನೊಡನೆ ಸತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದಂ ವರ್ತಕನು ದೂರದಿಂದ ಕಂಡು ವಸುಪ್ರಿಯನಂ ಕುರಿತು, ' ಇದೋ, ಇಲ್ಲಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಬರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ * ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ವಸುಪ್ರಿಯನು, ' ಅಹುದು, ಚಿರಂಜೀವಿಯೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯ ; ನಾನವರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಹಾರವು ಅವರ ಕೊರಳಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಾರವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಾಧಿಸಿ ವೃಥಾ ಕಲಹಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ನೀವೂ ನೋಡಿರುವಿರಿ * ಎಂದು ಹೇಳಿ, ವಸುಪ್ರಿಯನು ಚಿರಂಜೀವಿಯ ಸಮೀಪವನ್ನೈದಿ, ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು ' ಅಯ್ಯೋ ! ತಾವು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನುಡಿದ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಧೈರ್ಯವಂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿವೆ, ತಾವೆನಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ ತಮಗೂ ಅಪಯಶಸ್ಸನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಿರಿ ! ಮೊದಲು ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣವಂ ಮಾಡಿ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿಲಿ ಬೀದಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರಿ ; ತಾವು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ವೃಥಾಕಲಹವನ್ನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದಲೇ ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯರ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಲ್ಲ ವಿಘ್ನಸಂಭವಿಸಿತು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ! ಅವರು ಪರಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ನಿರೋಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದುವರೆಗೆವರು

ಹೊರಟುಹೋಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು ! ನಾನು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಹಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು ! ಆಗಲಂತೂ ಸುಳ್ಳಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಪೇಚಾಡಿಸಿದರಷ್ಟೆ ? ಈಗೇನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರೋಣಾಗಿದೆ ? * ಎಂದನು.

ಹೀಗೆ ನುಡಿದ ವಸುಪ್ರಿಯನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ' ನೀನಿಗೆ ಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ನಿಜ, ನಾನದನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದವನಲ್ಲ, ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅಕಾಂಡವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಏಕೆಂತು ದೋಷವನ್ನಾರೋಪಿಸುತ್ತಿ ? * ಎನಲು; ವಸುಪ್ರಿಯನು, ' ಅಹುದು, ತಾವು ಹಾರವನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಮಾಡಿದಿರಿ * ಎಂದನು.

ಚಿರಂಜೀವಿ—ಹಾಗಾದರದನ್ನಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದವರುಂಟೋ ? * ಎನಲು ; ' ಇದೋ, ನನ್ನಬಳಿ ನಿಂತಿದ್ದೀ ವರ್ತಕನೂ ನಾನೂ ನಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳಿಂದಲೇ ಕೇಳಿದೆವು. ನಿಮ್ಮಂತಹ ಅಪ್ರಮಾಣಿಕರನ್ನು ಈವೂರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೆಂದು ಹೇಗೆ ಕರೆಯುವರೋ ಮತ್ತು ನಿಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಮ್ಮಾನವುಂಟಾಗುವುದೋ ನಾನರಿಯೆನು, ಮತ್ತೇನೂ ನಾನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವಿಲ್ಲವು * ಎಂದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನ ಮಾತುಗಳು ಮುಳ್ಳುಗಳಂವದಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯ ಕಿವಿಗಳಂ ಸೊಂಕಲಾತಂ ಖತಿಗೊಂಡು ಕಂಪಿತಾಧರ ಪುಟನಾಗಿ ಅವನಂ ಕುರಿತು, ' ಎಲವೋ ! ನೀನು ದುಷ್ಯನು, ಕುತ್ತಿತ್ನನು, ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನನ್ನಂ ಕುರಿತು ಅಬ್ಬಮಾತುಗಳನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತಿ, ನಾನು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿನಗೀಗಲೇ ತಿಳಿಸುವೆನು ; ಛೇ ! ನಿನ್ನ ಗಳಹ ಸಾಕು, ನಿಲ್ಲಿಸು, ಎಲವೋ ನಾಯಿ, ನಿನಗೆಪ್ಪು ಬಾಯಿ ! * ಎಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯೊರೆಯಂ ಬಿಚ್ಚಿದುದನ್ನು ಕಂಡು, ವರ್ತಕನೂ ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯಂ ತೆಗೆದು ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಕ್ಕನುವಾದನು.

ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಚಂದ್ರಸ್ರಭೆಯು ಬೇರೆ ಕೆಲವರನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವಶಾತ್ತಾ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದವಳಾಗಿ, ವರ್ತಕನಂ ಕೂಗಿ, ' ಅಯ್ಯೋ ! ಅಯ್ಯೋ ! ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಕಡಿಯಬೇಡಿರಿ. ಅವರಿಗೆ ಚಿತ್ತಭ್ರಮಣೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದವರ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವು. ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೋಪವಂ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮನ್ನು

ವಿನಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ * ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಂದಿದ್ದ ವರಂ ನೋಡಿ, ' ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇ ನಿಂತಿರುವಿರಿ ? ಅವದಾದರೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ವರ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕತ್ತಿಯಂ ಕಸುಗೊಳ್ಳಿರಿ. ಪ್ರಭು ಭೃತ್ಯರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿ ಮನೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯಿರಿ' ಎಂದು ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದನು. ಕೇಳಿ, ಕಿಂಕರನು ಜಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ, ' ಸ್ವಾಮಿ! ಅದೋ, ಮಾಯಾವಿನಿಯಾದಾ ಯಜ ಮಾನಿಯೆಂಬುವಳು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿನ್ನು ನಿಲ್ಲುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವು. ಓಡಿಹೋಗುವುದು ವಿನಾ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವು ತೋರುವುದಿಲ್ಲವು * ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಂದು ದೆಸೆಯೊಳೊಂದು ದೇವ ಸ್ಥಾನವಿರಲವಂ ಕಂಡು, ' ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿ, ಅಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಗೋಜಿಗೆ ಬರಲಾರರು * ಎಂದನು. ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಕಿಂಕರನ ಮಾತನ್ನುಂ ಗೀಕರಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೆಲದೊಳದ್ದ ದೇವಸ್ಥಾನದೊಳಗೆ ಓಡಿಹೋದರು. ಆಗಲಾ ಗದ್ದಲವನ್ನು ಕಂಡು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಗುಂಪು ಸೇರಿದರು.

ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹವು ಬಬ್ಬ ವೃದ್ಧತಪಸ್ವಿನಿಯ ವಶವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆಕೆ ಸುಶೀಲತೆಯೂ, ದಯಾಗುಣವೂ, ಭಕ್ತಿಯೂ ದೇವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯೂ ಉಳ್ಳವಳಾಗಿ, ದೇವಾಲಯದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಹಳ ವಿನೀಕದಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಯಸ್ಥಳದ ನಿವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿ ಗೌರವವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಆಕೆ ಆ ಗದ್ದಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಕಂಡು, ಗದ್ದಲಕ್ಕೆ ನುಕಾರಣವೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು ; ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, ' ನನ್ನ ವಲ್ಲಭನು ಚಿತ್ತ ಭ್ರಮೆಯಿಂದೋಡಿಬಂದು ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕನು. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ಕೃಪೆಗೈದು ನಾವು ದೇವಸ್ಥಾನದೊಳಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಕೊಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಂ ಮಾಡಿಸುವೆನು * ಎಂದಳು.

ತಪಸ್ವಿನಿ—ಆತನಿಗಾ ಕೆಟ್ಟವ್ಯಾಧಿಯೆಷ್ಟು ದಿನಗಳೆಂದುಂಟು ?

ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ—ಈಗ್ಗೆ ಆರೇಳುದಿನಗಳುಂಟು. ಅದರಿಂದವರು ಆವದ ರಲ್ಲಿಯೂ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆ ಏನೇನೋ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದೆರಡು

ಗಳಿಗೆಗಳಿಂದಲೂ ಶುದ್ಧಭ್ರಾಂತರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಂದಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು, ' ನೀವು ಬಳಗೆ ಹೋಗಿ ಚಿರಂ ಜೀವಿಯನ್ನೂ ಕಿಂಕರನನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿ ಉಪಾಯದಿಂದ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ ' ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು ; ತಪಸ್ವಿನಿಯು ' ಬಾಲೆ ! ನಿನ್ನ ಜನರಾರೂ ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ ಬರಕೂಡದು ' ಎಂದುಂ ಕೇಳಿ, ಚಂದ್ರ ಪ್ರಭೆಯು, ' ಹಾಗಾದರೆ, ತಮ್ಮ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಹಾಗೆಂದು ತಾವೇ ಅಪ್ಪಣೆಯಂ ಕೊಡಿರಿ ' ಎಂದಳು.

ತಪಸ್ವಿನಿ—ಹಾಗೂ ಆಗಲಾರದು, ಅವರು ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದರೂ ಇಷ್ಟಬಂದಂತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಂಟಾಯಿತಾಗಿ, ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲವರಿರುವ ಪರಿಯಂತ ನೀನಾಗಲಿ ಮತ್ತಾರಾಗಲಿ ಅವರಮೇಲಾವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ನಡಿಸಲಾಗದು. ಅವರುಗಳಿಗೆ ದೇಹೋಪಾಧಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೆ ? ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನೂ ಉಪಕಾರಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವಭಾರವು ನನ್ನದಾಗಿರುವುದು. ಅವರು ಜಾಡ್ಯದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಸಿದ್ಧವಾದ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ನೀನವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಬಹುದೇ ಹೊರತು ಈಯವಸೆ ಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನಿನ್ನ ವಶಮಾಡಲಾರೆನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಜೇಸರಗೊಂಡು ತಪಸ್ವಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ತಾವು ಅನ್ಯಾಯಮಾಡುವಿರಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯತಮರನ್ನಾಗಿ ಎಣಿಸಿ, ನನ್ನ ನಾಥನಿಗೆ ನಾನುಪಚರಿಸುವಂದದಿ ಅನ್ಯರೆಂತಹವರಾದರೂ ಉಪಚರಿಸಲಾರರು. ಆಯವರಿಂದ ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣನಾಥನನ್ನೆ ನಗೊಪ್ಪಿಸಿಕೊಡಿರಿ ' ಎಂದಳು.

ತಪಸ್ವಿನಿ—ಅಮ್ಮ, ಮಗಳ ! ಅಪ್ಪೇಕೆ ಆತುರಪಡುವೆ ? ಧೈರ್ಯವನ್ನವಲಂಬಿಸು ; ನಾನು ಅನೇಕ ಮಂತ್ರತಂತ್ರಾಷ್ಠಗಳಂ ಬಲ್ಲೆನು. ಇದುವರೆಗೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಇಂತಹ ಶಾರೀರಮಾನಸಿಕಗಳಾದ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿವೃತ್ತಿಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾನಿನ್ನು ಅತ್ಯಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನಿಗೆ ಸ್ವಸ್ಥ ಮಾಡುವೆನು. ಬಳಿಕ ಆತನು ತಾನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುವನು. ಅದೀ ದೇವಸೌ ನದ ನಿಯಮವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ವ್ರತವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದು.

ನಿನ್ನ ಪತಿಯನ್ನೀಗ ದೇವಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ನೀನು ಹೊರಟು ಹೋಗು. ಅವರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯವಾಗುವ ಪರಿಯಂತ ನನ್ನಲ್ಲಿ ರಲಿ. ನಾನು ಚಿಕಿತ್ಸಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾರನೆಂದೆಣಿಸು, ಮತ್ತು ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹಬೇಡ.

ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ—ನನ್ನ ನಾಥನಂ ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ನಾನೆಂದಿಗೂ ಹೋಗತಕ್ಕವಳಲ್ಲ. ಆತನಂ ನಾನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ತಡೆ ಮಾಡುವುದುಚಿತವಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಟುಹೋಗೆಂದು ನಿಯಮಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವೆ ?

ತಪಸ್ವಿನಿ—ನೀನು ವೃಥಾ ಆಕ್ರೋಶಪಡುತ್ತೀಯೆ, ನಾನಾ ವಿಷಯದೊಳು ತರ್ಕಿಸಲಾರೆನು. ನಾನು ಹೇಳುವದೊಂದೇಮಾತು ; ನಿನ್ನ ನಾಥನಿಗೆ ಗುಣವಾದಹೊರತು ಅವನನ್ನಿಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗು.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಅವಳ ಆಜ್ಞೆಯಪ್ರಕಾರ ದೇವಾಲಯದ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿತಾದುದರಿಂದ ಬಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಕ್ಕಾರಿಗೂ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ವಿಲಾಸಿನಿಯು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಗೆ ಹೀಗೆ ಅವಮಾನವಾದುದಂ ನೋಡಿ ಕೋಪದಿಂದ ವ್ಯಾಕುಲಚಿತ್ತವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—‘ಅಕ್ಕ ! ಇಲ್ಲಿನ್ನು ನಿಂತಿರುವುದು ವ್ಯರ್ಥಕಾಲಹರಣವೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂಫಲವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅರಸರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಹಂಕಾರಿಣಿಯಾದಾ ತಪಸ್ವಿನಿಯ ಅಕ್ರಮಗಳಂ ಅವರಿಗೆ ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅವರದನ್ನು ಅವಶ್ಯವಿಚಾರಿಸುವರು * ಎಂದಳು.

ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ—ಅಹುದು, ವಿಲಾಸಿನಿ ! ನೀನು ಹೇಳುವುದು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿದೆ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅವರಬಳಿಗೆ ಹೋಗೋಣ, ಬಾ, ಅವರೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನನ್ನ ನಾಥನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ದೇವಾಲಯದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕರೆಯಿಸಿ ನನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು ಅವರನ್ನು ನಾನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಚರಣಕಮಲಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ವಿನಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು * ಎಂದು ಹೇಳಿದುದಂ ಕೇಳಿ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ವರ್ತಕನು ಚಂದ್ರ

ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, 'ಅನ್ತು ! ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ನೀವಿಲ್ಲಿ ಕಾಡಿದ್ದರೆ ಅರಸರವರನ್ನಿಲ್ಲಿ ಯೇ ನೋಡುವಿರಿ. ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಅವರೇ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ವಧೆಸಾಧನವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೋಗುವರು. ಆದಿನೆಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಅವರೂ ಬರುವ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಸಾವಕಾಶವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಗಳಂ ಕೇಳಿ, ವಸುಪ್ರಿಯನು, 'ಅಪ್ಪು ಹೊತ್ತಿನೊಳು ಅವರೇಕೆ ವಧೆಸಾಧನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ವರ್ತಕನು—ನೀವು ಕೇಳಿಲ್ಲವೋ ? ಹೇಮಕೂಟದ ವಾಸಸ್ಥಾನದೊಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ವರ್ತಕನು ಜಯಸ್ಥಳದ ಸರಹದ್ದಿನೊಳಗೆ ಬಂದ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಶಿರಚ್ಛೇದನವಂ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಲವಾಗಿ ಅರಸರು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ವಧೆಸಾಧನಕ್ಕೆ ಬರುವರು' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ವಿಲಾಸಿನಿ—(ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತು)—ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಣ. ಅರಸರವರು ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ಬಂದೊಡನೆ ಅವರ ಚರಣಗಳಂ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಿಹಾರಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನೂ, ಲಜ್ಜೆಯನ್ನೂ ಪಡಕೂಡದು.

ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳೊಳಗೆ ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನು ಅಪರಾಧಿಯಾದ ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ಶಿರಚ್ಛೇದನಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನುಟ್ಟರಬೇಕಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನುಡಿಸಿ, ರಾಜದೂತರಿಂದ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು, ದೇವಾಲಯದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬರಲು ; ಆತನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಆತನ ಮುಂದೆ ಅಂಜಲಿಬದ್ಧೆಯಾಗಿ ನಿಂತು, ಅತಿ ವಿನಯದೊಡನೆ, 'ಮಹಾರಾಜ ! ಲಾಲಿಸಬೇಕು. ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿರುತ್ತಾಳೆ, ತಾವು ದಯಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಮಿಹಾರಿಸಬೇಕು' ಎನಲು ; ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನು 'ಅವಳು ಬಹಳ ಸುಶೀಲೆ, ಧರ್ಮಶೀಲೆ, ಕೇವಲ ವಿವೇಕಿ. ಅವನಂಗತಿಯಲ್ಲೂ ಲೇಶವಾದರೂ ಅಕ್ರಮಮಾಡತಕ್ಕವಳಲ್ಲ. ಅಂತಹವಳಮೇಲೆ ಅವಕಾಶದಿಂದ ಅಕೃತ್ಯವಂ ನಡಿಸಿದಳೆಂದು ದೋಷವಂ ಹೊರಿಸುವಿಯೋ ಅದನ್ನರಿಯುವುದಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ' ಎಂದುದಂ ಕೇಳಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, 'ಮ

ಹಾರಾಯರೇ ! ನಾನೊಬ್ಬ ರಮೇಲೆ ಅಕಾರಣವಾಗಿ ದೋಷಾರೋಪಣೆಯಂ ಮಾಡತಕ್ಕವಳಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ತಾವು ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳಬೇಕು. ತಾವು ನನ್ನನ್ನಾರಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವಿರೋ ಅವರಿಗೂ ಅವರ ಕಿಂಕರನಿಗೂ ಅತಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಉನ್ಮಾದಾವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲೂ, ಅನ್ಯರ ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಭಯಪಟ್ಟು ಪ್ರಬಲ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದೆನು. ಆ ಉನ್ಮಾದಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮನೆಮನೆಗೂ ಅಲೆಯುತಿರುವ ಪರಲ್ಲಿ, ಅವರೂ ಅವರ ಕಿಂಕರನೂ ಬಂಧನವಂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಯಿಂದ ಓಡಿಬಂದರು. ಅದಂ ಕಂಡು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮರಳಿ ಬಂಧಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಪಡಲು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯರಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಕತ್ತಿಯಂ ಬಿಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕೋಡಿ ಬಂದರು. ಆಗ ನಮಗೆ ಸಹಾಯವಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಜನರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಿಡಿಯುವ ಸನ್ನಾಹ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಓಡಿಬಂದು ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಔತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಅವರಂ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ದೇವಸ್ಥಾನದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕರತರಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸಲು, ಅದರ ಯಜಮಾನಿಯಾದ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ಆಲಯದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಿ ನಮ್ಮ ನೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಕೂಡದೆಂದು ಆಟಂಕಪಡಿಸಿದಳು. ಎಷ್ಟು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಅವರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನವರನ್ನು ಆಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾದೀತು ? ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾರಾಯನೆ ! ಅವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಆನುಗ್ರಹಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ ಹೊರತು ತಮ್ಮನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಗೊಡಲಾರನು * ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅರಸನ ಕಾಲ್ಗಳಂ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಸಂತತಧಾರೆಯಾಗಿ ಕಂಬನಿ ಸುರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅದಂ ನೋಡಿ ಅರಸನು ದಯೆಗೈದು, ಬಬ್ಬ ದೂತನಂ ಕುರಿತು, ' ನೀನು ಹೋಗಿ ದೇವಾಲಯದ ಯಜಮಾನಿಯಾದ ತಪಸ್ವಿನಿಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ತಿಳಿಸಿ,

ಬಂದು ಕ್ಷಣವಾತ್ರ ನೋಡಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಹೇಳು * ಎಂದು ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಿ, ಅನಂತರ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯ ಕೈಗಳಂ ಹಿಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬ್ಬಿಸಿ, ' ಮಗಳೆ ! ವ್ಯಸನಪಡಬೇಡ. ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದಹೊರತು ನಾನಿಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ * ವೆಂದು ವಾಗ್ದಾನವಂ ಮಾಡಿದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಿಂದೊಬ್ಬ ಭೃತ್ಯನು ಓಡಿಬಂದು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಅಮ್ಮ ! ಯಜಮಾನಿಯರೆ ! ನಿಮಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂರಕ್ಷಣೆಯಂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ನಿಮಿಷವಾದರೂ ಸಾವಕಾಶ ಮಾಡದೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಔತು ಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಯಜಮಾನರೂ ಭೃತ್ಯನೂ ಬಂಧನವಂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡಿದು, ವಿದ್ಯಾಧರನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿ, ಅವನ ಗಡ್ಡಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಬಳಕ ಅದನ್ನಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ನೀರನ್ನು ತಂದು ಅವನ ಮುಖದಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿದರು. ಯಜಮಾನರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಧರನ ಮೇಲಿರುವ ಕೋಪವಂ ನೋಡಲಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಇಂದೇ ಅಂತ್ಯ ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಯೋಚಿಸಿ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿರಿ, ಮತ್ತು ನೀವೂ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕು * ಎಂದು ಹೇಳಲು ; ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಭೃತ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಎಲೈ ಮೂಢನೆ ! ನೀನು ಬಂದು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಭುವು ತನ್ನ ಕಿಂಕರನೊಡನೆ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಓತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ * ಎನಲು ; ಭೃತ್ಯನು ' ಅಮ್ಮ ! ನಾನು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವನಲ್ಲ. ಅವರು ಬಂಧನವಂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ದುಷ್ಕಾರಗಳಂ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದೊಡನೆ ಬಂದೇ ಉಸಿರಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದೆನು * ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅತಿ ಕೋಪದಿಂದ ಚೇತ್ಕಾರ ಧ್ವನಿಯಂ ಮಾಡುತ್ತ ಬರುವುದು ಭೃತ್ಯನ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲು, ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಅಮ್ಮ ! ಅದೊ, ಅವರು ಮಾಡುವ ಚೇತ್ಕಾರ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳುತ್ತಿದೆ, ಮತ್ತು ಅವರಿಲ್ಲಿಗೇವೇ ಬರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ; ನೀವು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಿ ; ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ನಿಮ್ಮ ಕಿವಿಯನ್ನೂ ಮೂಗನ್ನೂ ಕೊಯಿದು ವಿರೂಪ ಪಡಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ನೀವು ಬೇಗನೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿರಿ, ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರಬೇಡಿರಿ * ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅದಂ ಕೇಳಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಭಯಾತಿಶಯದಿಂದ ತರಳತ ನಯನೆ ಯಾಗಿ, ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಂ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದುದಂ ಕಂಡು ಅರಸನು, ' ಮಗಳೆ ! ಭಯಪಡಬೇಡ, ನನ್ನ ಕೆಲದೊಳು ಬಂದು ನಿಲ್ಲು * ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸೇವಕರನ್ನು ಕರೆದು ಆಕೆಯ ಬಳಿ ಅರನ್ನೂ ಬರಗೊಳಿಸದೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳರೆಂದು ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದನು.

ಚಿರಂಜೀವಿಯು ದೂರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದಂ ಕಂಡು ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಅರಸನಂ ಕುರಿತು, ' ಮಹಾರಾಜನೆ ! ಇದೇನೋ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ, ಪರಾನುರಿಪವೇಕು. ಮೊದಲು ನಾನವರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಮನೆಗೆ ಕಳು ಹಿದ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಬಂದರು. ಅಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಬಂಧನವಂ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರುವದಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದು ಈಗೀ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅದರೊಳಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ ಹೊರಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಬಂದೇ ಬಾಗಿಲು ; ನಾನೆ ಲ್ಲರೂ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ, ಇಷ್ಟರೊಳಗೆ ನಮ್ಮೊ ಬ್ಬರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಆಲಯದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಹೊರಟುಹೋದರೋ ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಹಾರಾಜನೆ ! ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶುತ್ರಪಡಿಸುವುದೇ ನೆಂದರೆ—ಇಂದವರು ನಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳಾವತ್ತೂ ಮನುಷ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ * ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಉನ್ನತನಂತೆ ಉಟ್ಟದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಜಾರಿ ಹೋಗುವುದನ್ನರಿಯದೆ ಓಡಿ ಬಂದು, ಅರಸನ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಮಹಾರಾಜನೆ ! ಇಂದೆನ್ನನ್ನು ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಅವಮಾನವನ್ನು ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು ಮೊದಲು ಎಂದೂ ಅನುಭವಿಸಿದವನಲ್ಲ. ಈಗ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದಾ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಕೇವಲ ಪತಿವ್ರತೆಯಂತೆ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ ಆಕೆಯಂತಹ ಕಟ್ಟಿ ಹೆಂಗ ಸನ್ನು ನಾನೆಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಕೆಲವು ದುಷ್ಟರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಅವರ ದುರ್ಬೋಧನೆಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು ನನಗೆ ಉಂಟುವಾಡಿದ ದುರವಸ್ಥೆ

ಯನ್ನೂ ಬಾಧೆಯನ್ನೂ ಹೇಳುವುದಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ತಾವು ಅವುನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಪ್ಪು ಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಕ್ರಮಪಡಿಸಿದರೆ ಸಮ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಾನು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವಂ ಮಾಡುವೆನು * ಎಂದನು.

ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಹೇಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನು 'ನಿನ್ನವಿಷಯದಲ್ಲಾವ ಅಕ್ರಮವಂನಡೆಯಿಸಿರುವರೋ ಹೇಳು, ಅದು ನಿಜವಾಗಿ ದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಂ ಮಾಡುವೆನು * ಎಂದು ಹೇಳಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು * ಮಹಾರಾಜನೆ! ಇಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಭೋಜನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲಂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ನನ್ನನ್ನು ಒಳಗೆ ಹೋಗಗೊಡಿಸದೆ ಬಳಗೆ ಕೆಲನರು ಪಟಂಗರಂ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಸರಸವಾಡುತಿದ್ದಳು * ಎಂದು ಹೇಳಲು ; ಅರಸನದಂ ಕೇಳಿ, ' ನೀನು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ, ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಬಲತರವಾದ ಅಪವಾದವಾವದೂ ಇರದು * ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಎಲೈ ಬಾಲೆ ! ಆ ವಿಷಯದೊಳು ನೀನು ಹೇಳತಕ್ಕುದೇನಾದರೂ ಉಂಟೆ ? * ಎನಲು ; ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, ' ಮಹಾರಾಜನೆ ! ಅವರು ನಿರ್ಮಿತ್ತವಾಗಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದೋಷವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅವರೂ ನಾನೂ, ನನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ವಿಲಾಸಿನಿಯೂ ಬಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಭೋಜನವಂ ಮಾಡಿದೆವು. ಅದು ಸುಳ್ಳಾದರೆ ನನಗೆ ಮಹಾನರಕಪಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿ * ಎಂದಳು. ವಿಲಾಸಿನಿಯು, ' ಅಹುದು, ನಾವು ಮೂವರೂ ಬಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಭೋಜನವಂ ಮಾಡಿದೆವು. ನನ್ನ ಅಕ್ಕನೀಗ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಶವಾದರೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ * ವೆಂದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳಂ ಕೇಳಿ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ ವಸು ಪ್ರಿಯನು, ' ಮಹಾರಾಜರೆ ! ಆ ಹೆಂಗಸರಂತೆ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವವರನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದೊಳು ನಾನೆಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿಲ್ಲವು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಉನ್ಮಾದಗ್ರಸ್ತರಾಗಿ ರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಈಗವರು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲ ಸತ್ಯವು. ಕೆಟ್ಟನಡತೆಯುಳ್ಳ ಹೆಂಗಸರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಕೂಡದು * ಎಂದನು.

ಬಳಿಕ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ತನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ದುರವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆಮೂಲಾಗವಾಗಿ ತಿಳಿಸತೊಡಗಿ, ' ಮಹಾರಾಜನೆ ! ಇಂದಿನಗೆ ಹುಚ್ಚು

ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ. ಪರಂತು ಅವರು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿಸಿದ ಅಕ್ಕತ್ಯಗಳು ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ ಬುದ್ಧಿವಿಷಯಸ್ತವಂ ಮಾಡುವುವು. ಮೊದಲನೆಯದು— ಅವಳು ಭೋಜನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಬಳಕ್ಕೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗೆನ್ನ ಸಂಗಡ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ ವಸುಪ್ರಿಯನೂ ವರ್ತಕನಾದ ರತ್ನದತ್ತನೂ ಇದ್ದರು. ನಾನಾಗ ಕೋಪಗೊಂಡು ಬಾಗಿಲನ್ನೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಲು, ರತ್ನದತ್ತನು ನಾನಾವಿಧ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಶಾಂತಿಪಡಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ವಸುಪ್ರಿಯನನ್ನು ಸೆನೆಗೋಸ್ಕರ ವನು ಮಾಡಿದ ಕಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿ, ರತ್ನದತ್ತನೊಡನೆ ಅಪರಾಜಿತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಭೋಜನವಂ ಮಾಡಿದೆನು. ವಸುಪ್ರಿಯನು ಹಾರವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾವಕಾಶಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕರೆತರುವುದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗದೊಳು ಅವನೇ ಎದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗವನ ಸಂಗಡ ಜೇರೊಬ್ಬ ವರ್ತಕನೂ ಇದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ, ವಸುಪ್ರಿಯನು ಆಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಸತ್ಯವಾಗಿ ಇದುವರೆಗೂ ನಾನಾ ಹಾರವನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲವು. ಆದರೂ ಅವನು ರಾಜದೂತನಿಗೆ ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿರೋಧಿಸಿದುದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಜೇರೆ ಉಪಾಯವು ತೋರದೆ ಹಣವನ್ನು ತರುವಂತೆ ನನ್ನಕಿಂಕರನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದೆನು. ಹೋದಕಿಂಕರನು ಮರಳಿ ಬರಲಿಲ್ಲವು. ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕಾವಲಿದ್ದ ರಾಜದೂತನನ್ನು ಬಹುವಿಧ ನಯೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ ಅವನನ್ನೂ ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಆ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಅವಳ ತಂಗಿಯೊಡನೆ ಇದಿರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗವಳ ಸಂಗಡ ಜೇರೆ ಕೆಲವರಿದ್ದರು. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥರನೆಂಬೊಬ್ಬ ನೀಚನಿರುವನು. ಅವನು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನೆಂದು ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಂ ಪಡೆದಿರುವನು. ಮಹಾರಾಜನೇ ! ವಿಶೇಷ ಹೇಳಲೇಕೆ ? ಅವನಂತಹ ಪತಿತನನ್ನು ನಾನೆಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿಲ್ಲ. ಆ ದುರಾತ್ಮನು ಇಂದೆನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಪ್ರೀತಿವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ನನ್ನನ್ನೂ

ನನ್ನ ಕಿಂರನನ್ನೂ ನೋಡಿ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವರೆಂದು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಂಧಪೂರಿತವಾದೊಂದು ಕತ್ತಲೆಯ ಮನೆಯೊಳು ಹಾಕಿಸಿದನು. ನಾನಾ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಅತಿಸಾಹಸದಿಂದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಿ ಬಂಧನವಂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ; ನಾನೀಗ ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ, ಇಂದು ನಡೆದ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅಪರಾಧಿಗಳಾರೆಂದು ಕಾಣಬರುವುದೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ದಂಡನೆಯಂ ವಿಧಿಸಬೇಕು. ನಾನಿದುವರೆಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿದ ಅಂಶದೊಳು ಅವದಾದರೊಂದಂಶವು ಸುಳ್ಳಾದರೂ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣದಂಡನೆಯಂ ವಿಧಿಸಬಹುದು * ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಬಳಿಕ ವಸುಪ್ರಿಯನು ತನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದನು:—

‘ ಮಹಾರಾಜನೆ ! ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಇಂದಿನ ಭೋಜನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಭೋಜನವಂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಯೆರಡಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವನ ಸಂಗಡಿದ್ದೆನು * ಎಂದುದಂಕೆಳ ಅರಸನು, ವಸುಪ್ರಿಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ‘ ಅವನ ಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ’ ಎನಲು ; ವಸುಪ್ರಿಯನು, ‘ ಆಹುದು, ಸ್ವಾಮಿ ! ನಾನೇ ಹಾರವನ್ನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಅವನು ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ ಓಡಿಹೋದಾಗ ಹಾರವು ಅವನ ಕಂಠದೊಳದ್ದಿತು. ಇಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡಿರುವರು * ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ವರ್ತಕನು, ‘ ಮಹಾರಾಜನೇ ! ನಾವು ಮೊದಲು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಎರಡನೆಯ ತಡವೆ ನೋಡಿದಾಗ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನಿಂದ ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದಾಗೊಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಾದಾ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುತ್ತೇನೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸಿ ನನ್ನೊಡನೆ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಲು ದ್ಯುಕ್ತರಾದರು. ಬಳಿಕ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಈ ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ

ಹೋಗಿ ಈಗಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ತನ್ನ ಸಮ್ಮತಿದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿರುವರು. ಮಹಾರಾಜನೆ ! ಅವರು ದೇವಾಲಯದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದರೋ ಅದೇನೆಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ * ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಲು ; ಜಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಮಹಾರಾಜನೆ ! ನಾನೀ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವನೂ ಅಲ್ಲ. ಆ ವರ್ತಕನೊಡನೆ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡಲೆತ್ತಿಸಿದವನೂ ಅಲ್ಲ. ವಸುಪ್ರಿಯನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದ ದೋಷವಂ ಹೊರಿಸುತ್ತಾರೆ * ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ದೋಷಾರೋಪಣೆಗಳಂ ಕೇಳಿ ಅರಸನು ಕಳವಳಗೊಂಡು ಇಂತಹ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನೆಂದೂ ಕೇಳಿದುದಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದೆಂತಲೂ ಹೇಳಿ ಬಬ್ಬದೂತನನ್ನು ಕರೆದು, ' ಎಲೈ ದೂತನೆ ! ದೇವಾಲಯದ ಯಜಮಾನಿಯು ಏನನ್ನು ಹೇಳುವಳೋ ಕೇಳೋಣ, ಅವಳನ್ನೀಗಲೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ * ಎಂದು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಲು ; ಅರಸನ ಅಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ದೂತನು ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ ಹೋದನು.

ಜಯಸ್ಥಳದ ಜಿರಂಜೀವಿಯು ಅರಸನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತ ಕೂಡಲೆ ಅವನಂ ನೋಡಿ ನೋಮದತ್ತನು ಮನದೊಳು, ' ಅದೋ, ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣುವ ಹುಡುಗನು ನನ್ನ ಮಗನಂತೆಯೂ, ಅವನ ಪರಿಚಾರಕನಾದನನು ಕಿಂಕರನಂತೆಯೂ ಕಾಣುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ! ಅವಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸಂಶಯ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! * ಎಂದು ಅಲೋಚಿಸಿ, ಜಿರಂಜೀವಿಯೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಗದ್ದಲದಿಂದ ಸಂದರ್ಭಿಸದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ; ಗದ್ದಲವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಬಳಿಕ ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ' ಮಹಾರಾಜನೆ ! ಕೆಲವಂಶಗಳನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುವೆನು, ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಬೇಕು * ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ಅರಸ—ನಿನ್ನ ಮನದೊಳಿರುವ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊ, ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಹೆದರಬೇಡ.

ನೋಮದತ್ತ—ಸ್ವಾಮಿ ! ಈ ಜನಸಮೂಹದೊಳು ನನ್ನ ಮಗನೊಬ್ಬನಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವನು ನನ್ನ ದಂಡನೆಯದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು

ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವನೆಂಬದಾಗಿ ನಂಬುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಕೇಳಿ, ಆರಸನು, ' ಸೋಮದತ್ತನೇ ! ಹೇಗಾದರೂ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವುಳಿದರೆ ಸಾಕು, ಆ ವಿಷಯದೊಳು ನಾನು ಅಮಿತ ಸಂತೋಷಿಸುವೆನು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಐದುಸಾವಿರ ವರಹಾಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆಯೋ, ಹೇಗೋ ವಿಚಾರಿಸು ' ಎನಲು ; ಸೋಮದತ್ತನು ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಏನಯ್ಯ ! ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಚಿರಂಜೀವಿಯಲ್ಲವೆ ? ನಿನ್ನ ಪರಿಚಾರಕನ ಹೆಸರು ಕಿಂಕರನಲ್ಲವೆ ? ' ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ ವಧದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಾ ಆಪರಿಚಿತ ವೈದೇಶಿಕ ನೊಬ್ಬನು ಹಟಾತ್ತು ಹಾಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದ ನಿಮಿತ್ತವನ್ನರಿಯಲಾರದೆ , ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅವನನ್ನು ರೆಪ್ಪೆ ಹಾಕದೆ ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ಸೋಮದತ್ತನು, ' ನೀನು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಅಪರಿಚಿತನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆನು ! ನೀನು ನನ್ನನ್ನರಿಯೆಯಾ ? ' ಎನಲು ; ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಅಯ್ಯಾ ! ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿದುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ! ' ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಸೋಮದತ್ತನು, ' ಚಿರಂಜೀವಿ ! ನಿನ್ನನ್ನಗಲಿದುದ ಕ್ಷೋಣಸ್ಕರ ದುಸ್ಸಹವಾದ ಶೋಕವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತ ನಿನ್ನನ್ನಾವಾಗ ನೋಡುವೆನೋ ಎಂದು ಆಶೆಗೊಂಡು ತಿರುಗಿತಿರುಗಿ ನಾನಾವಿಧಶ್ರಮಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿ ಕಂಗೆಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಗುರುತನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾರದೆ ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಪರಂತು ನನ್ನ ಧ್ವನಿಯಾದರೂ ನಿನ್ನ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿರದೆ ಹೋಯಿತೆ ! ? ' ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ, ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಇಲ್ಲವಯ್ಯ ! ನಿಮ್ಮ ಧ್ವನಿಯನ್ನೆಂದೂ ಕೇಳಿರದುದಿಲ್ಲ ' ವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಸೋಮದತ್ತನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಏನೋ ಕಿಂಕರ ! ನೀನೂ ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತಿಯಾ ? ' ಎಂದು ಕೇಳಲು ; ಕಿಂಕರನು, ' ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ನಂಬುಗೆಯಿದ್ದರೆ ಪರಾಮರಿಸಿ, ತಮ್ಮನ್ನು ನಾನೆಂದೂ ನೋಡಿದವನಲ್ಲ ' ವೆಂದನು. ಬಳಿಕ ಸೋಮದತ್ತನು ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ನಿನಗೆನ್ನ ಗುರುತು ಇದ್ದರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ ' ಎಂದುದಕ್ಕೆ, ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪೂರ್ವ ನಾನೆಂದೂ

ನೋಡಿದವನಲ್ಲ, ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲೇನು ಪ್ರಯೋಜನ ? ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ನಂಬುಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೋ ನಾನದನ್ನರಿಯೆನು * ಎಂದನು. ಅದಂ ಕೇಳಿ ಸೋಮಗು ಪ್ತನು ವ್ಯಾಕುಲವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಉಂಟಾದವನಾಗಿ, ' ಈಗ್ಗೆ ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ ಕಂಠಸ್ವರವೂ ಅವಯವಗಳೂ ವಿಕಾರವಂ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಪುತ್ರನಾದ ಚಿರಂಜೀವಿಗೂ ನನ್ನ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗದೆ ಹೋಯಿತು. ನಾನು ಶೋಕದಿಂದಲೂ ವಾರ್ಧಿಕ್ಯದಿಂದಲೂ ಜೀರ್ಣಾವಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಪಾಟವವೂ ದೃಷ್ಟಿಶ್ರವಣಗಳ ಪಾಟವವೂ ಪ್ರಾಯಶಃ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಕಂಠಸ್ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ನೀನನ್ನು ಮಗನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬರುವುದು * ಎಂದುದಂ ಕೇಳಿ, ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಸರಗೊಂಡು, ' ಅಯ್ಯಾ ! ನನಗೆ ಜ್ಞಾನಬಂದುದು ಮೊದಲು ನನ್ನ ತಂದೆಯಾರೋ ನಾನಾತನನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲ * ವೆಂದನು.

ಸೋಮಗುಪ್ತ-ಅಣುಗ ! ನೀನು ಹೇಮಕೂಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಏಳು ಸಂವತ್ಸರಗಳಾದುವು. ಅಪ್ಪರೊಳಗೆ ನಿನಗೆ ಇಂತಹ ಮರವೆಯುಂಟಾಗಬಹುದೆ ? ನೀನು ನಿಜವಾಗಿ ಮರೆತೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಷ್ಟು ಮಂದಿ ಜನರ ಮುಂದಿ ದುರವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ತಂದೆಯಂದಂಗೀಕರಿಸಲು ನಾಜಿಕೊಂಡು ಶುದ್ಧಾಂಗವಾಗಿ ಅರಿಯೆನು ಎಂದೆಯೋ ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳು *

ಚಿರಂಜೀವಿ-ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೊದಲು ಇದುವರೆಗೆ ಎಂದೂ ಹೇಮಕೂಟಕ್ಕೆ ಹೋದವನಲ್ಲ ; ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರು ಮೊದಲಾಗಿ ಈ ಊರಿನವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಅದಂಕೇಳಿ ಅರಸನು, ' ಎಲೈ ಸೋಮಗುಪ್ತನೆ ! ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಈಗ್ಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನನ್ನಲ್ಲಿರುವನು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಆವಾಗಲೂ ಹೇಮಕೂಟಕ್ಕೆ ಹೋದವನಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ದುರವಸ್ಥೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದಲೂ ಬುದ್ಧಿಯು ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಅಂತಹ ಅಸಂಬದ್ಧಗಳಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿ * ಎಂದುದಂ ಕೇಳಿ, ಸೋಮಗುಪ್ತನು ಬೇರೆ ಆವ ಮಾತೂ ತೋರದೆ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸುರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತ, ತಲೆಬಾಗಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ಯಜಮಾನಿಯಾದ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ಹೇಮ ಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನೂ ಅವನ ಕಿಂಕರನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅರಸನ ಮುಂದೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿನಯ ಗೌರವಗಳೊಡನೆ ನಿಂತು, 'ಮಹಾರಾಜನೆ ! ಈ ಇಬ್ಬರು ವೈದೇಶಿಕವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಇಂದಿನ ಬಹಳವಾಗಿ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುವರು. ತಾವನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು. ಭಾಗ್ಯವಶಾತ್ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಣಹಾನಿಯೂ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು ' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಆಗಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಇಬ್ಬರು ಚಿರಂಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಇಬ್ಬರು ಕಿಂಕರನನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಇದೇನದ್ದು ತವೆಂದು ಅನಿಮಿಷಲೋಚನರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಸ್ತಂಭೀಭೂತರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಚಂದ್ರ ಪ್ರಭೆಯೂ ತನಗೆ ಇಬ್ಬರು ಪತಿಯರು ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡಳು. ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಸೋಮಗುಪ್ತನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ತಂದೆಯೆಂದು ಗುರುತುಹಿಡಿದು, ಅವನ ದುರವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬಾಪ್ಪಪೂರಿತನಯನನಾಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಂದೆಯೆ ! ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನಗಲಿ ಏಳು ಸಂವತ್ಸರಗಳಾದುವು. ಅಪ್ಪು ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಶರೀರದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗಿದೆ, ನೋಡಿದರೆ ಗುರುತು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ - ತಮಗಿಳಗ ವದ್ಯ ವೇಪವನ್ನು ಹಾಕಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಬಳಿಕ ಹೇಮಕೂಟದ ಕಿಂಕರನು ಸೋಮಗುಪ್ತನನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಣಾಮವಂ ಮಾಡಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತ, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ತಮ್ಮನ್ನು ಬಂಧಿಸಿರುವುದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು ' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ತರುವಾಯ ದೇವಾಲಯದ ಯಜಮಾನಿಯಾದ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ರೆಪ್ಪೆ ಹಾಕದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವಳಾಗಿ ಸೋಮಗುಪ್ತನ ಕುರುಹನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕಿಂಕರನು ಹೇಳಿದುದಂಕೇಳಿ ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬಿದವಳಾಗಿ ಶೋಕದೊಡನೆ ಆತನ ಬಂಧನವಂ ತಾನೇ ಬಿಡಿಸುವೆನೆಂದು ಗಮಕಿಸಿ, ಸೋಮಗುಪ್ತನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ತಾವು ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯೆಂಬೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವೆಂದೂ ಕೊಂಡಿದ್ದು ಜ್ಞಪ್ತಿಯಿದೆಯೆ ? ಅವಳ ಉದರದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಆಕೃತಿಯು

ಳ್ಳಬ್ಬರು ಕುಮಾರರು ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲವೆ ? ನಿರ್ಭಾಗ್ಯೆಯಾದಾ ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯು ನಾನು, ಇನ್ನೂ ಜೀವದಿಂದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನೀ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ನೋಡುವೆನೆಂಬ ಆಶೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. 'ವೆಂದು ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ತಾನು ಹಿಂದೆ ಅನುಭವಿಸಿದ ದುಃಖಗಳೆಲ್ಲವೂ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾಪ್ತಿಗೆ ಬರಲು ಗದಗದಕಂಠೆಯಾಗಿ ಮಾತುಗಳು ತೋರದೆ ಕಣ್ಣು ದೆಸೆಯಿಂದ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಂಬನಿಯಿಂದ ಅವಳ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವು ತೊಯಿದು ಹೋಯಿತು.

ಹಾಗೆಯೇ ಚಿರಂಜೀವಿಯ ಮುಖಾವಲೋಕನದಿಂದಲೂ, ಅವೃತಪ್ರಾಯವಾದವನ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದಲೂ ಸೋಮಗುಪ್ತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅನಿವಚನೀಯವಾದೊಂದು ಅನಂದರಸವು ಜನಿಯಿಸಿ, ಸಂತೋಷ ಬಾಪ್ಪು ಪೂರಿತನಾಗಿ, ಗದಗದಸ್ವರದಿಂದ ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯಂ ಕುರಿತು, 'ಪ್ರಿಯೆ ! ನನ್ನಂತಹ ಹತಭಾಗ್ಯನಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮುಖಾವಲೋಕನದ ಪ್ರತ್ಯಾಶೆಯೇ ಇಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದೆನು. ಆದರೀಗ ದೈವಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಆದರೂ ನೀನು ನಿಜವಾದ ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯೆಂಬುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಅವರು ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳೆಂಬುದರಲ್ಲಿಯೂ ನನಗಿ ಸರಿಯಾದ ಸಂಬಂಧಿಯು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವು. ನನಗೀಗ ನಡಿಯುವದೆಲ್ಲ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಂತೆ ತೋರುವುದು ; ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನೀನೇ ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯಾಗಿ ದ್ವರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರೊಡನೆ ಬಂದು ಗುಣವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲಟ್ಟು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆಯಷ್ಟೆ ? ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆ ? ಇದುವರೆಗೆ ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸಿದೆ ? ಹೇಳು ' ಎಂದುದಂ ಕೇಳಿ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಂತತಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಅವಳ ಕಂಠದಿಂದ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಮೇಲುಮೇಲೆ ಉಕ್ಕಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶೋಕವಂ ಕಷ್ಟದಿಂದಡಗಿಸಿಕೊಂಡು, 'ಎಲೈ ನಾಥನೆ ! ನಿನ್ನ ವಿಯೋಗಜನ್ಯವಾದ ಸಂತಾಪವು ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದು, ಈಗ ನಿನ್ನ ಮುಖವಂ ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರ ಹೊರಗೆ ಬರುವುದರಿಂದ ಅದು ನಿಮ್ಮವಾತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನಿಯ್ಯುವುದಕ್ಕೆನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣನಿರೋಧಕವಾಗಿದೆ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಧೈರ್ಯವನ್ನಲಂಬಿಸಿ, 'ನಾಥನೆ ! ನಾನು ಸಮುದ್ರದ ದಡಕ್ಕೆ ಬರುವಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಪುರದ ನಾವಿಕರು ಚಿರಂ

ಜೀವಿಯನ್ನೂ ಕಿಂಕರನನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ನಾನು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಅಗಲಿದ ದುಃಖದಿಂದ ವಿಕಲಚಿತ್ತಿಯಾಗಿ, ಅಹೋರಾತ್ರಿ ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತ, ಬೇಸತ್ತು, ಬಸವಳಿದು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಶೋಕವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಹುದೇಶಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿದೆನು, ಆದ ರಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತಾವ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ಕೇಳದೆ, ಕಡೆಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮರಳಿ ನೋಡುವೆನೆಂಬ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಜೀವಿಸಿರುವುದು ವ್ಯರ್ಥವೆಂತಲೂ, ಕ್ಲೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗದು ಕಾರಣವೆಂತಲೂ ಭಾವಿಸಿದೆನು. ಬಳಿಕ ದೀರ್ಘಾಲೋಚನೆಯಂ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯವು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯದೊಳಗೂ ನಿದ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬದುಕಿರುವ ಪರ್ಯಂತ ತಪಸ್ವಿನಿಯಾಗಿದ್ದು ಕಾಲವಂ ಕಳೆವುದೇ ಮೇಲೆಂದು ನಿಶ್ಚೈಸಿಕೊಂಡು ಕಡೆಗೇ ಜಯಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ವಿನಿಯಾಗಿ ಕಾಲಹರಣವಂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಜೈಪೃಥ ಜಿರಂಜೀವಿಯೂ, ಅವನ ಕಿಂಕರನೂ ಜೀವಂತ ರಾಗಿರುವರೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಅದಂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ವೆಂದಳು. ಅನಂತರ ಆ ದಂಪತಿಯರು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಮುಖಾವಲೋಕನವಂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಆನಂದಾಶು ಪೂರಿತನಯನರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಜನು ಆ ಸಮಯದೊಳು ತನ್ನಬಳಿ ಇದ್ದಿಬ್ಬರು ಚಿರಂಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಇಬ್ಬರು ಕಿಂಕರನನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅವ ಅಂಶವನ್ನೂ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾರದೆ ಸಂದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯೂ ಸೋಮಗುಪ್ತನೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಭಾಷಿಸಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಮನದ ಸಂದೇಹವಂ ತೊರದು, ಮಂದಸ್ಥಿತಸುಂದರಮುಖನಾಗಿ, ಸೋಮಗುಪ್ತನಂ ಕರಿತು, ' ಎಲೈ ಸೋಮಗುಪ್ತನೆ ! ನೀನಿಂದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ನಿನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಶ್ರುತಪಡಿಸಿದೆಯಷ್ಟೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅನೇಕವಿಧವಾದ ಸಂಶಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದುವು. ನೀವೀಗ ಗಂಡಹೆಂಡೆಂದರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿವೃತ್ತವಾದುವು. ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯು ತಿಳಿಸಿದ ವೃತ್ತಾಂತದಿಂದ ನೀನು ಹೇಳಿದ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟುವು. ಈಗ ನಡೆದ ಸಂದರ್ಭದಿಂದೆನಗೆ ತಿಳಿಯಬರುವುದೇನೆಂದರೆ, ಈ ಇಬ್ಬರು ಪರಿಚಾರಕರೂ ನೀನು ಬೆಲೆಗೆಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಿಂಕರರು ! ನಮ್ಮ

ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಕೇವಲ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನಗಲಿದ್ದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಗುರು ತನ್ನ ಹಿಡಿಯಲಾರದೆ ಹೋದನು. ನೀನೀಗಾರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೆಯೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದೇಸಳದಲ್ಲಿ ದೈವಯೋಗದಿವ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ನೀನಿಮವರೆಗೂ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದೆಯಷ್ಟೆ. ಇಂದು ನಿನಗೆ ಸಮವಾದ ಭಾಗ್ಯವಂತನು ದುರ್ಲಭ ವೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾರ್ಧಿಕ್ಯದಶೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸುಖವೂ ಸೌಭಾ ಗ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುವುದು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲೂ ಲಭಿಸತಕ್ಕದಲ್ಲ* ಎಂದು ಸೋಮ ಗುಪ್ತನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂ ಜೀವಿಯೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು, ಅರಸನು, ' ಎಲೈ ಚಿರಂ ಜೀವಿಯೆ ! ನೀನು ಕರ್ಣಪುರದಿಂದ ಬರಲಿಲ್ಲವೆ ? ' ಎನಲು; ಅದಕ್ಕವನು, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ನಾನು ಹೇಮಕೂಟದಿಂದ ಬಂದವನು ' ಎಂದನು. ಅರಸನು ನಕ್ಕು, ' ಗೋತ್ತಾಯಿತು. ನೀನು ನಮ್ಮ ಚಿರಂಜೀವಿಯಲ್ಲ, ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಿರಿ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ ' ಎನಲು ; ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ನಾನು ಕರ್ಣಪುರದಿಂದ ಬಂದವನು, ತಮ್ಮ ಪಿತೃವ್ಯರಾದ ವೀರವಿಜಯವರ್ಮಮಹಾರಾಜರವರು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು* ಎಂದು ಹೇಳಿದಕೂಡಲೇ ಜಯಸ್ಥಳದ ಕಿಂಕರನು, ' ಸ್ವಾಮಿ ! ನಾನೂ ಅವರೊಡನೆ ಬಂದವನು ' ಎಂದು ಬಿನ್ನಯಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ವಿಜಯವಲ್ಲ ಭರಾಯನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಂದುಕಡೆಯೊಳು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಿಯ ಮಿಸಿದನು.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, ಇಬ್ಬರು ಚಿರಂಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು, ' ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಇಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಭೋಜನವಂ ಮಾಡಿದವರಾರು ? ' ಎಂದು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು 'ನಾನು' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು, ' ನೀವೇ ನನ್ನ ನಾಥರೊ ? ' ಎನಲು ; ' ನಾನು ನಿಮ್ಮ ನಾಥನಲ್ಲವು, ಆದರೆ ನೀವು ನನ್ನನ್ನೇ ವಲ್ಲಭ ನೆಂದು ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅನೇಕ ನಿಮ್ಮ ರೋಕ್ತಿಗಳಂ ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಬೇಸರಿಸಿದಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ನಿಂತಿರುವ ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿಯು ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಗಂಡನೆಂದು ಪೂರ್ವವಿಷಯಗಳನ್ನು

ಕುರಿತು ಮಾತಾಡಿದಳು. ವೊಡಲಿಂದಲೂ ನಾನು ಜಯಸ್ಥಳದವನಲ್ಲ ವೆಂತಲೂ, ನಿಮ್ಮ ಪತಿಯಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಮದುವೆಯಾದವನಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ನೀವದನ್ನು ನಂಬದೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಪತಿಯೆಂತಲೂ, ನಾನು ಕೋರಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆಯೂ ತಿಳಿದು ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಹಿಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದಿರಿ * ಎಂದು ನುಡಿದು, ವಿಲಾಸಿನಿಯಂ ಕುರಿತು, * ಮುಗುಳುನಗೆಗೊಂಡು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದುದಕ್ಕೆ ನೀನು ಅಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟವಳಾಗಿ ಅನೇಕಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ ? ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳಿಗಿರಲಾರವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ * ಎನಲು ; ವಿಲಾಸಿನಿಯು ನಾಚಿಕೆಯೊಡನೆ ತಲೆಬಗ್ಗಿ ವನಳಾಗಿ ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಗೆ ಉತ್ತರವೆಂದೊಡಲಾರದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಸಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆಗವಳ ರೀತಿಯಂ ನೋಡಲಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಅತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನೂ ನಿರೋಧವಿಲ್ಲವಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಆ ವಿವಾಹದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಜಯವಲ್ಲಭರಾಯನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, * ಶುಭಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಲ್ಲೇ ಆರಂಭಿಸಬೇಕು, ತಳುಹಲಾರನು * ಎಂದು ಭಾಷಿಸಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯಂ ಕುರಿತು, * ವಿಲಾಸಿನಿಯು ನಾಳೆಯದಿನ ನಿನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗುವಳು * ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ ವಸುಪ್ರಿಯನು ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂಜೀವಿಯಂ ಕುರಿತು, * ನಿಮ್ಮ ಕೊರಳಲ್ಲಿರುವ ಹಾರವು ನಾನು ಕೊಟ್ಟುದಲ್ಲವೆ ? * ಎಂದುದಕ್ಕೆ ; * ಅಹುದು, ಇದು ನೀನುಕೊಟ್ಟಹಾರವೆ. ನಂದೇವಿಲ್ಲ * ವೆಂದನು. ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನನ್ನು ಕುರಿತು, * ಈ ಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರವಲ್ಲವೆ, ನನ್ನನ್ನು ನಿರೋಧಿಸಬಿಡಿದು ? * ಎಂದು ಕೇಳಲು ; ವಸುಪ್ರಿಯನು ನಾಚಿಕೊಂಡು, * ಅಹುದು, ಸ್ವಾಮಿ ! ಆಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ನಾನು ತಮ್ಮನ್ನು ರಾಜದೂತನ ವಶಮಾಡಿದೆನು, ಆದರೆ ತಾವು ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ನಾನು ಅಪರಾಧಿಯಾಗಲಾರೆನು * ಎನಲಾಗಿ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯಂ ಕುರಿತು, * ತಾವು ರಾಜಭಟನಿಂದ ನಿರೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವು ನನಗೆ ತಿಳಿದಕೂಡಲೆ ಐನೂರು ವರವಾಗಳ ಜೀವನನ್ನು ಕಿಂಕರನ ವಶದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದೆನು. ಅದು ತಮಗೆ ತಲಪಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ನಾನರಿಯೆನು *

ಎಂದುದು ಕೇಳಿ ಜಯಸ್ಥಳದ ಕಿಂಕರನು, ' ನೀವು ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಹಣವಂ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಲಿಲ್ಲ ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಹೇಮಕೂಟದ ಚಿರಂ ಜೀವಿಯು, ' ನಾನು ನನ್ನ ಕಿಂಕರನನ್ನು ಹಡಗು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿ ಅವನು ಮರಳಿ ಬರುವವನ್ನೆದುರು ನೋಡುತ್ತ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಆಗವನು ಬಂದು ನಾನು ಹೇಳಿಕಳುಹಿದಂತೆ ವರಹಾಗಳ ಚಿಲವನ್ನು ತಂದಿರುವುದಾಗಿ ಅದನ್ನೆನಗೊಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅದರ ವಿವರವೇನೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಈಗೀತಿಯಾಗಿ ಸಕಲ ಸಂದೇಹಗಳೂ ನಿವಾರಣೆಯಾದಬಳಿಕ ಜಯಸ್ಥಳದ ಚಿರಂಜೀವಿಯು ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಮಹಾರಾಜರೆ! ಇಂದು ಸಾಯಂಕಾಲದೊಳಗೆ ದಂಡನಾದ್ರವ್ಯವಂ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಪ್ರಾಣವಂಡನೆಯು ವಿಧಿಸಲ್ಪಡುವುದಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಹಣವನ್ನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸುವೆನು ' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು; ಮಹಾರಾಜನು, ' ಚಿರಂಜೀವಿ ! ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಚುಂಬಿತವಾದ ಸವಾಗಮವನ್ನು ನೋಡಿದ ನನಗೆ ಅನಿವಚನೀಯವಾದ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗಿದೆ ; ಆದುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ದಂಡನಾದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಮನ್ನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಭೃತ್ಯನಂ ಕರೆದು ಸೋಮಗುಸ್ತನ ವಧ್ಯವೇಷವನ್ನೂ, ಬಂಧನವನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

ಈ ಪ್ರಕಾರವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದಬಳಿಕ ಲಾವಣ್ಯನುಯಿಯು ಅಂಜಲಿಬದ್ಧಿಯಾಗಿ ಮಹಾರಾಜನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅತಿವಿನಯದಿಂದ ' ಮಹಾರಾಜನೆ ! ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೇನೆಂದರೆ, ಕೃಪೆಗೈದು ಅದಕ್ಕೆ ಅವಧಾನವನ್ನಿಯ್ಯಬೇಕು. ಇದುವರೆಗೆ ನಾನು ಲೋಕದೊಳಿರುವ ಎಲ್ಲಾಹೆಂಗ ಸರಿಗಿಂತ ಮಂದಭಾಗ್ಯೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆನು. ಇಂದು ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತಗಳಿಂದ ನಾನು ಅಸದೃಶಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಂಪನ್ನೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದ ಕಾರಣಗಳು ಸ್ವತಃವ ಹುಟ್ಟಿದುವು. ನಾವು ನಿರ್ವ್ಯಾಜವಾದ ತಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟೆವು. ಬಹುಕಾಲದಿಂದಗಲಿ ಪುನಃ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಳೇವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪತಿ ಪುತ್ರರನ್ನು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದರಿಂದುಂಟಾದ ಸಂತೋಷವು ನನ್ನ ಹೃದಯದೊಳು ತುಂಬಿ ತುಳು

ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಪೂರವಶ್ಯತೆಯಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮರೆತು, ನನಗದು ಜಾಗ್ರದವನೆ ಯೋ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾರದೆ ಹೆಚ್ಚು ಭ್ರಾತೆಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಂತಹ ಮೆಹದುತ್ತವವನ್ನು ಮಹಾರಾಜರಾದ ತಾವೂ ತಮ್ಮ ಪರಿಜನರೂ ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಂದಿನ ನಮ್ಮ ಸಹಿತ ಕೊಂಡಾಡಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಂತೂಷ ಪವಂ ಪೂರ್ತಿಗೈಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿರುವುದರಿಂದ ತಾವು ದಯ ಗೈದು ಉತ್ಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಿಮರಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬದಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು.

ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಮುಖಚಂದ್ರನೊಳಗೆ ' ಸ್ಮಿತಜೋತ್ಸನಯಂಕುರಿಸೆ, ' ಲಾವಣ್ಯಮಯಿ ! ಇಂದುಂಟಾದ ಸಂತೋಷದಂತೆ ನಾನು ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಅನುಭವಿಸಿಲ್ಲವು. ಮುಂದೆ ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಇರಲಾರದು. ಏಕೆಪದೇಳಲೋಕೆ? ನೀನು ಹೇಗೆ ಆನಂದಿಸುವಿಯೋ ಅವರಂತೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆನಂದ ಪಡುತ್ತೇನೆ ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಬಳಿಕ ಜೈಸೃಷ್ಟಿ ಜಿರಂಜೀವಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ' ಎಲೈ, ಜಿರಂಜೀವಿ ! ಇದುವರೆಗೂ ಪುತ್ರನಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲವೆ, ಇಂದವೆಲ್ಲವೂ ಸಫಲವಾಯಿತು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಾನು ವೀರವಿಜಯವರ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನನ್ನಿಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳ ದಿದ್ದರೆ ಇಂತಹ ಆನಂದವು ಘಟಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನಲ್ಲದೆ, ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಯು ಕುರಿತು, ' ನಿರತಿಶಯಾನಂದರಸತುಂದಿಲಹೃದಯೆಯಾದ ಸುಂದರಿ ! ಇಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಈ ನಗರದ ನಿವಾಸಿನಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ ಈ ಮಹೋತ್ಸವವಂ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲವೂ ಕೊಂಡಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವಂ ಬಿಚ್ಚೆನು. ನಿನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ನಡಿಸುವೆನು. ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪೂರ್ತಿಗಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಬೇರಾವದೂ ಇರದು ' ಎಂದು ತನ್ನ ಸಂತೋಷಾತಿಶಯವನ್ನು ಲಾವಣ್ಯಮಯಿಗೆ ಅರುಪಿ, ಮಹಾರಾಜನು ದೂತರಂ ಕರೆದು, ' ಇಂದಿನದ ಉತ್ಸವಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಂ ಸಿದ ಪಡಿಸಿರಿ, ಪಟ್ಟಣದ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಯಿಸಿರಿ ' ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ. ಸೋಮಗುಪ್ತ ಜಿರಂಜೀವಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಮಹಾರಾಜನು ದೇವಾಲಯದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

